

T 1811
652

Eesti jalmikute

Pärlid ja lilled.

Eesti laulude forjandus

igale Eestiasele kingituseks.

Tartus.

Schnakenburgi trükk ja fulu

1881.

Eesti salmikute

Pärlid ja lilled.

Eesti laulude korjandus

igale Eesti laulele kingituseks.

Tartus.

Schnakenburgi trükk ja kulu.

1881.

Õigusteaduse

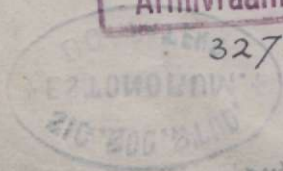
Õigusteaduse

Õigusteaduse

Õigusteaduse

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

32757

Õigusteaduse

Õigusteaduse

1981

Wiljandi laulik

Annetuseks.

Siin, kus enne helisenud
Taaralaiste laulu heal,
Vanemuine sõrmi pannud
Kalli kuulsa kandli peal;

Siin, kus võidu laula kõla
Tuuleõhku elustand,
Keda hiljem pilwe öla
Kuule tarkus' taewa kand;

Siin, kus Taara mäe peal tõtas
Kuulma kuldseid kudusi,
Tõstab tamme metsa nukas
Arglik laulik lugusi:

Kelle heale eemalt mat'wad
Tuule maru mürinad,
Kellel siit ja sealtpoolt tõt'wad
Ohmatajad, koledad. —

Kuule siis mo häält, oh kuule,
Gesti rahwas, isa maa;
Süda hõiskab laulab, sulle
Läbi metsa kohina.

I. Mitmesugused laulud.

Rodu maale.

Mo armas Gesti kodumaa!
 So auu ma tahan kuulut'da,
 Gesti sinus olen sündinud,
 Ka suureks kaswan'd kõndinud;
 Kui filmad eesvalt lahte tein'd,
 Siis sinu taewa walgust näin'd.
 Mo armas, kallis kodumaa.

Mo armas Gesti kodumaa!
 Kuis wõib üks laps find unust'da
 So arma olen joonud ma
 Tu sisse ema piimaga;
 Kui noore põlwe elu teel —
 Nii rõõmustad mind täna weel,
 Mo armas, kallis kodumaa.

Mo armas kallis kodumaa,
 Kõil ilus, kaunis oled sa!
 So lehtis metsjad kuhawad,
 So aasud haljad, ilusad,
 So päike paistab heledast,
 So linnud laulwad ilusast,
 Mo armas, kallis kodumaa.

Sa armas kallis kodumaa
 Ei lapsi saalis kaswata,
 So tütreid siiski ilusad,
 Kui puna roosid õitsetawad!
 So poead priisked, tugewad,
 Ehk rasked tööd küll tegetawad,
 Mo armas kallis kodumaa.

Mo armas kallis kodumaa,
 Müüd elad rahu randas ja!
 Sind warjab Wene kotka tiiw,
 Sul kaitsejaid kui mere liiw:
 Sest kaugel jääb sult waenuga
 Kõik sõa mürin kurnaga
 Mo armas, kallis kodumaa.

Oh hõiska, hõiska, kodumaa!
 Muu „Aleksandril“ lõpmata!
 Ta suured tüki, tugew raud
 Kõl liimivad kõik riigi praud,
 Et waenlane ei sisse saa
 Meil kallist rahu rikuma,
 Mo armas kallis kodumaa.

Ei armsamat, kui kodumaa
 Ma taewa alt ja leidama!
 Sa kannad katad, toidad mind,
 Mul' hauda teeb ka sinu pind.
 So põrmust ilma sündsin ma,
 So põrmu poen ma puhkama,
 Mo armas kallis kodumaa.

Oh armas Gesti piireke,
 Kui taewa koidu wiireke!
 Mul' paista elu õhtul weel,
 Kui paistsid wara kätki teel.
 Siis kata, kallis Maarja maa,
 Mind oma pehme mullaga,
 Mo armas, kallis kodumaa.

Palumine.

Paista mulle, lahke päike!
 Döilm warjab waarifuid.
 Lahuta neid pilwe käike,
 Mis siin külmendawad suid.
 Tõua põrgu wärawalta —
 Kallis Kalew, koeu ja!
 Ammu sind ju wangi maalta
 Dotab ohkel isamaa.
 Sinu armsat õnne aega
 Leinab suur ja weikene!
 Neg, kus sind sai wiidud taewa,
 Lõpetas meil priiuse.
 Wana isa, ise tarka,
 Taara, taewast kuule ja!
 Anna Manal seda märka:
 „Peasta Kalew kütkesta.“

Uue nägu.

Ma seisin unes kõrgel mäel,
 Sealt waatsin taewa piiredel;
 Seal paistis meres kaareke,
 Kui roheline saareke.
 Seal saarel polnud jarwikuid,
 Ei mingi kiskjaid elajaid.
 Ma leidsin Mammutide luid,
 Sest tundsin, — wanast olnud neid.
 Seal kuld'sed kägud kufusid,
 Lõid hõbe linnud lugusid,
 Seal haljendasid tamme puud,
 Seal rõõm ja riisus andsid suud.

Seal jooksid klaasist hallikad
Ja niisutajid lille maad,
Sest kaswid fuller kõllakad
Ja eller pärlid ilusad.

Ei kuulnud ma seal riisujaid
Ei mure nutu kahinaid,
Sest õigus walitses kui mõel
Arm, heldus põles nii kui leel.

Kes on siin saarel kuningas,
Sell' ilusal maal isandaks?
Mül anti nõnda seletus:
„Meil Kalewala walitus.“

Seal mäe peal seisin kaua ma
Ja nutsin raskest jalaja:
Et selle armsa riigi a'al
Su olen unustuse maal.

Luule külastäik.

Tere, Soome sugu wennad!
Kalewide kallid kännud,
Lapsukesed laente langul,
Poead põhja piiri kaldal;
Südamesta sügawasta
Armumeelest awarasta,
Igatšused heljuwalla,
Rõõmud tõeste tõusewalla:
Kui Teid tulen tutwustama
Üle silla Soome-maale.

Siin ma leian seda paika,
Kus meil õitsid õnne lilled
Wanaaeg'se wainudella,
Ennemuis'tse ilmadella,

Kus me'e õnne kuldseel rajal:
 Rõõmu, rahu rikal ajal
 Ija koeas kaswasime,
 Eide kätkis kiikusime —
 Runni kurjad kurnatused,
 Rõu pilwe kargatused,
 Rahu põlwe pelletasid,
 Rodu paika kolestasid.
 Siis ap', langud, lahku jääme
 Ilma laande ikemaie,
 Waewa nurme nuutsumaie.

Siin ma leian seda paika,
 Kust meid kandis Kalewala
 Wahwa wõidu walimates
 Taewa piire taplemaie,
 Wõera maale wõtlemäie:
 Et ei pääsünd pealta päewe,
 Alta ilmast habenikud —
 Meie muru muljumaie,
 Waba wendi waewamaie.

Siin ma leian seda paika,
 Kus me'e isad enne käinud,
 Emad, wennad wõerusella,
 Piigad lusti pidudella.
 Kus na'd kannud koku löönud,
 Kuningriigi terwist joonud;
 N'agu meie muistsed laulud
 Pidupõlwest paiatawad:
 „Nägin so suitsewada,
 Nägin aru aurawada,
 „Soo teil sulas õluta,
 „Aru auras aanikata.“

Siin ma leian seda paika,
 Kus weel tõus'wad tänapäewa
 Wennad wiirmaliste walgel,
 Sed roosi puna palgel
 Nagu tammed taewa poole,
 Pihlak-puuda pilwedeni.
 Meie wennad Wirulased,
 Suure Soome sugulased
 Unest alles uimasella
 Piina põlwest pöduralla;
 Waenu haawad walutawad,
 Waimu walgust waigistawad.
 Hirmsas öödes, hellad welled!
 Seitse aega — suigufime:
 Ei meil paistnud päike pilwest,
 Kuu ei annud öösel kuma
 Ega tähed walgu' tera.
 Pime musta paksu pilwid
 Wälgud üksnes walgustasid.

Põhja tormi puhumisel
 Hakkas taewas haljendama,
 Koido piire kumendama,
 Walu tuuled waikimaies,
 Päike paistab pilwe pilust;
 Silmad siiski wälja jäänud,
 Näe ei enam nii kui enne.
 Thu tuitab haawadesta,
 Tsamaa aurab udusta. —
 Eootus jääb mul liikumata,
 Soomes sõbrust sobitada,
 Tsa pinda istutada:
 Kalewala kasusida —
 Kallinse kaskesida,

Armastuse aabafida,
 Wana waimu wahterida.
 Tõusku, tõusku taewaani,
 Pifaks peale pilwedeni
 Meie kodu kaswamaie,
 Kalewide kalju linna! —
 Panen laulu lõpeteles
 Kandle Soome kalju peale,
 Dotma aege uuendusi,
 Kalju linna kosundusi.

Põhja kannel.

Miks, põhja kannel kõlised,
 Sull keeled kurwad, talwised,
 Kas laulad küünla kuule ja,
 Ehk tahad juwe ärat'da?
 Mul undas kaugelt helinad,
 Ehk pulma lood ju oliwad:
 Ei sure arm meil wahe teel,
 Oh mõrsja, mõrsja! oota weel.
 Mul süda truu ja õiglane
 Sull' tuiwab wastu, neiuke,
 Sind lunastan ma põue lind,
 Ehk maksaksid sa were hind'.
 Ei rikust meil kül puuduwal,
 Ei kangust kalju künka all:
 Miks wiibid sa, mo kallike?
 Ah lähed leeri sügise! —

Wana taat.

- Kül kiiēs kuhab õhtu a'al
 Üks hõbejõgi põhja maal;
 Ta kumin kuulusks kaugele,
 Wee läige tõuseb taewase.
- Ta laentel kiigub kuld'ne paat,
 Seal püüab kalu wana taat:
 Taat? — Oh ei usu minu meel!
 Ta sõidab lusti Wolfa weel.
- Kuutwalgel aga kiwi peal,
 On kaldal kuulda leina heal;
 Seal laulab näti neitsike,
 Üht lugu lõune piigale.
- Oh tuleks taat see paadiga
 Ka Vääne merde mängima!
 Ma waataks waiksel walgel ööl,
 Kuis käib ta kena taewa tööl.
- Waat wiirmalised wuhawad,
 Ka mere laened kuhawad:
 Taat esimeste juures töös
 Ja näkinetji kalaku'us.
- Kül wõin ma kawa wota sealt,
 Ei aima paati, laulu healt!
 Sest wiirmalised, — maru heal,
 On näitus kurja ilma peal.

Si ole.

Si ole meie a'ane
 Meist — ühte ainukest,
 Kes kuduks isamaale
 Muu-pärga lilledest.
 Mis võerad linnud kannud,
 On kibur kowade,
 Mis nemad sulle annud
 Nii kibe, kihwtine.
 Oh tere, Eesti ööpik,
 Tark Taara taewa lind!
 Kus käsi sul on töönik —
 Seal kiidab tegu sind.

Koidikule.

Koor' koidu päewa paiste eel
 Nus lilledõht eeskewadel,
 Kus lootus lugud lauluks loob:
 Seal juwi tõeste wilja toob.
 Erk Eesti waim on sinu sees,
 Sull põlew arm ka südames,
 Kes Simsoni wõib siduda,
 Ehk temal wõrku kududa:
 Nii kausa kui ei armu palk
 Tal langen'd wõimu hiukse salk?
 Tah waba tiiwul tahan sind
 Ma kiita, kaunis künni lind!
 Kui teised luusil Taara mäel
 Ehk rändamas on eksi teel:
 Siis istub „ööpik“ lepikus,
 Kus kuld ja hõbe temal juus.

S ä r a w.

Kuis käib sul kuldne päike,
 Mo armas isamaa?
 Kes muiste õnne läike
 Sull' süütas särama?

Ta tõuseb Taara koeas
 Kül end'je iluga,
 Ja näeb et sinu maeas
 Önn läinud puhkama.

Oh, et üks taewa wägi
 Sind wõtaks ärat'da:
 Kül siis so õnne mägi
 Lääks uuest särama.

E p u l e.

Jää Jumalaga, Epu, siis —
 Mo kõige kallim paradüis!
 Mo kuldne läikiw lusti-linn
 Kus hilja alles mängisin.

Oh paistku päew sull' palawast
 Sealt armu taewast läikijast!
 Mul warjab ööilm waarikuid,
 Sest ohkan taga ilu suid.

Mul igatsuse rõemu a'ad
 Su õhtu taewas hingawad!
 Mis weerul punab üle maa,
 Sa, päike, neid ei paistma saa! —

Paulu kuningas.

Näki neitsi, noorukene!
 Eiuge Lääne laenetesta
 Muist'je kihla kiwi peale
 Siidi hiuksid silitama
 Koidu kulla karwaliseks,
 Öhtu eha iluduseks!
 Paula minu meele maalid
 Dilmetesje öitsemaie!
 Siis ma liblik, lusti lindu,
 Tallan tuulsta salamahiti —
 Kui ma laulu kuningale,
 Sõna eie seadijale
 Lähän kulda kufumaie,
 Höbe läiket hõiskamaie.
 Meie kallis Kalew' poega,
 Taewa tõusnud taimekene,
 Enne õnnetuma öhtu,
 Kui ta läinud lahingisja
 Kaudalasi rookimaie:
 Matnud kuningliku kulla,
 Riika Gesti riigi wara
 Põrmu põue peitewale,
 Kust ei waras kápamaie,
 Ega rböwel riisumaie
 Warandust wõin'd wähendama.
 „Ditseb üksford õnne aega,
 Paestab parem päewukene:
 Wõtame siis wara wangist,
 Kulla koormad künka alta.“

Niida jahkand jõbradele
 Kallis Kalewide poega,
 Kui n'ad wara warju alla,

Kulda kufutanud kalmu,
 Hauda haljast hõbedada,
 Kuida Kalew' poea laulus
 Pikemalta paiatakse.
 Pärast matmist pitseriga
 Sõlminud ta sala sõnu,
 Kõwemaid weel finnituseks.
 Kes neid ajus arwamaie,
 Mõtes juhtub mõistemaie:
 Pidi wara peremeheks
 Donne tunnil tõusemaie.

Nälja põlwe närtsimisel,
 Orja ööde ohkamisel
 Püüdsid mitu Gesti poega
 Kallist hauda kaewaneda,
 Wana wara wõteneda,
 Kui neil eha helendusel
 Ööde õlmas õilme karwa
 Muru eide tütre maalid
 Imeliku ilmutanud
 Muiste aeg'sist mälestustest:
 Mis seal mustas mulla rüpes,
 Põrmu põues peitewala
 Wõida olla warandusi,
 Parema põlwe pärandusi.
 Uga et ei sala sõnu
 Sündin'd meestel mõtedesja,
 Ugarail ei arudesja:
 Täiwad waranduse warmed,
 Haua kohad arwamata
 Tulew põlwe tunnistuseks
 Meie põlwe päewadeni.

Taara nõude nifutajad,
 Targa tööde toimetajad,
 Balitesid wanad targad
 Hiljem ilma aegadella
 Waba põlwe Gesti-walda.
 Orja aeg'sid astmeid mööda
 Mindi muistest otsimaie,
 Kas ei Kalewide koolmest
 Warjul pantud warandusest
 Riismeid wõinud riisuneda.
 Mõned ärksad mehe poead
 Sõitsid juija jala teeda
 Õnne wara otsimaie:
 Et kui armust neile antud
 Wana wara wälja wõta
 Teda päewa paistel' tuua.

Esimest neist õnne lapsist,
 Kes taht' wara fergitada;
 Wõtnud Taara ülesj' taewa
 Puhke põlwe pidamaie,
 Sest et mees siin küllalt tööda
 Gesti tuluks toimetanud. —
 Teised tema teede radal
 Rõndin'd õnne katsumaie,
 Kell' ehk tuuled teadusida
 Õhud toonud õiendusji:
 Kuida kotta kulda kõned,
 Kaarna hõbe kuulutusjed,
 Wõitsja õnne wõinud tuua.

Üks neist õpind linnu keelta,
 Tükifeje Taara tarkust;
 Nende abil astund argfelt
 Jaani õöl ta jala teele.

Tuli teinud ete tähte,
 Walgus hauda awaldanud:
 Kuja puhk'sid pärandused,
 Wana laulu warandused.
 Siisap märkan'd mehitene,
 Wõtnud kolmi were wenda
 Wiinud Wiru witsikusse
 Tapnud Taara meelituseks.
 Selle peale jala jõnu
 Rääkin'd juula sõmerasje,
 Kindlamaida kalmudesja.
 Kesje ime ilmumista,
 Armsamata awaldusta,
 Wõimsamata wolidusta
 Wõinud ilmas enne näha,
 Kui seal hana kaewajale
 Selle puhul filma juhtus?
 Kui ta kalmust pisut mulda
 Pealt sai ära pillutanud:
 Paistis kallis wana wara,
 Sigis filma nähtawale.

Muru eit oli mulla põues,
 Alla ilmas aega wiites,
 Pika põlwe päewadella:
 Kulda lauluks korutanud,
 Hõbet sõnaks sulatanud.
 Kalewide kalli krooni,
 Kuning-riigil kõrgemalla,
 Mis weel jäänud muutemata,
 Haljas auus audumata, —
 Andis hana leidijale
 Pähä pärja asemele.
 Muru eite, üteldesja:

„Tunistusjeks tulewile,
 „Kinnitusjeks kõiwidele:
 „Et sa sõna-wara wanem,
 „Kuulus laulude kuningas,
 „Oled oma seisusele
 „Taewa wädeft walitetud.
 „Selle põlwe Gesti poead
 „Sa so auu ei filmamaie,
 „Waimu rikust waatamaie:
 „Gest et nende waate filmad
 „Pikast ööft on pimestatud,
 „Kaiskus ilmast räpastanud.
 „Aga tulew' aegadella,
 „Pärast põlwe päewadella
 „Saad sa ilmas hiilgamaie,
 „Gesti piirel paistemaie
 „Herrandlikul ilundusel,
 „N'agu kuuke kumendama!
 „Kül siis pist'wad Gesti poead
 „Pärwel laulu pardikusse,
 „Waimu suure waarikusse,
 „Kus so lilled kaswamaies,
 „Ditsel haiju õhkumaies.“

Paneme tähele.

Kus elu ja waimo laulu sees 'pole;
 Seal lauliku püüdmine luuletus wale.
 Iga maa laulikud, paneme tähel:
 Wähe suur, laulu ja Gesti laulu wahel.
 Mõnises linnud kül laulma kõi pandud:
 Dõpiku, räästale ise wiis antud. —
 Suured me'e laulud, suur nende seadus,
 Wõõras ja piijuke Gestlaste teadus. —

Musta kuube.

Mo musta kuube kanda
 Ma tahan auuga
 Ja kät see peale anda
 Sull' armas kodumaa!

Mo isa isad käisid
 Kõik musta kuue sees,
 Sest jäägu uued wiisid:
 Ma olen Gestimees.

Ja tahan mustas kuues
 End ika ehtida,
 Mis mulle ema luues
 On jätnud pärida.

Igatsus.

Kes mul annaks kotta kiiru,
 Tuule tiivad lendada?
 Siis ma rutaks õnne wiiru
 Taara kota otsima.

Kaugel jätaks selja taha
 Dela oru aurama,
 Kaugel jääks mult kurjus, paha —
 Oh kui õnnis oleks ma.

Oh et wõiksin laewa leida,
 Näha kaugel purjekest:
 Mis mind lennul wõtaks wiia
 Rahu randa tormidest.

Sealt ju põhja tuuled, külmad,
 Elu mere mürinad,
 Paljad puud ja talwe ilmad
 Dru põhjas kuhawad.

Sealt ju lusti laulu healed,
 Kõemu kandlid kõlawad,
 Inglise kallid kiidu keeled
 Igaweste heljuwad.

Oh mo süda, kauaks sõta
 Weel siin tahad wiibida?
 Sookse, lenna, jõua, tõta
 Sinna, kus se rahu maa.

Cesti rahwas.

Cesti rahwas! ära ja
 Kõigu iga tuulega!
 Kus ja astud, waata ete
 Oma selge filmaga;
 Pööra ika kohe tõte
 Teede aru rändama.

Cesti rahwas! ära ja
 Paapstil põlwi painuta!
 Dpetusest — õigust wastu —
 Talla julgest üle ja.
 Lamba riidis kandwad paastu
 — Palju wale nimega.

Cesti rahwas! pese ja
 Silmad puhtaks seebiga.
 Tõsta kõrgel puhtad käed,
 Waimu waate wärawa, —
 Kül' siis kõrge mäe pealt näed,
 Hirmsad teed, kust tulid ja! —

Ära, armas kodumaa!
 Wõera naerul punasta. —
 Kauga õõ sind kinni katis,

Hirmsa pimedusega
 Eha walgust so eest matis,
 Kuis weel wõisid rutada! —
 Ruta nüüd, mo rahwoke,
 Drust ülesj' mäele! —
 Kuld'ne linn seal ees jull — tõta! —
 Kinni pandud uksega,
 Keda ükski lahti wõta
 Wõid ja walgus' wõtmega. —
 Oh, et näeks sind, kodumaa,
 Tuba seal ma olema!
 Ehk kül kehwas weel sind keelab,
 Siiski hüian: ruta ja!
 Enne kui sind pime neelab:
 Siis saad õhtul hõiskama!

Armu igatsus.

Oh miks ja wiibid kaua?
 Sind ootan himuga!
 Mo mure musta hana
 Sa wõid ju walgust'da.
 Mo talwe waewa waibad —
 So soojus sulatab,
 Et kaduwad jää rünkad
 Ja oead woolawad.
 Sind ohkamisel ootan
 Ma iga tunnike!
 Ja pikifilmi waatan
 So järel hellaste.
 Kül tihti une näus
 Sind rõõmul teretan,
 Nii mõtes, sõnas, teus
 Sind meele tuletan.

Su õhtu jõuab käte,
 Päew pilvi wärwimas,
 — Su sini saali lae'
 — Ta kulda pillutas;
 Mul tundmus angub põues
 — Kas' musta murega,
 Dõ paks ja pime õues:
 — Oh walgus! Tule ja! —

Minu süda.

Minu süda, ära
 Tõgi ole sa,
 Mis seal ifa woolab
 Mure mürina.

Minu süda, ära
 Meri ole sa,
 Mis seal kõrgis laenis
 Kohab rahuta.

Minu süda, ole
 — Shkaw lilleke
 — Mis seal niidus, orgus,
 — Ditsjep puhtaste.

Minu süda, ole
 — Waiulik metsa maa,
 — Mis seal ifa seisab
 — Rahus riuta.

Head ööd.

Head ööd! weel päike hüüab
 Pilwe piirel punades;
 Oma hellalt kaisu hüüab:
 Singa waitse rahu sees
 Head ööd!

Oh kuis pehmelt katab finni
 Lapsi musta kuuega,
 Nutab elu raskust mõni
 Trööstib neid ja hüüab ta:
 Head ööd!

Shtu taewas eha elin
 Puna palgis sädendab,
 Waitses rahus oja wulin
 Tõsist hingust tõtendab,
 Head ööd!

Kuldjed kiired fergelt saadab
 Särades weel üle maa,
 Mere peeglis uhkelt waatab
 Oma ilu palget ta:
 Head ööd!

Pulma rõõm.

Tuba pulmad jõudwad pea
 Käte tulla, oh mis hea!
 Seda tena uhket palli
 Saan seal jälle korra tralli,
 Mugust saksa saia süüa,
 Paierist weel peale juua.

Tuku juba ammo ootab
 Anu kanake ka loodab:
 Pittisilmi seda päewa,

Mis neid otja wiib kui taewa,
Kolmatkümmeend seda pidu —
Suhkru, kohwi, saia sadu!

Tõudke rutu mööda päewad:

Oh meil' juba filmad näewad
Rahwast kenast laual istwad,
Wõid ja liha suhu pistwad,
Kõõmsjad, kannust õlut joowad
Saajad! saajad! laulu loowad.

Sepa Tuku walsi mängib,
Tõistre Tõnis trummi tõngib,
Rahwas woolab nii kui wesi —
Mehed naesed segamisi,
Anud, Tukud ise ka
Wupsad, wupsad! hüpawad.

Rahwas waljust wäljas hõisk'wad,
Gesti laulu lausa luisk'wad,
Kellad hüüdwad killa kõlla,
Hood sõit'wad pilli palla:
Oh ja lust, ja oh ja käre,
Undi kõrtsi kuuluks ära! —

Kohtumeestele.

Küüd kuulge, Gesti kohtumehed,
Teist tahan pisut rääkida,
Kül wõiksin mustaks mitmed lehed
Siin teha teie mudaga, —
Et aga auusaid küllalte,
Sest annan märku weidike.

Kui kohtumehi seatakse,
Siis mitu juba ihkawad
Kui lapsed kanni, rumalaste,

Kes neid ei fiida, wihtawad:
 See pill on ilus, mötlewad,
 Kui käes, — oh, kuis n'ad mängiwad!

Ei tunne seadust, pea on rumal,
 Sest lä'ab kõik pittkalt lonkades,
 Ei hooli sest, mis käs kind Sumal,
 Neil kurjad mõted jüdames!

Mis aitab tarkus pea sees,
 Kui kurjus tufsub rindades? —

Kui õigust jõuad kõrwal saata
 Siis oled rõõmus kiideldes —
 Oh wilets hing! ja saad weel waat'ma
 See peale üksford — ohkades:
 Kui õigust hauda matsid ja,
 Siis — lendis taewa kaebama.

Oh wale auu, kus sinu koda,
 Kus on so linn, mis rõõmu täis?
 Kus tajub üksford tule oda,
 Kui kurjus teel so samu käis?
 Ma kardan ehk sind petab siid,
 Kui hinge hinnaks põrgu wiid! —

Et nende adra ja ei weaks,
 Kes kõrtsis wiina lakuwad,
 Ja julle topsti meele heaks
 Kui ratal määri pakuwad:
 Kell' pea täis wiina aurust keeb,
 See kohtus ülekohut teeb.

Laimatule.

Kui kurbjad kiusu keeled
Sind mustaks määriwad,
Nii, et ju muude meeled —
Sind huffas usuwad.

Kui wale paksud pilwed
Auu päikest warjawad,
Kui tagajelja tuuled
So õigust siduwad:

Siis ära wasta wäega
End püüa tasant'da,
Ei uue teu tööga —
Siis saad waest eksima!

Waid mine waike kohta,
Seal kaeba nutuga
Sell' oma häda ohta,
Kes näeb mis salaja.

Kül' ta so auu ja õigust
Doob lõuna walgele,
Et õnne rikast lõikust
Saad kätte wiimate.

Kewade.

Küüd kewade on jälle kää,
Ei kurbtust kuskil mo film näe:
Päew paistab taewast palawalt,
Laul kõlab rõõmul haljalt maalt!
Tu julab lumi maas ja wees,
Mis talwe tuiskas ukse ees.
Kõik jõed ja ojad woolawad
Et päew ja öö neist kohawad,

Sest ete wõetud kindel hool
 Neid sunnib rut'ma mere pool;
 Seal lõpeb jookis ja kohin waik,
 Seal on neil päris kodu paik.
 Nüüd kõik maailm end' rõõmustab,
 Et jälle aega näha saab:
 Kus mahla tilgub lehe puu
 Ja laulma hakkab linnu suu.

Nüüd meri jälle lahti lääb,
 See ranna rahwal rõõmu teeb,
 Sest neil ei ole põllu maad,
 Waid kala püügist elavad. —
 Nüüd läinud pakku talwe külm,
 Sest armas kewadene ilm
 Meil tuleb lahke tuulega,
 Ja tahab kõiki rõõmust'da.
 Oh waata lahkest minu film,
 Mis toob sull' kewadene ilm:
 Need wärsked haljad heina maad,
 Kus farja lapsed mängiwad:
 See jääb mull' wanalt meele weel,
 Kui mõted käiwad noorel teel;
 Kas südant see ei rõõmustaks,
 Kui leht mets lähäb haljamaks,
 End' ehil helde looja wäes
 Ja kohab kange tuule käes! —

Oh armas kallis kewade,
 Sa rõõmustad mind ellaste,
 So toodud kaunis lille riik,
 So wäljad aasud, metsad kõik
 Nüüd seis'wad pruudi ehte sees,
 Kas kuival maal, ehk olgu wees! —

Kell' südames ei talwe külm,
 Ei patu anged, kuri ilm:
 See annab ilma Loojal auu
 Ja kiidab tema püha nõu.

O o t a.

Dh oota! pruudikene,
 So peiud tulewad,
 Dh ehi, ellakene,
 Ja wastu walusalt! —

Hea wiisi pane wööle,
 Ja tarkust tallele,
 Kaela õpetus' keeke,
 Siis tuleb peiuke! —

Sa kõida kingad jalga,
 Mis wirlust läigiwad, —
 So seisust ära jalga,
 Kuis kõrged õelemad! —

Sa rõõmu kuube kudu
 Küüd himu ehmetest —
 Ei wiibi wihm ja udu
 Wist kastma lillekest.

Kui õues haugub koera,
 Sind hüüab lepikus,
 Siis — oota, oota, looda:
 Et uus põlw ukse juus.

Küsimised.

Kas kanged kalju mäed
 Peaks pehmeks sulama?
 Kas ammu harjun'd käed —
 Ei lullal' siruta? —
 Kas liiskjad linnud kiitwad
 End' rõõwliid, riisujad? —
 Kas waenu wõerad — wiit'wad,
 Et rahwast rõhuwad?
 Kas halbid halastawad
 Ehl koorma kandja peal?
 Kas kanged kahetsewad,
 Et aral hale-heal?
 Kas õelad õnne päewil
 Tõt' tõeks pidawad?
 Kas uhked usk'wad wäetil
 Ka hinge olewad?
 Kas rifad meeles kandwad,
 Et nähtaw ajalil?
 Kas ahned waestel andwad,
 Mis neil kül wõimalil? —

Truu-us.

Ma tahan truuis jäada
 Sull' kallis kodumaa!
 So auuks laulu jäada
 Kül' uhke iluga.

Kes lahkuda wõiks ära
 Kül' sinust kodumaa?
 Ei wõeras kuld, ei wara
 So rõõmu pühmeks saa!

Mo Gesti keel, mo rahwas,
 So täius, kodumaa,
 Teid orja põlwe pahmas
 Kõl püüti rõhuda! —

Wõeras isa.

Wõi wõeras isa hea —
 Sull näitab nii kui kuld?
 Mo sõber, meeles pea:
 Ehk näitab sulle tuld!
 Sa ise seda tead —
 Ei tohi tunnist' da,
 Waid oma teada pead,
 Et wihafeks ei saa. —

Ei armastust t'al ole
 Waid kõne kõwagi; —
 Mo wend, mull' ligi tule,
 Sull ütlen kõrwasse:
 Ja peab sind koeraks, seaks
 Ja wihlab hirmus sind, —
 Mil wiisil siis weel peaks
 Sa armastama tend? —

Kus on so poea lugu,
 En auu, so warandus,
 So end'ne maa — ja jagu,
 So päris pärandus? — —
 Kõik see on wõera isa,
 Kõik see on tema käre;
 Rätt' saamine on wiisa,
 Ma nutan iga päe! —

Wõi wõeras isa hea?
 Kül teda tunnen ma! —
 Ta süda külm kui jäe,
 Ta rõõm sind rõhuda,
 Kui surma jõgi sügaw
 Ta nõu ja kavalus,
 Oh poeandil on igaw
 Siin kanda piinatus! —

W e e l.

Weel wiha waenu ajad
 Liig kõrged-kõwerad,
 Weel teede aarud laiad,
 Mis orgus jooksewad.
 Weel kiusu kõied kõwad
 Siin süüta sidumas,
 Weel armid lahti lööwad,
 Kus haaw ju kaswamas.
 Weel tageduse tiigid —
 All hais'wad iluta, —
 Ei orgus lille liigid
 Wõi lustil lõhkada! —
 Weel seisab taewas pilwes
 Ja udu warjab maad;
 Weel tähed taewa wõlwes
 Ei kirga, — tumedad! —
 Mo kannel kaebtust tõstab
 See pärast kodumaa!
 Ja heli pilwe kostab:
 Oh Sumal halasta! —

Kool.

Suu räägib mõtted südamest,
 Sest teen ma jutu koolidest

Ja — ohkan sügawaste:

Dh päew, miks paistad tumedast,

Dh tõuse lõunaks hommikust,

Ja paista walusaste! —

Dh saaks mul' heal kui pasunaks,
 Kes julgest kõigil kuulutaks:

Et tartus õnjam wara! —

Nüüd alles närtsib wärawis —

See kallis pärl, se õnnistus;

Mis põlgatakse ära! —

Jah! talwe puud kül' oleme!

Kas haljas lehtis kewade

Ei õnjam parem ole? —

Kas kõnnil öösel pimedal

Ja lõune walgel päewa a'al

Ei wahet teha tule? —

Sa kallim kullast, hõbedast —

Dh näita kasu nobedast

Nüüd Gesti wendil wälja,

Dh hüüa, hüüa uulitsal

Te waljust healt tee lahkmel:

Dh wõtke elu wilja!

So õpetus ja sinu kool,

Mo Gesticirahwas igal pool

So omaks täiest muuda,

Ei armu kingi hobujest,

Ei wõerast jõdda lehmadest —

Täit tulu ja wõi nõuda.

Lapse põlves.

Mul' muru kopel aia all
 Jääb ala armsaks siin,
 Kus lahke päewa paistusel
 Ma noorelt mängisin.

Kui linnuke ma rõõmu täis
 Ei teadnud kurbtusest,
 Mull' armas oli lille hais:
 Neist tegin kroonilest! —

Kui lepit linnud laulasid
 Ja oja kohises;
 Siis minu kõrwad kuulasid
 Suur rõõm mull' südames! —

Kui toomed luigel walgeteks lõid
 Ja haisu andsiwad,
 Kui puna maasilaid ma sõin,
 Mis mättad kandsiwad,

Siis olin rõõmus, hüpasin
 Kui weike lõe lind,
 Kõik enesest ma lükasin,
 Mis ial waewas mind.

Aeg paremat toob, mõtlesin,
 Oh mill' a'al suureks saan,
 Ma targemaks saan, ütlesin,
 Ja uusi asju näen;

Küüd aga tunnen wale see
 Ei paremad ma saan'd,
 Kuid hüüan kurtus alati:
 Oh lapse põlw kus jään'd! —

Mo puhas süda, rõõmus meel,
 Neg alla hauda wiin'd;
 Gest kurjus, tuimus elu teel
 Mind halwemaks on tein'd.

Mul muru kopel aia all
 Jääb armsaks surmani,
 Kus wanemate wainudel
 Ma noorelt mängisi.

Noores põlwes.

Kaua elan mina põrm,
 Kunas mulle tuleb surm,
 Saan ma elus hõiskada,
 Ehk kas kõnnin nutuga?

Mis on mööda, nägin ma,
 Tulewik weel teadmata.
 Kül truu Jumal siiski teab,
 Mis mo hinge rahul weab.

Taewa lootus.

Oh taewas, kuis sa sinad
 Seal kõrges üleweel,
 Kui so pool' waat'wad filmad,
 Siis rõõm on südamel.

Kui näen ma pilwed sõudwad
 Kui merel laewuke,
 Ja linnud lauldes tõus'wad
 So poole kõrgele;

Kui näen ma päikest paistwad
 Rest lõuna walguses,
 Kui näen kuu, tähed hiilg'wad
 So kuldse peegli sees:

Siis südamest ma kiidan
 Oh Jumal Sinu nõu,
 Ja rõõmsast' aega wiidan,
 Kus Sinu wägi, auu.

Brundile.

Tere, armas Eijsukene,
 Pina-laka linnukene,
 Roheline roosi nupu,
 Kulla karwa fullerlupu!
 Oh et wõiksin kirja seada,
 Nii et saaksid sina teada:
 Kuis sa seisad minu meeles,
 Eীগud lausa laulu keeles,
 Woodist tõustes, woodi heites,
 Paistad ja mull' kuldses leites.
 Kogoduse kuulsad neiud,
 Keda mitmed noored peiud
 Suures lustis rõõmus ootwad
 Ja neil' palju terwist saatwad:
 Kõik ei maksa minu filmas,
 Minu õnn ja rõõm so hõlmas.

Kui sind, Eijsu, waatma tulin,
 Tuba teie kambriis olin —
 Siis ma eesvalt wara waht'sin,
 Sind kui inglid näha tahtsin
 Kunni ja kui kuld'ne kuuke,
 Rohu riikis roosi-puuke
 Ditsel paistsid minu filma,
 Wiisid mõted rõõmu ilma!
 Kui sind eesvalt kambriis nägin,
 Tares weikse une tegin;

Siis ma sinu peale mõtlin,
 Südamele taja ütlin:
 Minu Siis on ilu lille —
 Taewa al' ta sarnast pole!
 Noosi karwa on ta pale
 Kõnes pehme, helde, hale,
 Sõstra filmad pilwe karwa,
 Hiused ni kui kulla narma.

Tema auu kui koidu kuma,
 Arm kui päewa paiste puna,
 Flu nii kui ilma walguš
 Lille laanes õitsel algus.
 Runas! Siis, oh koku saame,
 Armastusest jutu a'ame?
 Arm on küll kui kallim kulda,
 Reis on suur oh Suistle walda.
 Täagu julgus jutu a'ajaks,
 Truus peiu pruudi maeaks:
 Kus me' kulla koku saame,
 Armastusest jutu a'ame?
 Palju terwist pehme käega,
 Palju terwist armu wäega
 Saadan, armas Siisu, sulle
 Väkita siis wastust mulle! —

Kullerkup.

Wõitu õitsid lillekesed
 Heina maa peal kenaste,
 Kullerkup seal põlgas teised,
 Kaswis jõudjast kõrgesse.

Paiu pööjas ilu ehtes
 Väanis pead ta toredast,
 Hüüdis: kus on ial lehtes
 Minu sarnast lillekest? —

Kui ta alles mõnda hooples,
 Kõrges mõtes kõneles,
 Kohas pööjas tuule hoodes
 Peksis teda uimaseks.

Toibunud, kui nõuks wötis
 Tuurest jälle kaswada,
 Waljust siis ta hüüda tötis:
 „Keda nüüd weel kardan ma?“

Suus tal alles suurus' sõnad,
 Keele kidas kõrgistus:
 Kullerkupu illumunad,
 Tuba murdis karjapois! —

Halest waatab pööjast wälja,
 Kuiwan'd känd ja kõneleb:
 „Wõtku auu ja uhkus nälja;
 Mäe mis ta nüüd mulle teeb!“

Wõlgtut peiu.

Nüüd kuulge laaned, metsjad, puud!
 Kui teen ma lahti oma juud
 Ja kaeban kurwa keelega
 Ja rufuks pekstud meelega:
 Mulla oli Mari kallis pruut,
 Nüüd jätis mind, ja wötis uut! —

Kus nüüd jo arm, oh Mari, jään'd,
 Miks ta nii rutu tuulde läänd?
 Kuis jahtus sul nii usinast,

Mis kindel näitas igawest?
 Oh walusaste tunnen nüüd,
 Et mull' sel juures 'p olnud süüd!

Oh minu end'ne armas pruut!
 Miks armastad nüüd jälle uut?
 Miks wõtad ja, oh linnu wiit,
 Kes wõera maale lennab siit?
 Ja unustab see lõbus maa,
 Kus palju õnne nägi ta?

Kas mäletad weel, kallike,
 Kus istusime armsaste
 Koos kahelaste kase all,
 Kind rinna ääres ligidal?
 Oh seal me' truu=ust wandusime
 Ja kät see peale andsime.

Oh sina helde Mari meel
 Mull' une woodis ilmud weel,
 Mo jüda mõtleb ifa teal
 So end'je põlwe heldus peal,
 Kus armu leef, kui pehme tuul
 Mei' wahel lehkas igal kuul.

Oh Mari, Mari! miks nüüd ja
 Mind põlgad naeru lustiga?
 Sa minule ju andsid end,
 Ma armastasin tõeste sind,
 Meist pidi saama õnnis paar,
 Süüd on se full' üks lust ja naar!

Ei ole süüdi teinud ma,
 Mind siiski, Mari, jätsid sa;
 Oh silma wet ja mure healt,
 Mis saab siit õela ilma pealt;
 Siin rõõm ja sõbrus üürike,
 Arm truus udu sarnane! —

Oh kü mind, Mari, põlgsid ja,
 Ei siiski sind wõi wihkada,
 See kuldne kõis, mis sidus meid,
 On waenu paelutajaks nüüd.
 Nüüd Jumalaga jätan ma
 Oh arm ja tundmus lõpke ka! —

Wana tüdruk.

Oh mina wilets wäetife,
 Ei tule peigmees minule!
 Ei näin'd mind noorelt poiste film,
 Nüüd on mo kirgas kütšu külm!
 Oh kust ma waene sooja saan,
 Kui üksi ainu piislen maan?

Tont' jeda teab, mis meestel sees,
 Et ma ei maksnud nende ees,
 Et mind ei kesgi kofinud,
 Ei minu hõlmas tofinud?
 Kül olin helde, olin hea,
 Mis nemad lollid wist ei tea!

Kui oleks jeda teadnud n'ad,
 Ma oleks paistnud palju maad
 Ja läikind mere laenetel,
 Kui maasik maksnud kõikidel!
 Oh teie poisid, nõdu pead,
 Ei tunne teie üsna head! —

Kui elu kell kolmkümmend lõi,
 Siis üks kül mulle wiinad tõi;
 See aga oli wana känd,
 Mis pärast jorgu jäi mul händ:
 Ma ootsin ifa paremaid
 Ja talu poegi ilusaid.

Mull' hirmus igaw aja wait'
 Ja kole minu elupaik.
 Kui poisid õhtul huikawad
 Ja laened wingel weerewad,
 Kui neitsi lustil kiljatab
 Siis mulle kõi rindu a'ab.

Kui koidu jooned wõtawa'
 Tu taewa piirel lõkenda,
 Kui tikad koidul kirjamas,
 Kõik noored neid wirgamas:
 Siis olen kurb ja kolletan'd
 Kui waene lastud wares sant.

Kül wiletjad nüüd mind lood,
 Kus kohmetand mind külma hood;
 Mul kaugel selja taha jäi
 See õnne aeg, mis rõõmu tõi.
 Ei tule noorus tagasi,
 Ei kesta ilu talweni. —

Ei oln'd mull' küüned paistewal
 Kui kassil palja ihu peal.
 Ma õitjegin kui Saani lill,
 Mull' hele heal kui tina pill,
 Ma olin usin pesema,
 Ei ial ihnus seebiga.

Nüüd widewik mind kaisutab
 Ja koit mull' nutu paisutab. —
 Oh tühi paljas ilma maa,
 Ei sinust mina kasu saa:
 Kül teistel pandi päha rät,
 Mind jäeti nii kui wana ät! —

Kuus jalga liiva rahus wait,
 See on nüüd minu peiu paif.
 Kas nutke poisid filmad peast
 Ei ja teil enam minu heast!
 Et warem teie mind ei näin'd:
 On oma wits' teil' walu tein'd.

Laulu matus.

Tulge ete, Gesti poead,
 Laulja rahwa lapsukesed!
 Jutustage julgeste,
 Andke teada awaraste:
 Kus on ladus laulu põlwe
 Täna tähtjas tänawas?
 Kusse marsib mõte riimi,
 Luusib peidus luulemine
 Kaugel Kalewi jugusta? —
 Miks on muistne mööda läinud,
 Tulewik' toa läwesta?
 Miks on kanaripik kaswanud
 End'je õimu õue peale?
 Luitund, luitund lusti lauad,
 Pihastanud pidu pingid!
 Pange õnne järje peale,
 Tõstke üles' laulu heale:
 Kas ei Kalewi kodudes
 Laulu Wana taat tarwita,
 Kui tal' mure muljutusel
 Rõõmu päewa paistusel
 Laulu Jumal ei jutusta?

Oh! kas Eesti poegadele

Peame uuest pajatama,
 Kuida neil, kes enne elan'd,
 Põlud kõrgel taewa kõlan'd?
 Wanemuine, laulutarka,
 Koolitas neid kiljatama,
 Öpetas neid hõiskamaie!
 Hõiskasid siis õnne õhtul,
 Parema põlwe päewadel
 Wara wahwuse wäesta. —
 Wanast wabaduse päewast
 Kõl' siis laulsid ja ladustast,
 El'sid ilma ilusaste!
 Kusja laulu lahutasid:
 „Sinna kaswi suuri saari,
 „Sinna metsa murdunesi,
 „Sinna laane langenesi!“ —
 Hella õeke unustas
 Wenna woodi hoigamaie,
 Ööpik lugusi laotas,
 Kuku lind jäi kuulamaie,
 Wainne mets wastu kohises,
 Kaljud nurmel karglesiwad!
 Siis tuli aega mis tormine, —
 Õnne päew läks õhtuele.
 Kufke laulis lausa suuga,
 Hõiskas õrrel minneesja;
 Päew weeris wete woosse,
 Piiris taga pilweede:
 Teisi ilmu tähendates.
 Dõ tuli, õõ tuli, ellad welled!
 Dõ tuli hirmus ütlemata;
 Ei seal paistnud tähte taewas,

Kumand kuugi kamberisja
 Siis ap' eided ikeedes,
 Taadid mure muljutusel,
 Sirged piigad silma weessa,
 Pittad poisid pisarisja,
 Balu wermis Wanemuinse
 Aja hauda uinutasid! —
 Surnud nüüd on suured laulud,
 Hingamas healte helinad!
 Rauda firstus rasket unda
 Meie maa laulud magamas. —

Kui siis hingas Gesti laulu,
 Armas warandus hallitas:
 Kandis koera kutsikene
 Luusi laanest — furnu luida
 Kalewi kalli kodusse —
 Wiskas Wiru wislapuisse
 Harju halja aawikusja,
 Willandi wahtra waarikusja
 Konta Kalewi kalmusta.
 Kuiwan'd luul ei olnud lusti,
 Hakkas öösel hoigamaie,
 Wöeral wiisil wingumaie:
 Et ei päike peasnud paistma,
 Kuu ei öösel kumendama.
 Kuiwan'd kaebtuse kisa,
 Luu hoigamise lugu
 Wenis wiimaks wiisissa.
 Miks nüüd kurt'wad noored kuffed
 Koidu piirel kirgamata,
 Amarikul hõigamata? —

Udu öö.

Udu öösel surma wikat niitis,
 Hommikule päike tõusta wiitis:
 Häda, häda! clu hirmsal ööl!
 Soos ja metsas sortsilaste teel.
 Lootus, laanes walgust ootfid, pime
 Peitis taewa wõlwis laia maad,
 Petu piirel paistis walgus tume —
 Kallis küll, ja siiski ilma saad!

Clu noorus õitsel lilledega kaetud,
 Mõõda öö, kui katusse all' maetud
 Hingab õhtu wilus surma wäsimust
 Sureb igatsjeteš kaugel' hommikust! —
 Haua pimeduse pehmet hõlmad
 Üksnes ema armul' finni katsiwad
 Kuiwatafid nuudsu nutul filmad
 Lahkes armus wastu wõtsiwad! —

Hirmaks kõik so ihkamised jõudsid,
 Surma hellad soowimised sõudsid:
 Wahwus wangis raudus wärišes
 Tarkus taga taewa uinudes
 Kaugel kõndis Kalewide kodust
 Warg'sel wiisil walju nutuga
 Mүүd ta lahti, laane waba udust:
 Teda wastu wõta rutuga! —

Wäluste lilled.

Need lilled üpris ilusad
 Su katwad haljast rohu-maad
 Nii puhta kulla karmaga,
 Et film ei raatsiks lahkuda.

Kui eesmailt nupud lahti löid,
 Siis mesilinnud met sealt sõid:
 Kui lausa lahti oliwad,
 Siis tuule õhku täitsiwad.

Kül õie wihma sadas siis,
 Et lind'del unus laulu wiis:
 Ei kagu kuldne kufunud,
 Ei ööpik ilu hüüdenud.

Tah tuule õhu tiiva pealt
 Ka laulik tõstab oma healt,
 Waat! üle ilma ilusad
 Seal Puidu õues õitsewad. —

Kurbtus.

Mull' jüda närtsib elu teel
 Maailma rõõmu paistel weel
 Kui tuulest kuiwaks puhutud,
 Mis elu mereft tõusenud.
 Nüüd tuleb kurbtus' wihmuke
 Ja karastab mind uueste.

Oh õige kurbtus, õnjsake,
 Sind soowiks wõeraks sageste,
 So tööft ja lugud tunda saa
 Kül' iseennast ilma maa;
 Sa tood mull' mõted paremad
 Et wale haawad paistawad.

Kui wete kohin sinu heal,
 Kui kaste halja rohu peal,
 Kui hallik woolad waikselte
 Sa kahju tunnil kaewule
 Kust joob mo lustil närtsin'd waim
 Ja kosub jälle kui üks taim.

Oh kurbtus suure himuga
 So rahu rannas hingaks ma,
 Sealt korjaks rõõmu pärli keed,
 Mis puhtaks pesnud sinu weed —
 Ei kaua koorma mures ja
 Sull' tilgub ika rõõmuft õnne maa.
 Oh kurbtus jae mull' alati,
 Sa seltsiks elu õhtuni.
 Mind kaitse taewa selgusel:
 Et lusti mere laenetel
 Mind tuimus haud ei uputaks
 Ja Saadan minult osa saaks.

Gesti rahwa

50-aastase Priiuse mälestuse pühaks 26. Märts
1869.

Priius, priius! sulle laulan
 Täna suure healega!
 Suud ja südand üles tõstan
 Taewa poole tänama!
 Süda hüpab linnu tiiwul,
 Rõõmu pilwist pillutab
 Ümber ilma teada wiiwul
 Priiust, Priiust kuulutab! —
 Priius, priius! südant täna
 Sinu noolid haawanud!
 Kuldsel pulmal noor ja wana
 Riitwad rõõmu hommikud,
 Lille lõhn ja linnu laulud
 Ühendawad tänu ka
 Taewa poole rahwa healed
 Issal tänu saadawad!

Priius, priius! sulle annan
 Nimeks wõidu kuninga!
 Sinu õnša rüpe kannan
 Kõõmu rohke pisara,
 Huludus, waen, surma põli,
 Paks öö kole pimedus:
 Neid kõik, kus neid ial oli,
 Wõitku taewa walgustus! —

Priius, priius! õnšaks kiidan
 Rahwast, maad: kus elad sa!
 Kasu linnas kaela kõidan
 Walgus' teed sull' kullaga!
 Hõbe jälgil taewa tähed
 Rändawad so piiretes! —
 Maa ja mets ja lille lehed
 Dits'wad täies loomuses.

Priius, priius! sinu lapsed,
 Keda sina kaswatan'd,
 Tõst'wad täna nutu filmad
 Taewa pool, et sinu and —
 Armastus meil' haawu löönud,
 Mis ei ise maitsta saan'd,
 Neid so oli parandanud, —
 Kõõmu rika elusf' a'an'd.

Priius, priius! jälle käigil
 Lilled orgus õits'ma loon'd,
 Elu päik'se hülgwal läigil
 Kaste piisjal rammu toon'd,
 Oh siis hüia: õuue, õuue,
 Ise walgust — igatse!
 Pere isa udu kuue —
 Heide ümbert kaugele.

Priius, priius! Aleksander,
 Wägew kaitfja üle maa!
 Sulle isaks on ka keiser,
 Põhkus orjus' wärawa!
 Taewa wõimul seekš ma püüan
 Teda ifa tänada,
 Põrmus siin ja kõrgel hüüan:
 Issand, teda õnnista!

Priius, priius! sulle laulan
 Täna suure healega,
 Kus ma piina põlwe kautan
 Raske orja kütkega!
 Sja maa so mets ja meri
 Tänu andmist kohise!
 Gesti laste hing ja weri:
 Peastjal tänu hõiskage! —

Taewa tähed.

Waihfjel ööfel tähekesed
 Taewa ruumis rändawad,
 Hiilgus' küünlad igawesed
 Walgustawad ilma maad.

Kui ma tõstan silmad üles
 Nende hulka waatama,
 Kuis n'ad õnša rahu süles
 Paistwad kulla iluga:

Pisaraid neil wastu puistan
 Waihfje rahu rõõmuga;
 Kõrgeid kuulutusi tuiskan
 Sinna, kus mull' kodu maa!

Milla'al saan ma, tähekesed,
Teie keskel elama?

Milla'al minu igatsused
Üksford kofu teiega?

Mitte mind sealt taewa pereft
Wagast ilmas elada,

Tooge taewa läikiv' mereft
Ilma orgu walgust ka,

Et ma walge wallendusel
Põlgaks pimeduse ööd,

Kulla läike juhatusel
Maha jätaks patu tööd.

Lillekesele.

Tere, armas lilleke

Halja rohu süles!

Jälle unest kewade

Aratan'd sind üles!

Jälle armas Jumal tõi

Sulle kuldse kuue,

Päike patši lahti löi,

Sidus siidi uue.

Pähä, müüd sa pruudi auu

Rohu riigis saanud,

Kunni wilum Mihkli kuu

Saab sind närtsitanud.

Glu laened minule

On kui lillekesed:

Dits'wad noorelt kewade

Närtsiwad kui lesed.

Hella neitsi.

Mami, maani maalituta,
 Lumi walgeks waalituta, —
 Kõndis õhtul õuedella,
 Nii kui tähte taewiella;
 Koosil põsed punetasid,
 Siidil hiuksed särendasid,
 Kaela katsid hõbe helmed,
 Sitik mustad filma fulmud,
 Kinda kirgas ruubelisja,
 Põlle uhke pitsitesja.
 Kõndis õhtul õuue peale
 Tõstis nagu ööpik heale:
 „Tule, peig! mul pilwe karwa,
 Sõida täkul tähte karwa,
 Tule, kaaja, kulla karwa,
 Wades halli taewa karwa!
 Wii mind ruunal Koosijaagult —
 Suurel sammul Suistleesta
 Dnne aege õiedele,
 Lusti põlwe lilledele!
 Armsamale aru maale,
 Magusama maasik mäele,
 Mlusama ilmadele,
 Rauge Raubi koduele;
 Kaaja süngi kaunistama,
 Armu hõlma õnnistama!
 Seal ma kuman kuufjeela,
 Paistan pärga päewadela,
 Elgin eha laenetella,
 Siran tähte filmadele,
 Wirmaliste wehkidele.

Pauliku isa maea.

Dh mo armas isa maea,
Sa mo ilus Ilisja!
Oled minu kaswataja,
Seisad meeles lõpmata.

Siin ma käisin fergil jalgil,
Hoidsin wainul karjakest,
Siin mul' läikis rõõmu palgil
Lootus mitmest näitusdest.

Siin mind täitis wägew lootus,
Ust mul' waimu rõõmustas,
Kellest, kui sai täide ootus,
Waimu ilm sai wõitijaks.

Saarikus find tutwustasin
Gesmalt Wanemuinega,
Paari sõna jutu a'asin,
Käisin hiljem sõbraga.

Siin mul' jookseb praegu oja
Läbi koplil keereldes,
Teretab mind linnu kaea
Haljas lehtes lepades.

Sinu põllud wilja toowad,
Loidawad mind hellasti;
Künni linnud laulu loowad
Nagu ennemuistegi.

Ita weel mull' kaasik lehib
Waiksel õhtul armsaste,
Ja kui tooming õilmeid ehil,
Dhfab haisu õhusse.

Dh mo armas isa maja,
 Dh mo ilus Nisfa!
 Sinu õhku on mull' waja
 Ika sisse hingada.

Laula ika!

Laula ika, laula ja:
 Glagu, mo isamaa!
 Sumal andku seda õnne,
 Mis tal wanast oli enne.

Laula ika, laula ja:
 Kaswagu mo isamaa!
 Saagu suureks, kõrgeks puuks,
 Nuus ja ilus heleks tuuks.

Laula ika, laula ja:
 Ditsegu mo isamaa!
 Tema tulus õie magu
 Olgu oma rahwa jagu.

Laula ika, laula ja:
 Kandku wilja isamaa!
 Ihus, waimus saagu kangeks,
 Et ta igawest ei langeks.

Tasa!

Tasa! näele uinuwad —
 Alles walwab mõni —
 Kuulge lood, mis ilusad,
 Mängib magus uni!

Tasa! waat mis taewa wäed
 Woodil toimetawad:
 Kindel risti seadwad käed,
 Mis weel oimendawad.

Minu jüda oh kuis ta
 Tasa, — wärisedes,
 Soowib und neil puhkada
 Waikses hauakeses.

Tasa! first weel meistri käes
 Surm ei magus uni,
 Inglid toowad walgus' wäes
 Soojal ilmal soni. —

Tasa! kuis nii palju ja
 Süda teada püiad!
 Nõnda suure käraga
 Unest üles hüiad.

Tasa, eks ja kuule nüüd, —
 Süda Sinu mõtted —
 Kuidas taewast surma rüüd
 Untaks' tasa tõtted! —

Tõtta!

Oh minu rahwas, tõtta ja
 Gest laanest wälja kõndima,
 Kus luusib eksil sinu hing,
 So walgust katab uduring.

Kül äratas sull' koidu kuld,
 Tu muiste igatsuse tuld,
 Et õnne püüdmas olid töööl;
 Sind rikus wõit, mis oli ööl.

Nüüd kumab taewa wõlwi all
 Sull' päike jälle tõusewal,
 See hüilget sinu orgu ka
 Saab taewa õuest külwama.

Näed ja ta walguft, ija maa?
 Siis tõtta laanest rutuga!
 Sest taewas luusib pilwe must
 Wõib kata walguft ilma uft. —

Õhtul.

Lahkelt lapsi lahkumaie
 Hõikab õhtu kelluke,
 Päewa waewast puhkamaie
 Une pehme rahule.

Igatsus ja hingamine
 Surma riiki reisiwad,
 Rõõm ja rahu soowimine
 Hüüdwad palju paremad! —

Kuldses ilus kuu seal kumab,
 Tuhat tähte sädendes,
 Taga taewa piire punab
 Õhtu ilu filma ees.

Waga meel ja süda, lootke
 Kõrbest waates kõrgele, —
 Ilusamat ilma ootke,
 Kunni waim saab lennule! —

Kõrkus.

Oh ära lase ennast
 Nii kõrksest wärwida,
 Et ise arwad wennast
 Sa palju parema.

Kus uhkus aset wõtab,
 Seal katkeb õnne tiib, —
 Kus kõrkus südant petab,
 Sealt tema rahu wiib;

Seal rumalusel asu,
 Kus kõrkus leidnud teed,
 Oh! arwad saama kasu:
 Kui teenid tema õõd?
 Kül wistist ise tead,
 Kuis lugu rufiga:
 Ja kõrged püüsti pead
 On ika iwata.
 Kes õpin'd tarkus' keele,
 Sell' jüda madalas;
 Kell' kõrkus täitnud meele,
 Kui põlew kadakas!
 Ja süttib praginaga
 Ja kustub sedamaid;
 Pik tuli põleb waga,
 Kust teised sooja said.
 Sull' kõrkus saadab naeru
 Ja laia pillkamist:
 Kül' rahwas karu kaeru
 Saab wiljast tundma wist.

Sügise.

Nüüd jälle käre on sügise,
 Kõik linnud jäänud wagusi
 Ei kuulta kuskil rõõmu healt,
 Waid kurbtus paistab siit ja sealt.
 Mei' Gesti päike külmaks jään'd
 Ja lõune maale ära lään'd;
 Gesti on nüüd külmal wõimus käre:
 Tal kaswab waprus iga päe. —
 Kõik wäljad, aasud hoigawad,
 Dõd mustad paljad kaebawad:

Et külm on roosid närtsitan'd,
 Kõik rõõmsad ojad wangi pan'd.
 Mets kohiseb, kui tahaks ta
 Veel wiimist korda tunnista:
 „Nüüd otsas minu rõõmu põlw,
 Mul tuleb raskus, tuleb talw!“

Siin otsib ajet weike lind,
 Seal lahkeb furg ja jättab mind
 Siin üksi talwe pidama;
 Parw lennab suure kisaga,
 Kus Looja temal juhiks teel —
 Et efsimist ei tulnud weel.
 Oh juwe õhk! kus jäänud sa?
 Ja lust ja rõõm! kus on teil maa?
 Kus haljendawad jälle puud
 Ja hõiskwad tuhat linnu suud?
 Oh kurb ja kole sügise,
 Kas kutsud meid ka talwele?
 Kes täna noor ja punane,
 Wõib homme minna närtsile.
 Seepärast mõtle õhtu sa:
 Kas hommik kutsub ärkama?

Paremad mõted.

Oh wõeras maa kuis petsid
 Sa mind nii rängaste!
 Mo filmi paista wõtsid
 Täis õnne kullane,
 Sest jätsin maha Gestimaa,
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Sa lubasid mull' õnne,
 Suurt rõõmu, warandust,
 Mo filmi maal'sid enne
 Kõig' asja parandust,
 Sest jätšin maha Eesti maa
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Siin wõeras feel ja rahwas,
 Siin wõeras iga koht,
 Mul' elu on kui pahmas,
 Ehk tuleb häda oht?
 Sind jätšin maha Eesti maa
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Riist, wiletsus ja walu
 On siin mull' wennased,
 Mis igaw minu elu,
 Sest teadwad nutu weed!
 Sind jätšin maha Eesti maa
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Ma jätšin sõbrad maha —
 Kes kullast kallimad —
 Kõik Eesti raja taha,
 Kus armud õitsewad
 Sind jätšin maha Eesti maa
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Mo sündimise ase,
 Kus päik'sel ilmufin
 Ja armsa leina kase,
 Kell' all ma mängifin.
 Kõik jätšin maha Eesti maa
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Sealhing'wad Maarja nullas
 Mo armsjad wanemad,
 Seal Gesti koidu fullas
 N'ad üksford ärkawad.
 Sind jätšin maha Gesti maa
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Seal kohiseb weel oja,
 Kui nutaks taga mind,
 Vein katab isa koja,
 Kurb seisab laulu lind!
 Sind jätšin maha Gesti maa
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Dh et weel filmad näha
 Sind jaaksid, kodumaa!
 Mul' kõrwad enne cha
 So keelt weel kuulama!
 Sind jätšin maha Gestimaa
 Ja pean nüüd raskest kaebama!

Dh et weel jaaksid jalad
 So murul kõndima,
 Sa maa, kes armu walad —
 Mo õitsew Gestimaa.
 Sind jätšin maha Gestimaa
 Ja pean nüüd raskest ohkama!

Talumehe rõõm.

„Mis talumehel rõõmu teeb?“
 Nii linnas mõned küsiwad.
 Kuust meie rõõmu hallik keeb —
 Ei tea ehk jeda targemad;
 Mis armas meil' on elupaik
 Siin kaunis Gesti metsas, waik.

Meil taewa ruum lai aula saal,
 Kell' koit ta seinad fullatab
 Ja õhtu läige eha a'al
 Tal' ilul lage punetab;
 Siin uhkes saalis elame
 Ja Looja heldust kiidame.

Meil põleb saalis päifene
 Ja külwab walgust soojaga,
 Kui õhtul sängi langeme,
 Siis tuleb kuu meid walwama:
 Kui ilu küünlad taewa lael
 Meil tuhatkordne tähe pael.

Meil lusti pilliks põllu peal,
 Mis südant täidab iluga —
 On kaunis laululinnu heal
 Ja metsas tuule kohina.
 Mis linna pilli pirinad
 Kül nende wastu maksawad!

Kas teie linna uulitsad,
 Kus käite klantsis saapaga,
 Ja uhked töllad sõidawad,
 Ehk makswad meie põllu maa
 Mis lille õijil haljendab
 Ja meile leiba kaswatab?

Meil' parem käia waba teed,
 Kui saksu minna teenima,
 Tööraskus annab rahul ööd,
 Ei wahetaks me'e laisaga,
 Kes hõlpsamalt ehk leiba sõõb
 Ja wiimaks wirtsil põlwe lõõb.

Ma laulan siin kui põllumees,
 Ja annan tänu Issandal
 Kes mulle pale higi sees
 Peatoitu kingib igal a'al,
 Ei kohwi suus, jalg kaluskis
 Ei keha siidi laabrukis,

Mul' armas Gesti kuue hilp,
 Mis oma utted kasvatand,
 Ja warjab mind, on minu kilp
 Üks Loojalt tulnud kallis and.
 On kuub mul puhas, süda ka:
 Mis paremat wõiks soovida?

Mul wärsiks rõõmu kiidel keel,
 Kui kõigist tahaks rääkida;
 Üks segadus on siiski weel:
 Ma mureta ei halliks ja,
 Gesti mure, rõõmu kaksik wend —
 Ei ole mul' ka salgan'd end.

Nõõmule.

Kust tuled mulle, rõõmule,
 Nii helde, pehme, tafane?
 Kas on so koda päikse maal,
 Wõi lille õits'wa niidu ra'al?
 Kas elad kullas miljonis,
 Ehk kehwa mehe kopikis?
 Kas kõnnid auu, kas lusti teel,
 Kus wiin ja õlut juhiks eel?

Orn lillekene oled ja,
 Gesti tahad puhtam' asema;
 Sa närtsid himu tuule ees
 Ja kuiwad kurjas südames,

Kus puhas süda, lapse meel
 Ja õigus, tõde elu teel:
 Seal on so armsam asu paik,
 Sul' lustis hingamine waik.

Piiga igatsemine.

Dh et tuleks peigmees mulle,
 Wiiks mind rõõmu hommikule,
 Armu päewa paistusele
 Wõeraks lusti roosidele:
 Kül siis rõõmus oleks ma,
 Laulaks linnu healega!

Kewade, kui igalt ra'alt
 Linnud rutwad wõeralt maalt
 Koku ennaft paari lööwad,
 Haljas metsas pesa teewad:
 Dh siis suure himuga
 Oma peigu ootan ma!

Kuulen lõu laulu healt
 Kõrwa kostwad siit ja sealt,
 Siis mull' tuleb jälle meele
 Oma peiu armsa keele,
 Tema roosi kulmu alt
 Paistab arm mull' palawalt.

Koore elu õitsemine,
 Armas, kallid peiufene,
 See mul seisab ika meeles,
 Piigub lausa laulu keeles:
 Ülem wara ilma sees
 On mul ilus walge mees!

Kõik mo uhkus, auu ja ilu,
 Sitsid, südid, ija kulu,
 Riidsu kingad, pubenetid,
 Luigel walged klaari rätid:
 Kõik so pärast peigmees kannan,
 Sull' neid enesega annan.

Kermeste nüüd kangad kudun,
 Weimed walmis firstu ladun;
 Kes end näpu tööga toit'wad,
 Need ka kärmest teha ait'wad.
 Tõstab peigmees pulma jutu
 No siis olgu: rutu! rutu! —

Armastus.

Oh, armastus, ja sügaw öö,
 Kes jõuab mõista sinu töö?
 Sa oled loodud hingesse,
 Kus elad vaikjelt tasaste,
 Ei ärka muudu ial ja,
 Kui mõtes sind ei hüüa ma.

Kõik neiud, peiud ilma peal
 Teeb õnnelikuks sinu heal;
 Kell' täiest tõusjed ülesse,
 Neid kannad ingli rõõmusse,
 Teed elu raskust magusaks
 Ja halwad marjad maasikaks! —

Sa soe pehme wihma pilw!
 Seal südames jääb ika talw:
 Kus puhta rõõmu himuta
 Sind katsutakse jolkida,
 Kus sõbrus wale katel weel,
 On ropus tema asemel! —

Oh armastus, ja lõuna tuul,
 Küll lille laanest igal kuul
 Neil lehtlad pehmest südamest,
 Kes puhtad kurjast himudest:
 Neid täidab sina rõõmuga,
 Mis mõruks muudetud ei saa.

Sa ilmas mitmel segane —
 Ei paista neile õiete
 Kes kurjast saavad kiusatud
 Ja paha teele efsitud:
 Sa oled loodud õnnistus,
 Sind muudab kõieks rumalus
 Noor arm ja elu kewade,
 Oh ilmu kõigil ärksaste,
 Et sinu sooja päewa käes
 Kõik Eesti lapsed rõõmsad wäes
 So püha tahtmist täidaksid
 Ja õnne põlwe elaksid!

Lausumine.

Nõia töö, kõik lausumine,
 Teise käsu rikumine,
 Mis on keeldud pühas kirjas —
 Näitab mitmel hingel armas
 Meie maal, oh see on hale,
 Et n'ad uskwad, mis on wale.
 Waene rumal rahwa sugu
 Ütlewad mul' ühte lugu:
 „Tohtri abi on kõik tühi,
 Sellest suu ja puhtaks pühi,
 Olgu ial miski tõbi
 Terweks saab kõik sõna läbi.“

Siin on mõned mehed waejed,
 Ja ka wanad küla naesed,
 Nende käes on taewa tarkus,
 Imet teha mitmes arpus.
 Need on auusad kõige ees,
 Kuulsad mitme walla sees.

Seft et nende käes on wägi,
 Mis ju muiste imet tegi.
 Rahwas, kell' n'ad ammu tut'wad,
 Kaugelt nende juure rut'wad;
 Tühja käega üks ei tohi
 Tohtril minna, kallis rohi,
 Olgu tema paks ehk wedel,
 Ika wii ja kaasa pudel —
 Sealt ta tunneb sinu häda,
 Leiab üles' tõbe mäda!
 Palju, seda olen näinud,
 Terwisest on ahtraks läinud:
 Et n'ad põlg'sid tohtri abi
 Dot'sid terwist sõna läbi,
 Pruuk'siwad ka nõia rohtu,
 Ukskusiwad nende ohtu,
 Mis kõik petus on ja wale,
 Rumalus mull' näha hale!
 On so loomadel üks wiga —
 Olgu lammäs, lehm ehk siga:
 Siis ja wõtad ette tee,
 Tooksed kas ehk läbi öö
 Laujuja käest ost'ma abi,
 Et ei õnnetuse kabi
 Wiga sull' ja tegema
 Tõuad ja siis nõia sauna,
 Pistad käpa tasku pauna,

Wõtad wälja pudeli,
 Näitad märga filmili:
 Siis on arstil tutaw häda.
 Tema kostab: „Mitu sada
 On siin käinud, abi saanud,
 Tuhat kord mind õnnistanud
 Kas nüüd halvemaks ma jäänud“?
 Siis ta wõtab soola, näpu,
 Puhub ja teeb narri tempu,
 Suust tal jookseb pobin joru,
 Kellest ei saa keegi aru
 Hakkatusest otsani:
 Narritemp, muud midagi!
 Wiimaks annab rohu kätte
 Dpetab weel hästi ete:
 „Waikses kohas anna sa,
 Kus ei tuul ja rikuma!“
 Wiinne sõna kõlab nii:
 „Hinda ma ei wõtagi!“ —
 Miks? — noh, waatke ussi nõu,
 Misga mees teeb endal auu,
 Sest et kõne lähäb wälja:
 „Tema awitab kõik ilma,
 Oleks muidu petja ta,
 Kül siis hinda wõtaks ka!“
 Aga hind mis enne toodud?
 Wiin mis juba ära joodud? —
 Rääkida sest üks ei taha,
 Tohtri pall ei olnud raha! —
 Teffib roos sul' ihu külge,
 Noh, siis jalad kärmed olge,
 Tõudke rutu Almitulle,
 Selle nõia naese juure,

Kessee josis taja heale,
 Sülgab kolmford roosi peale;
 Tõid ja temal tüki siga
 Koh — sest tühjast pole wiga! —
 Tuleb haigus tütarlastel,
 Noortel poistel, noortel naistel,
 Siis n'ad häbenewad wäga
 Arstil näit'ma oma wiga,
 Sest kõik rahwas saada teada,
 Ja n'ad auust siis ilma jääda.
 Nõnda wiitwad kallist aega
 Dot'wad terwist sõna waega,
 Runni haigus wananeb,
 Wiimaks ehk weel otja teeb;
 Ehk sull' pika elu aega
 Kurnab külge jäänud wiga!
 Wiimaks wõt'wad teed n'ad linna
 Öpin'd arstidele minna,
 Mõtlewad: kui arst kõik teab, —
 Siis meil terwist andma peab! —
 Wiga ammu wanaks läinud,
 Mitu aastad aset teinud
 Glab tublist luus ja lihas
 Nagu peremees sul kehās.
 Kui ei saa siis korralt abi,
 Sest et wanaks läin'd neil' töbi,
 Siis n'ad elades ei usu
 Et üks öpin'd arst teeb kasu:
 Mõni hüüab: „pagan wõta,
 Et ma lasin arstist petta.“

Mitu nõida, ime asi —
 Usuwad et nende käsi,
 Positades teinud head,

Parandanud rahwa wead.
 Sumal olla käsknud ka
 Vigimesi aitama! —
 Wiimaks nõid, oh kuule nüüd:
 Petus mõistab sulle süüd! —
 Du sul sõna tõeste wägew
 Kõigis asjus imet tegew,
 Sunni puu ehk kiwile:
 „Tõuse, karga kaugele!“
 Minu pärast mitu tundi
 Katsu, kas n'ad kuulwad fundi?
 Kõlenda ja te seal käre
 N'ad ei liigu paigast ära;
 Waata wana küla wader,
 Nii on sinu sõna nõder!
 Põhise ja palwed pea:
 Wiga, sõge sest ei tea! —

Loomade walitsus.

Kord olid karud kuningliku krooni saanud,
 Seepärast kõige metsja loomel piire pannud:
 Kus wõisid käia, elada ja maksu maksta,
 Ka loata, kui tahtsid, — liigutada oksa!
 Päew häbenes see waljuse peal paista,
 Kuu imeks pani karud isi, — laiska!
 Nüüd mõtle uhkust, wana pätsi aru
 Weel oli see, ta seadis metsja turu,
 Kus loomad pidid sarwel saaki tooma,
 Kui mitt', siis ahwardas neid waljust lööma,
 Neid lagendikul tormi kätte saata,

Meid nälgas, walus, lustiga päält waata! —
 Kõik armastasid ammu kodus elada,
 Hunt tuli warsti wana lambaga, —
 Tõi rebane tal lõhe-kalu, kanu, —
 Ei siiski saan'd üht head sõna, tänu; —
 Seal jänes ohkles ristil heina woori all,
 Puu känd tee ääres seisib ligidal:
 See otsa pani woori, — raskest ohkas,
 Tal' end'se põlwe priius meele lohkas!
 Wee pisar weeris lahke filma temal,
 Ta kaua wõeraks oli nutu emal! —
 Müüd mõtle uhkust wana pätsi aru,
 Ei ükski kawalam ka ussi juru!
 Ta tahtis oma nämisemist õpeta
 Ja loome keelt — mis kenast kõlas lõpeta. —
 Nii kaugel' olid asja juba saatnud;
 Said lõwi teendrid seda näinud, waat'nud:
 Siis läksid kuningale kaebama,
 Et karu auut ju pilwin' kaswawad.
 Seal kuulis lõwi, mõtles, wäänas pead,
 Tal' nõutasid teendrid oma kasuks head:
 „Aus kuningas, so heal so mõiramine
 See õp'ko kõik, — kauta karu nime!
 So walitsus, see olgu ühes meeles,
 So riik, so raaja, suure seltsi keeles.“ —
 Kui karu kuulis seda nõu ja juttu,
 Siis uhkus, suurus, kadus sulas ruttu;
 Ta lõwi lootust rik'tes loomade pool oli.
 Kas loomad us'ksid? — ei, neil meele tuli!
 Kuis kadendus siis wõib meil' kasuks olla
 Kui kawalus wõib hirmsaks witsaks tulla?
 Seal mõtles jänes — ränga woori peale, —
 Ei elades ta karud us'nud jälle!

Jäi loomel nämin, mõiramine wali?
 Teadmata mull, ma laanest loome heli
 Seal kuulsin halest kõrwa kõlawad:
 Mul nämin, mõiramine hirmsad mõlemad!
 Mo ilus isi seisus, hele ema keel,
 Teid hoiaks, lunastaks ma were higis weel!"

Üksinda.

Üksinda,

Tahan arus rändada!
 Minu armsad kõik ju läinud,
 Tundmust armu ühes wiinud
 Udu ilma uinuma.

Puhkage,

Seal te'e kallid waikselt!
 Kerkis koitu taewa kõrwa
 Rahwatas siis päewa kõrwa
 Lahke hele eha täht.

Wiibige,

Hõiske healed kandlisse!
 Süda mõtleb maru mäangi,
 Heidaks armukeste jäangi,
 Kes ju kaugele koeu maal.

Koeu maal!

Seal ma jälle noorus' a'al!
 Tule tuul, mul tiibu andma,
 Laul mind kauge' maale kandma:
 Kus mo kullakejed eel!

II. Waimulikud laulud.

Hommikul.

Auu, kiitus, tänu sulle,
 Mo Jumal igawest!
 Et öösel andsid mulle
 Kaitsejaks inglifest;
 Ma olin sinu süles,
 Nüüd ärgan, tõusen üles
 So kalli armu sees.

Dh aita, Issand, sina
 So waimo wäega:
 Et ka sel päewal mina
 Wõiks nõnda elada,
 Et wiimisel päewal jälle
 Kui õnja päewa peale
 Ma wõiksin mõelda.

Dh keela minust ära
 Kõik ilma meelehää,
 Et õhtu oru wara
 Mull' armsamaks ei lää,
 Kui sina, Issa taewas,
 Mo kalju kõiges waewas
 Ka täna igawest.

Dh kuule mino wahwast
 Sel armsal hommikul,
 Wii kõik mo sugu rahwast
 So tõe tundmisel;
 Ja kanta see arjus
 Ja wäljastpidi orjus,
 Mis tuim ja eluta.

Kui tõuswad patumeres
 Ja laened kõrgese,
 Siis saagu Teesu weeres
 Mull' warju hingeke!
 Oh laf' mind täna maista
 So taewa rõõmu, faitsta
 Mind wõta igawest.

Ohtul.

Su õhtu eha kustunud,
 Ja läige taewast lõp'nud;
 Ma Issa ete astunud,
 Kui noorest jaadil õp'nud,
 Sest taewa uks on lahti weel:
 Üks ime walgus hiilgab seal
 Just mino südamesse.

Sest kotta kombel lendab film,
 Waim peale elu õhu:
 Seal näeb, kuis see õnnis ilm
 Täis püha rõõmu, rahu!
 Ei ole säääl ööpimedust,
 Ei kustu küünlad igawest,
 Ei läha päike looja.

Seal Jumal oma rahwaga
 On ühes hilja, wara,
 Jerusalemma püha maa
 Ei kuule waewa, kára.
 Seal õitwad rõõmsad roosipuud,
 Seal kiitwad Teesjust tuhat suud,
 Seal uus ja õnnis elu.

Mo waim miks nutad salaja,
 Kui kaugelt näed ja paife,
 So tulewase kodu maa
 Ja tema õnne läike!
 Siin oled waewast wäsinud,
 So õõ on üksford lõpetud,
 Siis hinga igaweste.

Dh õpeta mind wägewast
 Mo suuri süüdi tundma,
 Et mina paljast mokadest
 Ei tõta tänu andma.
 Kus usk ei tõsta taewa ust
 Waim tunne põrgus piinatust,
 Sealt oled kaugel ära.

Sest wõta wastu, Isa, Sa,
 Mis toon ma ohwriks Sulle,
 Ja walwa lahti filmaga
 Dõd, päewad rahu mulle.
 Mo suguwõsa, warandus,
 Kõik rahwas õhtus homnikus
 Need jäägu Sino hoolde.

Paabeli orjapõlwe wiletsus.

(Prohwedi Jeremia nutu laulu järel.)

Dh Issand, Sina oled katnud
 Kui paksus pilwes Siionid,
 So armast last Sa maha jätnud,
 Kell ime teed Sa juhtisid.
 Dh miks Sa wihas hääwitad
 So rahwa linnad, külad, maad?

So wanemad nüüd, Siion istwad
 Siin maas, kus tuhk neil peade peal,
 Ja ühte puhku nutu tõstwad,
 Et kaeb'des kõlab nende heal,
 Naad käiwad koti riide sees
 Ja ootawad Sind filma wees.

Mul filmad suure nutu pärast
 On peast ju ära lõpenud,
 Et wangi maalt ja waewa kärast
 Ma waene saaksin peastetud!
 Kus noored lapsed nõrkewad,
 Ei ole hingel rahu maad.

Jeruusalemma rõemu pühad
 Ja lustipäewad laidetud,
 Need on Jehoowal hirmus pahad
 Ja hoopis ära unustud.
 Ei kuulda tema kaebamist,
 Ei hoolitagi palwedest.

So kahju on nii suur kui meri,
 Kes wõib sind terweks teha weel?
 Oh laial' hulgub Suuda kari
 Sääal tühja kõrbe kuiwa teel.
 Siioni tütar, neitsike,
 Nüüd nõrket ema sülesse! —

Kus on see linn, mis täiest ilus
 Maailma lust ja rõõmu paik?
 Et Isa lapsel on ka walus,
 On selge kõige ilma käik;
 Nii rõemustab end waenlane
 Ja pilkab püha rahwuke.

Siioni tütre müüri, oh lase
 Kui jõgi joosta filma wet,
 Ei ööl ei päewal sinu ase,
 So filma tera seisku wait:
 Oh karju öösel ülewell
 So raske risti koorma all.

III. Rahwa laulude riismed.

Hakkatuseks.

Waat kui hakkab Wanemuinse
 Biru kannel weeremaie,
 Arju kannel karjumaie,
 Lääne kannel laulamaie,
 Järwa kannel kaagutama,
 Willandi willistamaie!
 Siis ma petan pilli heale,
 Saksalaste jarwe heale,
 Wenelaste wilispilli;
 Katan kandlide kõlina,
 Laulan ilma laste wastu!
 Ülemere meeste wastu,
 Üle Poola poiste wastu.
 Kui mina hakkam laulamaie,
 Laulamaie, luulemaie:
 Kül siis küla kuulamaie,
 Wald tuleb wälja waatamaie,
 Sõda jääb jerbi seisamaie,
 Hõbemööka mõtlemaie,
 Allap mo laulud tulewad,

Sõnad kõhtus kõpitsewad?
 Mull' saab õs üteldagi,
 Mõnes päewas mõteldagi,
 Ma laulan mere murusje,
 Mere weered witsikusje,
 Mere põhja põrmandusje.

Käole.

Kuku, kuku, käokene,
 Elgi hele linnukene!
 Kuku kuiwale juwale,
 Elgi heled heina aega,
 Ribedata tiini aega,
 Palawade parmu aega!
 Helel heina tehtanesja,
 Kuiwal kuhja loodanesja.
 Kägu ei kuku kuuse otsas,
 Ega karga kannu otsas,
 Kägu kukub kuhlapuula,
 Sarapuule sirgeella,
 Dunapunla õigeella,
 Astub tare harja peale:
 „Tule wälja, mo isada,
 Tule wälja, mo emada,
 Tule wälja, wellekene,
 Sõua siia, sõsarake!
 Emal annan helme kõrre,
 Sõsarale suure jöle,
 Wennale kardsje kasuka,

Sjale kuldse kübara;
 Siidi rätik tal käesja,
 Pühib otja eest higida,
 Pühib patu palgeesta.

Waeße lapse laul.

Mul o ätte ära furnud,
 Mul o nänne muiste furnud,
 Muretsejad mulda läinud,
 Hoolekandjad kalmuesse.
 Säien üksi ikemaie,
 Kanapoega karjumaie
 Smaale ime teosse,
 Pääle ilma pärdikusse.
 Kui wiidi ätte wäratist,
 Armu joosf alta wäрати.
 Nänne wiidi teeda mööda,
 Armu jooksis aru mööda.
 Kui wiidi kiriku aeda,
 Armu ammo hauanagi.
 Oleks mo isa elanud,
 Oleks mo ema elanud:
 Ma oleks waksja walgem olnud,
 Ma oleks kõrre kõrgem olnud,
 Hõlekõrrestki õigemba!
 Urka üles, ättekene!
 Tõuse üles, taadikene!
 Tõuse maale wihtumaie!
 Sauna kütsein köömenista,
 Piibe tee mee pisarista,
 Keresse kana munesta,
 Lawa laasil pakelista,

Biha willa täterista.
 Ürka üles, nännifene!
 Tule tüteri tööle
 Beime waka walmistama,
 Tõuse suke mul sobima,
 Tõuse kindid kirjutama.
 Ei wõi tõusta, tüterife!
 Ei wõi tõusta, ei töota.
 Muru kaswab mulla pääla,
 Kullerkupud kulmu pääla,
 Ristifheinad rinna pääla,
 Sinililled filmadella,
 Saani lilled jalgedella.
 Kaks mul katti kaela luuda,
 Kümme katti külle luuda,
 Seitse katti selja luuda.
 Ehk kas oled enne kuulnud,
 Enne kuulnud, muiste näinud:
 Et on maita maasta tõusnud
 Raibe hauasta harenud?
 Paas on alla, paas on pääla,
 Kiwi külma külle alla,
 Tõine jabe jalutsina,
 Kolmas kole päetsina.
 Uja kari hana pääla,
 Sööda muru mullifile,
 Ristifheina ristesile,
 Haljas heina anesile,
 Sini lilled sigadele.
 Ei wõi tõusta, ei töota!
 Jumal sull' suke sobigu,
 Maarja kindid kirjutagu,
 Beime waka walmistagu.

Tõuse üles, taadifene!
 Ürka üles, nännifene!
 Kus ma istun, seal ma ifen,
 Kus ma nõrgu seal nõretan.
 Sinna'p tiigi tefunesja,
 Sinna'p hallika asuwa.
 Ei wõi tõusta, tüterike,
 Ei wõi tõusta, ei tõuta!
 Kuule aga, kullalapsi,
 Hõlmaskandja õpetusta:
 Käi kena kiriku teeda,
 Walge käi küla wahela,
 Kena küla keskeella.
 Üra kõnni kõrtsi teeda,
 Üra lastu laada teeda,
 Üra juhtu joodu maale:
 Siis so hüwas üteltasje,
 Tõise naise tüterisje.
 Kõnel aga seisad kõrtsi teela,
 Laidul laadal käieesja,
 Tutul joodu kodadesja.
 Seal tuli üfsi rikas naene,
 Waesta lasta waatamaie,
 Mõnest asjast mõnitama.
 Küla naene, nannelene,
 Linapõlle linnufene.
 Waenelaps wastu paluma:
 Üra mõnita minuda,
 Et mull' põlle pakelista,
 Ame halwasta linusta,
 Kaela rätif kanepista.
 Mullas mul murepidaja,
 Siivas mul lina tegia,

Kalmus hoole kandajada.
 Kül o waesel silma weta,
 Piigak'sel palju pisarid.
 Säien maha marja suuru,
 Tee weere tilga suuru,
 Põrmandule põrmu suuru,
 Läwe peale läädja suuru
 Siis tuli üksi tõine naene,
 Kaswatas kaasa minule,
 Slusa ihu magada.
 Nüüd mo hüwas üteltasje,
 Tõise naise tüterisje.
 Oh Jumal, Jumalukene,
 Oh Maarja, madalakene!
 Wõta ära waene lapsi
 Slma päälta ifemasta,
 Wõta rikaste risusta,
 Talu tüteri tülistä.
 Talu poege tapelusta!

Naene.

Wõti noore naijukese,
 Käharpeaga piigakese,
 Slus oli heina niitemaie,
 Kena oli kaari käänamaie.
 Tuli aga tõine aasta,
 Wõt' ta põlwista põdeda,
 Laha luusta lüia laiska,
 Niitis heina nika naka,
 Sätis kaari karwendama,
 Tee weered willendama.
 Siis ta upusi oasse,
 Kadus ära kasteessa.

Läfsin tarka tagaotsma,
 Saien Poola piiri peale;
 Tark aga teadis, koha kostis:
 „Mäleta meesi, mäleta,
 Kus te'e kassi kalle side,
 Tõine tõista tõmbleside?
 Mine kodu, meesi noori,
 Pane linnasid leosse,
 Dbrad otseti jõesse,
 Siis saab pruuti terweesse.”

Karja laul.

Läfsin karja jaatemaie,
 Saadin karja kaugelle
 Tõe suile, järwe maile,
 Mere mustale murule,
 Kala järwe kallastele.
 Piges sai linikust põlle,
 Kastele karda põlle.
 Söö, söö, karjakene!
 Söö seni seda heina,
 Runni kaswab karja heina,
 Tõuseb üles tõrwa lille,
 Pistab üles pilliroogu,
 Njab angerjas jalule.
 Söö söödista jõudu,
 Lafu laanesta rammuda. —
 Karja seie kallasfaares,
 Tsi istfi ellasfaares
 Peie kullasta kumida,
 Peie karasta kadsada;

Kus see kuni kufunesja?
 Kura=maale kuusifusje,
 Arju=maale aawifusje,
 Taara mäele tammifusje.

Soldatise miines.

Emafene, nennefene!
 Mis said sina minusta?
 Silma weta, meele kurba,
 Ite said imetamasta,
 Silma märga mähkimasta,
 Nüüd mind wiiafs Wenemaale,
 Saadetakse Saksa maale:
 Wene püssi pühkinaie,
 Rootsi rauda rookinaie,
 Wene püsid jookswad weta,
 Rootsi raud on roosteteta.
 Emafene nennefene,
 Wiinu mo meeles meresse,
 Kandam mo küla kaewusse,
 Pasken latjen laeneesja:
 Ennegu kaswatid minuda;
 Süles mind hoidsid süieesja,
 Kaelas karja saateesja,
 Nüpis rüfid löigatesja.
 Mitu sööki jäid söömata,
 Mitu und jäid uinumata.
 Tuidutanud turbasida,
 Mängitanud mätasida,
 Kiigutanud tiwisida,
 Ennegu kaswatid minuda.
 Ema ella wastanesja:

„Kuidas wiin were weele,
 Lase lapse laineesja?
 Sind ma mähtisin mähtmeilla
 Pinatsile, lõwendile,
 Willatsile walgeile:
 Nüüd sa saad sõta minema,
 Kes mind aitab armjakene?
 Wend on alles weikeene
 Sõsar sõrme suurunegi.“
 Värsin aita ehtimaie,
 Oma perra ikemaie:
 Dõtsutades õpetama:
 Aja selga surma ame,
 Pääle kardene kasukas,
 Pane jalga surma sika,
 Selga raske rauda särki.
 Ära sõida ehen sõa,
 Ehen saad tuli punane.
 Taga saad suitju sinine.
 Keeruta keset sõbada,
 Eigi lipu kandijada:
 Keskmised koeu tulewad.
 Kui sa saad koeu tulema,
 Ära marsi mere kaudu
 Meri oli täisa meste päida
 Koiv oli täisa konnesida.
 Ära tulgu ranna kaudu,
 Randas naiste raipesida.
 Tule oma tehtud teeda,
 Oma rajatud radasi;
 Kusl' full' isa enne käinud,
 Enne käinud, jäljed jäänud,
 Kulda jäänud jälje peale,

Höbet sammule sadanud. —
 Sumalaga, poega noori!
 Ruta rootu usinaste,
 Turis juba tormamaies,
 Kielus on Riia alla,
 Tapelus Tallinna alla,
 Rootsi ruunad seal hirnuvad,
 Wene leerid leikud lööwad.

Neinde laul.

Vähme tuuste kufumaie,
 Kase latwa laulamaie,
 Oma lepa elkimaie,
 Laane laia lehe peale.
 Kust m'ee kulla koku saame
 Kust me'e hella üte saame,
 Kulla koku kufumaie,
 Hella ühte elkimaie?
 Kuusiku meie kohala,
 Waariku meie wahela.
 Wöta kirwes, kirjuwarfi,
 Taper see tera tasane:
 Raiu kuusiku kohalta,
 Raiu waariku wahelta,
 Siisap' kulla koku saame,
 Siisap' hellad ühte saame,
 Kulla koku kufumaie,
 Hella ühte elkimaie.

Oma kiik.

Weli, hella wellekene,
 Tee meil kiiku kiitusmaile!
 Ara te oja otja peale,

Ära te wee weere peale,
 Ega laeu kaldaele.
 Meiu lääb kiiku katsumaie,
 Mötleb oija upuwada,
 Mötleb wete weerewada,
 Mötleb kaiu kalduwada. —
 Kiigutaja, kufutaja!
 Ära wisaku wihaste,
 Ära tömmaku töeste.
 Siin on hauda alla hälli,
 Siin on hauda rauda põhja.
 Suhtub fuljus kufjatama,
 Ristil heina rihwatama,
 Kes siis fuljuse koguse,
 Kesse risti maasta riisub?
 Kiigu, kiigu kõrgeesse,
 Üle örde pealta parde,
 Üle wastfede warude,
 Üle tammiste talude.
 Mis sealt kõrgeest näisje?
 Näisje kolme nibukesta,
 Tgan ofjan o ubina,
 Tgan tipun o tigase,
 Tgan ladwan laulu linnu.
 Kiikalee!

Küla kiik.

Läh'me küla kiigu peale,
 Läh'me aita ehtimaie,
 Üle öue musi aita.
 Selga a'an ame linane,
 Lumi walge luige farwa;

Rinda pane suure jõle,
 Kui see kuu tairwienna, no
 Salga pane suure sukka,
 Kui nee pime pilwe panga;
 Laon ette laiija põlle,
 Kui see uus aida usje,
 Wööldde pane suure wöö,
 Kui se wihma wiferkaari;
 See kiiku sea lihasta,
 Kabla tal kana munešta,
 Laua latika kalasta.
 Wöti perra kulda koera,
 Rauda lõuga rakafese;
 Sei kiigu sea lihasta,
 Sei kabla kana munešta,
 Lauad latika kalasta,
 Nõnda lõpes nende lusti.

Kiikalee!

Madule.

Madukene, welekene,
 Kui sa nakad naišta wõtma,
 Kutju minu kosjuele.
 Mina tunne tuima neiu,
 Tuimal tutsakud hiuksed,
 Wihatsel silmad wesišed,
 Pahatsel pale punane,
 Kurjal mustad silma kulmud,
 Laijal laiad järgi siilud,
 Maidal maani sukka kirjad,
 Eitsid käiwad literisja.
 Kus sul nõu on kosja minna,

Seal on kodus kolmi neiu,
 Üks on Ellu võruhända,
 Tõine Kaie keeru kenga,
 Kolmas laia laudjasega.
 Kesse laia laudjasega;
 Mari laia laudjasega.
 Madukene, welekene!
 Võta laia laudjasega:
 Se lõbus laudile minema,
 Ilus aset ehitama.

Märtisanti laul.

Laske sisse märdi sandid,
 Märdi küüned külmetavad,
 Märdi warwad walutavad,
 Märti tulnud kaugeelta
 Ümbert see ilma ümara,
 Ümbert nii kuu kumera,
 Tagat taewie punase;
 Tuhat näinud tullesja,
 Sada sia saieesja:
 Sadu mul rifus saani tefi,
 Lumi rifus looga kirja,
 Härmatus hea hobuse;
 Kiwi kiskus kinga peala,
 Paiu juured pastla paela,
 Neg kulut amme linatse.
 Pere tütar, kulda kinga,
 Pikil hiuksil pääsukene!
 Sirgu siidi sängieesta,
 Poordi kirja padjadesta:
 Puhu nüüd tuli tubaje,

Lõõtsju lõke põrmandule.
 Laske sisse märdisandid ;:
 Pere tütar, kulda kinga!
 Võta piirgu pistusasta:
 Kui ei ole piirgu pistusassa,
 Võta algu ahju pealta;
 Kui ei ole algu ahju peala,
 Võta lõmmu lõhna pealta;
 Kui ei ole lõmmu lõhna peala,
 Võta seinast sammelida;
 Kui ei ole seinas sammelida
 Võta roogu rästeesta:
 Puhu ju tuli tubaje
 Lõõtsju lõke põrmandulle! —

T a m.

Minu isa, nennekene,
 Andis muile muuda tööda,
 Sulasile suurta tööda,
 Mulle andis halba tööda:
 Andis mulle hanida hoida,
 Kanu käte kaitseeda.
 Tuli kottas, kurja lindu —
 Wiis ta hani mul weesta,
 Paglekese laendelta.
 Päkjin hani otsimaie
 Paglekesta luurimaie, —
 Tulid vastu kümme kündjad,
 Sada jaadu rookijada,
 Tuhat tuli forjajada.
 Wõtjin kündeja kübara,
 Saadu rookija sadula,
 Häestaja hea hobuse;

Sõitjin sinna mõisiesse,
 Kus olid ristid riida peala,
 Armid aia teibiesja;
 Walati mina walati:
 Kus mull' ase antanessa,
 Parem penki pantanessa?
 Ase anti ahju ete.
 Walati mina walati:
 Mis mul süia antanessa?
 Anti oma hani liha,
 Suua anti hani werda.
 Liha pitsiti peosse,
 Were kääni kääseesja,
 Wiisin kodu ätte ete,
 Ätte ete nänne näta;
 Liha lassin laua peale,
 Were wiisin peeneresse:
 Sealt siis tõusis tammekene,
 Sigis suureks filma eessa;
 Tam taht' taewasta lauta,
 Oksad ilma uputada.

Sõrmus.

Mis seal kiwi külle all?
 Meri kiwi külle all.
 Mis seal mere weere peal?
 Tam seal mere weere peal.
 Mis seal tamme oksa peal?
 Kull seal tamme oksa peal.
 Mis seal kulli siiva all?
 Kirwes kulli siiva all.
 Mis seal kirwe filma otsas?

Säng seal firwe filma otsas.
 Mis seal sängi weere peal?
 Neitsi sängi weere peal.
 Mis seal neitsi põlwe peal?
 Põll seal neitsi põlwe peal.
 Mis seal põlle kirja peal?
 Kann on põlle kirja peal.
 Mis seal kannu kaase peal?
 Sõlg on kannu kaase peal.
 Mis seal sõle telje otsas?
 Sõrmus sõle telje otsas.
 Rüstsee sõrmus wälja tulnud?
 Läbi Riia riieldesja,
 Läbi Tall'na tapeldesja,
 Läbi poe pureldesja,
 Läbi maa maeldesja.

Käsi kiwil.

Kiwikene, hallikene,
 Weere waski witsakene!
 Ura tehku terweida,
 Ega eida erneida:
 Nust tahab meie isandi,
 Walget tahab meie wanema,
 Puhast meie poisikesed.
 Mis sa kiitsud, kiwikene,
 Laksud ala laudikene?
 Kas sa kiitsud kindaida,
 Wõi sull' witsad weimesida,
 Sinu laudi laiu räte?
 Küll o meil mihi tarena,
 Kübarpäida põrmandulla:

Wiisi ei kiwi jagada,
 Kiwi witsu kiilutada.
 Kiwi rikub neiu rinna,
 Käsipuu kae kulutab —
 Tga hommiku hooldeen.
 Kiwifene, hallifene!
 Wõinu ja merena mürada,
 Mere põhjassa pörada,
 Wõinu so wesi wedada,
 Wõinu so laened laota:
 Ennegu mina so wea
 Hoola sellan orjakene,
 Perenaisel piirastida,
 Tšandil nisu ilusa;
 Tši ma rambin rapanšida,
 Korjan nende kooruštida.
 Perenaine, pörguline,
 Keedab mull' pastelid paassa,
 Kenga kontša katelesša;
 Kül ta põleb pörguesša,
 Tuli alla, turwas pääla,
 Tši tiunub keskeella;
 Kül ta kõnnib taewiesša,
 Ranga paagid kaendelesša:
 Tule, orja! wõta oma,
 Tule, waene! wõta waewa.

Pürikuu :

Esimesed luuletused.

Isamaale, ilusale.

Ikka, ikka isamaale,
Isamaale, ilusale
Saagu Su laulud lauletud,
Wiisikeseid weeretatud,
Kirjad kaunid kirjutatud,
Lugud ladusad luuletud,
Kõned kenad kõwerdatud,
Tutud jumekad aetud,
Soowid soojad sobistatud,
Õnned õiged hõiskeledud,
Mõtted mõnusad mõeldud,
Asjad armsad awaldatud!

Õnnesoow isamaale.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan õnne soowida.
Koidu kuma kodudesse
Tõstan härdast' laulu häält;
Mis mul tungib südamesse,
Seda sulle soowin säält.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan walguft soowida.
Paista talle, taewa walguft,
Paista, kus on pimedus!
Saada õõ, sa elu algus,
Saada ära ämarus!

Sulle, julle, isamaa,
Tahan lõikust soowida.
Lõikust, lõikust kõrgel kõrral
Tulgu sinu külwidest!
Lõikust saagu sajal wõrral
Igaft kaunist seemneksest!

Sulle, julle, isamaa,
Tahan auu soowida.
Lehtwad lillid armsjal aasjal
Sinu auuks õitsegu!
Walmid wiljad õitsme kaasjal
Sinu auuks otsatu!

Sulle, julle, isamaa,
Tahan ilu soowida.
Päikse paiste, pilwe wilu,
Õõpik lahke lauluga:
Kõik see olgu sinu ilu,
Kõik su ehe, isamaa!

Sulle, julle, isamaa,
Tahan rahu soowida.
Rahu olgu sinu rajas,
Rahu merel, rahu maal;
Rahu maitse omas majas
Rahuliku taewa al.

Sulle, julle, isamaa,
Tahan rõõmu soowida.
Rõõmu tulgu koidu läigist,
Rõõmu armsast eha a'ast!
Rõõmu tulgu pilwe käägist,
Rõõmu merest, rõõmu maast!

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan truudust soowida.
Ole truu! kui sinu päike,
Armastatud isamaa;
Ole truu! siis sinu käike
Tahab taewas õnnista'.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan ühtmeelt soowida.
Olgu ühendus su sïde,
Kes sind ühes ülendab;
Olgu ühendus su pide,
Kui kõik ühest lagunab.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan troosti soowida.
Ära nuta külma talwe,
Kulla kallis kodumaa!
Sui on kuulnud sinu palwe,
Kaunike, sest rõõmusta!

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan wäge soowida.
Wõtku wilja-wälja wägi
Ohaſ-orast lāmata',
Et wõiks niſu nurme māgi
Sigeis õilmeis õitseda.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan wahwust soowida.
Ole wahwa! siis sa nāed
Õnne õitsmeid küllaga;
Ole wahwa! siis su māed
Wõiwad taewa tõuseda.

Sulle, fulle, isamaa,
Soovin sooja sõnaga:
Taewas, tuuled, maa ja meri:
Kaitseke teda armuga!
Gesti süda, hing ja weri:
Isamaal ja rõõmusta!

~~~~~  
Kaunid warandused.

Oh Gesti isamaa!  
Mul kõige kallim oled ja.  
Ma kõnnin sinu pinnalla  
Ja uinun sinu rinnalla,  
Mu kaunis Gesti isamaa!

Mu Gesti emakeel!  
Sind kuuldes rõõmsaks saab mu meel.  
Su kõla südand sulatab,  
Su kõla taewa ulatab,  
Ma kaunis Gesti emakeel!

Oh Gesti laulu waim!  
Sa elad weel kui kena taim.  
Sa hakkad wõsu ajama  
Ja metsa piiri rajama,  
Kus ükskord ööpik pesitab.

~~~~~  
Siis elan jälle isamaal.

Mu suurem õn on isamaa,
Kus nägin päikest eesmalta,
Kus olin kätkis kiikumas,
Kus film mul eesvalt seletas.

Mu suurem rõõm on isamaa,
Kus õitswad lillid aasalla,
Kus paistab päike, kumab kuu,
Ja laulab lahkest' linnu suu.

Mu suurem wara isamaa,
Kus elan, suren rõõmuga,
Kus külgi süda kaswanud,
Kus tema rahu rajatud.

Mu isamaa, mu isamaa!
Kuis wõin ma sinust lahkuda!
Su põue heidan hingama,
Su põuest tõusen rõõmuga.

Siis elan jälle isamaal
Ja kõnnin õnnistuse ra'al,
Siis, armas, kallis isamaa,
Siis õitsed ilma lõpmata!

~~~~~  
I s a m a a.

Isamaa!  
Sinuga  
Kõnnin mina rõõmu rada,  
Kui ka wiletsusi sada.

Isamaa!  
Sinuta  
Radunud mul auu ja ilu,  
On mu päike külmi ja wilu.

Isamaa!  
Rõõmuga  
Kõnnin sinu kõrgel pinnal,  
Uinun sinu rikkal rinnal.

Isamaa!  
Rahuga  
Lähän sinu künkadelle  
Igapäse hinguselle.

~~~~~  
Meie meri.

Kus laiad lained lafsjutawad,
Kus walges wahus mere pind;
Kus tuuled, tormid kohisawad,
Kus karjub kajak, laine lind:
Sääl oled, meie Gesti meri,
Sääl kaswad, kaunis kalake;
Sääl röömusteled, Gesti weri,
Sääl lehwib priius lahkeste;
Sääl hüüan lakswaist lainetest:
Ma näen Gesti rannakest!

~~~~~  
Laine ladwal.

Sõua, jõua, laewufene,  
Sinna kauni kaldale!  
Lõika läbi laine ladwa!  
Tuba pillne piirike.

Oh, kui olen röömu rööndul,  
Igatfufe istmetel,  
Siis mu õnne hõiskamine  
Kõlab kõrgel ülewel.

Tõmba, tõmba, tuulefene,  
Laewa masti ladwakest!  
Uika randa, huulefene,  
Lakfjuatest lainetest!

Maarja maa! mu filmis sinad,  
Waate wiirul walendad.  
Rõõmurikas rinnakene,  
Pea sina sinna saad.

Sõua, jõua, laewufene,  
Sinna kalli kaldale!  
Lõhu läbi laine ladwa,  
Suba paistab piirike!

Lõbus laulmise koht.

Lillid õitswad aasa pääl,  
Kõrgest' kõlab laulu hääl;  
Õõpik, lõo, kuku=lind  
Kutswad laande laulma mind.

Ruttan sest siis rõõmuga  
Lahket laulu ajama.  
Lehte lehwitusella  
Tahan lauljaid tereta':

Dere! õõpik, lõõke,  
Kes te istnud ilule;  
Dere! kuulus kuku=lind,  
Pikifilmi ootsin sind.

Laulge, laulge lõbusast!  
Teie laul on ülewaft;  
Lõõ, lenda kõrgesse,  
Laula tänu Loojale!

Kuule, kulla kuku=lind,  
Ütle, õõpik, palun sind:  
Kuhu pean istuma,  
Et wõin lahkest' laulada? —

Itii! Siin kõrge kiwi pääl  
Laskem leiku, et me hää!  
Kostab üle mere, maa,  
Üle pikse pilwe ra'a!

Lillike, linnuke, rinnake.

Kaswa, kaunis kasakene,  
Kulda kallis kuusake!  
Chi, lehi, lillikene,  
Ditse õrnast', õieke!

Kuku, kuulus kookene,  
Hüüa, ööpik-linnuke!  
Piiri lõõri, lõokene,  
Piiri pääri, pääsuke!

Duksu, püksu, südameke,  
Kewade sind fergitab!  
Rõõmustele, rinnakene,  
Lille lõhn sind liigutab!

Mälestuse puule.

Kallis puu, mu nõder käsi  
Õrnaste sind istutas;  
Ei ma ial ära wäsi  
Sind siin käima vaatamas.

Aja wiir mind wõtab wiia  
Mälestuse mättale;  
Sina, kallike, jääb siia  
Lehti kandma kauniste.



Kui sul, kaunis lehekandja,  
Tafistust teeb talweke:  
Dota! armas talwe andja  
Saadab kena fewade.

Mind ka mured muljutawad,  
Kurwastused furnawad;  
Aga iga haigus' haawad,  
Paranemist lootwad nad.

Siis on tulus tundi nutta,  
Kui on lustid luite teel;  
Rõõmustuse tunnil rutta,  
Et saaks rõõmu tunda meel.

Lahke lapse põlwekene!  
Wanaduses ülened;  
Kül see ilu igawene,  
Mis ja mulle meelitsed.

Tulusamad tunde tunnid,  
Stoorus' õitsme hõlmalla!  
Tuksum süda, ja mind sunnid  
Drnal õnnel hõiskama.

Hüüa, keeli! hüppa, meeli!  
Hõiska rõõsa rõõmule!  
Mõlgu meeli, kõla keeli,  
Uika lehkwa lehtesse!

~~~~~  
Baese lapse laul.

„Weere looja, päewakene“,
Kalla alla, kallikene!
„Weere looja wete kaudu“,
Kalla kase ladwa kaudu!

Saada rahu rammetule,
Singuft wäfind hingede!e!
Wäfinud on wäetimad,
Nörkend ära nõdrakesed.
Ei ole wäsel warjufesta,
Rehwal feha fattefesta:
Kiwi külma külle alla,
Mätas märga alla päada,
Udu tad örna uinutamas,
Kašte kallist kaisutamas.

~~~~~  
Karjatse laul.

Mine üle, wihma hoogu,  
Kalla üle, kaunifene!  
Wäsi wälkmaft, wälgufene,  
Lõpe pilkmaft, piksefene,  
Häälitsemast, äiksefene,  
Lõrelemast, taewa taati!  
Nüüd on märjad mättakesed,  
Märjad lehkwad lehekesed.  
Tõgi nüüd jookseb jõudsamine,  
Oja kallab kaunimine.  
Saawad siis talled tantfimaie,  
Lamba karjad kappfimaie,  
Saab siis lindu liifumaie,  
Pauulu lindu lastemaie.

~~~~~  
„Bana kandle“ kaunistajale.

Paula, lahke linnufene!
Kuku, fulda kääfene!
Kuku mulle muistest fulda,

Hõiska wanad hõbedata,
Endiste aegade eheta,
Wana aja warandusta!

Mis su põllul põdenesja,
Luule laanes luitunesja:
Seda las' heledast' helkida,
Kõrwadesje kõlijeda!

Ladusad on wanad laulud,
Härdad wanad häälekeseid,
Muisteseid mõtted on mõnusad,
Kenad wanad keerutusid.

Sest ma ikka igatsedes
Soowin soojast südamesta:
Laula neid lahkest, linnuke!
Kuku kuldsest, kookene!

~~~~~  
**Tarwastu laulu-foori lipule.**

Priius, waimu sära,  
Hoiad igameest;  
Sind ei anna ära  
Kulla, hõbe eest.  
Ditje minu õues,  
Taewa taimete!  
Siis on minu põues  
Kena kewade.

Truudus, elu päike,  
Paista südames!  
Kas ma suur ehk wäike —  
Hiilga rindades!

Minu kängem kalju,  
Kus wõin toeta;  
Kui ka kanda palju —  
Sa ei wäriſa.

Ühendus, üks kaewu,  
Kellest kangust saan;  
Unustan kõik' waewu,  
Näen ſind, lusti laan.  
Geſti rahwa ehte,  
Kaswa kauniste!  
Taara tamme lehte,  
Tõuſe taewaſſe!

Turnija laul.

Turni jõit  
On mu wõit,  
Ta mull' annab õiget õit;  
Turnja jõud,  
Turnja jõud  
Leiab ikka nõud.  
Wõit on wanast wälgu wäes  
Tubli turnijate käes;  
Tuule hood,  
Wete wood:  
Kõik tal lahked lood.

Turnime  
Tubliste,  
See meid ſaadab rammule!  
Kindel meel,  
Selge keel  
Tõuſwad turnja teel.

Tulgest' astub turnija,  
Ei wõi teda ehmata  
Kootsi raud,  
Surm wõi haud:  
Kõik tal pidu laud.

Turnida  
Tahan ma  
Noore priske jõuuga.  
Hüüawad  
Pajunad,  
Kuts'wad kuningad:  
Kaud siis rammu ülendab,  
Baenlane meilt taganab:  
Wahwaste  
Hoiame  
Dma piirikse!



Kääpa jää minek.

Kaua kauni kalda katnud  
Laiad lume lademed;  
Kaua lahkeid laineid matnud  
Külmad jääde sademed.  
Sagest' sulatafid matte,  
Ustfid hange aiasse;  
Uga kahelordse kätte  
Said su tubli turjale.  
Talw su priiust pigistanud,  
Oh! kuis see sul wastu werd!  
Asjata sa higistanud?  
Asjata sa otsid merd?



Pikse pilwed tõuswad üles,  
 Katwad kauni päikese;  
 Maru tuul wiib tusu süles  
 Pilwed kofku, laiale.  
 Kõue kõmin kõrges kõlab,  
 Pikne pilwis pilgutab.  
 Koledaste kaldail kohab  
 Tuule tuhin, mühisab.  
 Kange torm teeb palju paha.  
 Bihma jookseb lainel maha.

Beikses ojas wesi woolab,  
 Tõttab mäest orusse;  
 Teest ja maast ta läbi hoolab,  
 Kallab Kääpa kaldale.  
 Tuule tuhin,  
 Wõja wuhin,  
 Lume lobin,  
 Wete jobin  
 Täidab Kääpa laia lainega:  
 Wesi walgel wahul tõusema.

Kaugel kuulufi Kääpas kirin,  
 Wete wirin,  
 Täade pagin,  
 Kalda pragin:  
 Tää nihkub — nihkub minema!  
 Waljust hüüan järel rõõmuga:  
 Sõida, jõua!  
 Tõest jõua!  
 Mine! lahke laine mate,  
 Kao! kauni kalda kate.  
 Purustaja wälgu wäes  
 Wõit ja wõimus Kääpa käes.

Nii find külma kütke küüfist  
Päästis kena kewade;  
Läksid läbi leina lüüfist,  
Tõudsid pulma peole.  
Nüüd sa woolad suurel sammul,  
Tõused priske priius' rammul.  
Kalda kantsid kaowad,  
Wete wahtu waowad.  
Tõuse, tõuse! tundma saa:  
Kalda al su kaunis maa.

Kalda alla wesi waob,  
Lained jätwad lafsumist.  
Tuule tuhin ära kaob,  
Päike paistab rahulist'.  
Waata! mis sääl laines liigub?  
Kõrgel häälel kõlijab?  
Kalewide mõõka kiigub,  
Waitses laines walendab.

~~~~~  
Wanemuine.

Wana isa, isetarka,
Ilma radade rajaja
Tegi tillu terakese,
Taewa tähe täpikese,
Meie pidu pesa paiga,
Salge aluse aseme.

Wanemuine waadatelles,
Ija tegu imedelles
Hakas lugusi luulema,

Rõõmu wiisi weeretama;
Hüpas pilwe piiridelta,
Koidu kuma kodudesta,
Ustus halja aasa pääle,
Meie maale madalale.

Kui ta tuli tubinaga,
Laulu lindude liigiga,
Kulda kannel kaendla alla,
Tule sädemel säraja:
Kaljud tal vastu kahastid,
Wete wood wolijsid,
Metsa ladwad lainetasid,
Wilja wäljad wirmendasid.

Wanemuine, laulutarka,
Kalewide kaunim jugu,
Taadi targem tallitaja,
Ilustuste ilmutaja,
Luuletuse lunastaja:
Esimese helistuse,
Kuldse kandle kumistuse,
Hõbe hääle hõiskamise,
Taewa taadi taimekeese
Tõi ta rõõmu radasilta,
Tõiste ilme ilustustest,
Kena ilme keskeelta
Meie waikse waarikusse,
Meie mustale mullale,
Taaralaste tammikusse.

Wanemuine, laulutarka,
Kullase kandle kandaja
Laulis laial lagendikul,

Kaunil Emajõe kaldal;
 Paulis laanes ladusaste,
 Mäe otsas osawaste.
 Kus ta iganes istudes,
 Flu elu ilmutades
 Kena kandle keeledelle
 Sõrmed jäädis jõudewalle:
 Sinna lillid figinesid,
 Armsjad taimed asusiwad,
 Tammed taewani tõusiwad,
 Pajod paksud paisusiwad.
 Paulu linnud lehtedella
 Wiisi wiiru wilistama,
 Lahket laulu lafsutama,
 Hääle ilu ilmutama.

Paulik lääb sest laanedesse,
 Laanedesse laulamaie,
 Mõtša meelta mölgutama,
 Kõrgele kingule kõndima,
 Puhtadelle luulemaie.
 Sääb ta tunneb tulusida,
 Näeb tema nägusida
 Ilma isa ilustusi,
 Luuletuse lunastusi
 Paulu targalta tulewat,
 Mötetesje mölgunewat.
 Mõtšas on mõtted mõnusjad,
 Laanes lahked ja ladusjad,
 Waprad wete weeredella,
 Kaunid jõe kallastella,
 Osawad mägede otsadel,
 Kindlad mäe kinkudella.

Wanemuine, laulutarka,
Kullase kandle kandaja
Istus nüüd kauni kingule
Sie puude ilustusse
Taara mäele tammikusse;
Säädis sõrmed sõudewalle,
Käed kandle keeledelle,
Pani laulu lafsumaie,
Wiisitse weeremaie
Meie waike waarikule,
Meie mustale mullale,
Taara mäe tammikule.

Kuldne kannel tal käesja,
Tule sädemel säraja
Paistis taewa taredesse,
Pilkus pilwe piiridesse:
Sest sai kaunis wikerkaari
Pimedasse pilwedesse.

Laulud nüüd laande langesid,
Kaasikusse kahisesid;
Wiisid wetele weeresid,
Koldastelle kohisesid;
Hääled kõrwu kõlisesid,
Sügawasse südamesse.

Taaralaste tammikmetša!
Enne nii ilma iluta,
Ilma kauni kandeleta,
Lõbusa linnu lauluta:
Nüüd sul tulnud õnne tunni,
Ilmunud sul ilu aega
Taadi taewase taresta,
Kalewide kamberista.

Rased nüüd kaharad kaswasid,
Kuused kuldse käbidega;
Tammed taewani tõusiwad,
Pihlad pikad pilwedeni;
Dilmekesed, õrnakesed,
Heinamaade ehitused,
Armsa aru aimukesed,
Karjamaade kaimukesed
Meie mustale mullale,
Mätastelle mälestuseks
Kuulsast laulu kuningasta,
Meie ilude isasta.

Taewa taadi taimekesed,
Meie pesa perekonnad
Tõtsid Taara tammiüksse,
Õnnistatud õue pääle
Ijast ilma läkitatud
Imelikuid ilmutusi
Wanemuifelt wastu wõtma.
Laulu linnud ta ligidal,
Kahwa hulgad hunikuksa,
Hundid taltja talle kõrwal
Hõbe häälesi õppimas,
Kulda wiisi kuulatamas.

Wanemuise wahwad wiisid,
Laulu mõnu mõlgutused
Tungisid ihusse, hingesse,
Sügawasse südamesse,
Südand suiwa julatates,
Armastusta awaldates,
Rahu riikisi rajades,
Kulda aega kuulutates.

Rahu tuli rõõmu rajalt,
Taadi taewase taresta,
Kalewide kamberista
Pauulu sõnade siiwulla,
Kuldse kandle keeledella.
Rõõmu pisarad pilkufid
Taewa finise filmista
Wanemuise waatamiselt.

Hääled taewani tõusefid,
Kõrgil pilwil kõlisesid;
Piksel see ime ilusa,
Müristajal meelta mööda:
Õpsiwad kõrge kõmina,
Kandle kangema kahina.

Küüd oli tulnud tunnikene,
Õnnistatud õpi aega:
Windid õpsid wiisikesi,
Lõõkesed lõõritusi,
Õõpik lahke laulamise,
Kägu kuulsa kukkumise,
Käak ta kandle kahistuse,
Pulga käändmise kärina,
Tuul ta tuleki tuhina,
Mõts ta mineki mähina.

Emajõgi, ellakene,
Pauulu linde parem paika
Kuulis ta riiete kohina,
Mööda mineki mähina:
Armastas seda awalda,
Täna päini täawitada.

Kalakesed, kaunikesed,
Wete walla walitsejad
Pistfid filmad pinna pääle
Wanemuinet waatamaie,
Kulda kannelt katsumaie;
Kõrwad jäiwad wete woosse,
Laksuwate lainetesse,
Kus ei kuulnud kulda kannelt,
Hõbe hääle hõikamista.
Sest ep kaunid kalakesed
Ainult suuda ammutawad,
Lauluta lainetes elawad.

Uga ainult inimene,
Wanemuifest waimustatud,
Kenast kandlest fergitatud,
Õppis ta hääle õigemalt,
Laulu loo ladusamalt,
Õppis ta hääle helina,
Kuldse kandle kumistuse,
Wanemuise wahwa wiisi,
Mõtte mõnu mõistamise;
Laulis siis lahkeste laanedes,
Kaasiteles kaasikustes.

Kaunis kulda kandlekene,
Südamete sütitaja,
Wanemuise härda hääli,
Laulu mõnu mõlgumine
Lõusis Laara tammikusta
Sie puude ilustustest,
Kuuldi kuues kuningriigis,
Seitsme riigi serwadella.

Vanemuine, laulutarka,
Kullase kandle kandaja
Laulis tähte' tähenduselt,
Taewa taadi tarkufesta,
Meie ilma ilustustest,
Kauni Emajõe kaldast,
Taara mäe tammikusta,
Inimeste igatsustest,
Südamete soovimistest,
Nende muresta mullalla,
Kurvastustest kulla päälä,
Nende lustista luhalla,
Armastusest aasadelä.

Tema laul nii lafsutaja,
Kõrgil kinkudel kõlaja,
Südamete sütitaja,
Põhja puruks põrutaja.
Wesi woolas ta waatelta,
Halli pääga habemikul,
Woolas soojalta sorinal
Sügawasta südamesta
Läbi kuuefordse kuue,
Läbi seitsme särgikese.

Ring ta tõusis tõsijelta
Õhu õrnal hõllitusel,
Tulise tuule tiiwulla
Taara mäelt tammikusta
Tlusa Tse istmelta;
Sõudis pilwe piiridelle,
Koidu kuma kodudesse
Taewa taati talitama,
Tlustusi ilmutama.

Pilwis ta kannel weel pilgutās
 Bastu päifest walendates;
 Gest sai wägew wälgu walguš
 Piſſe poegade pidule.

~~~~~  
 Baſkjala ſilla piiga.

Piiga piſſa peeniſene,  
 Šnne lilli öitsmekene  
 Töttab oja orgudesſe,  
 Kauni jõe kallastele  
 Jõeſe kaiſu end kaſtama,  
 Laheis laineis lahutama.

„Weere ära, päewakene!

„Šöua ära, jöſtra ſilma!

„Kuma, kulda kuukene,

„Šhtu rahu öekene!

„Walguſta waiſeſt' me waarikut,

„Kaunist' jõe kallakeſta! —

„Kuldne kuu! Šu ime ilu! —

„Šinu waiſne waatmine! —

„Šinu rajamata rahu —

„Šmeline igatſus!“

Kuuke kuuleb piiga palwe,

Möiſtab meele mölgumife:

Kannab ta eneſe kaiſule,

Pääſtab päiſſe palawuſeſt.

Puhaš piiga pilwe piirilt

Paiſtwa kuu palgekeſelt

Waatab waiſeſt' waarikuſſe,

Kaunist' jõe kallastele;

Šoowib oma öitſwat önne,

Šlla elu ehtekeſta,



Oma õige õdedele,  
Põrmu puhta piigadele.  
Kuu on walmis jeda kuulma,  
Kaunist põlwe kaswatama;  
Aga põrmu piigakesed,  
Waata ei nad wagaduses  
Kuldse kuukse kumamista,  
Õndsja õe õhkamista.  
Kuffler neidu jeda nutab,  
Kallis neidu kahmateleb:  
Katab kauni palgekese,  
Taewa sinise filmaксе.

~~~~~  
Koolmeistrele.

Õpetaja, sinu hääduš
Enam wäärt kui kõik su tääduš.

Lahti, filme ees sul loomus talitseb,
Waata, õpi, kuda tema walitseb!

Kui tahad taimu uurida,
Siis wõta üles juurida.

Õpi elust enesest,
Ja on tõsi igawest.

Õpetuse terakene!
Sust saab puu, mis igawene.

Lapsed õpp'wad lahkest' laste käest,
Suured sundwad jeda suurest wäest.

Minult see, mis sa wõid anda,
Wõib sul „oma“ nime kanda.

Tahad lapsi wiia ülesse,
Astu warssi alla järele.

Kõik on ühte palmida,
Et mõiks ühes walmida.

Ei laps nii ruttu unusta,
Mis ise kokku punus ta.

Kui ja ainult õpid pähä,
Ei ja kohe siis ei lähä;
Mõta see ka südamesse,
Siis lääd õige radadesse.

Esimene päewa walgus
Waimu harimise algus.

Kui eesvalt tuli õht' ju juust:
Sa maitsid mahla elu puust;
Kui wiimfelt rinda tõstab ta:
Sa jääd ta warju puhkama.

Ma aastat wiis es waleta,
Siis aga rääksin rõõmuga;
Oh, saaksin kätte esimest,
Ma jääksin rahu igawest'.

Waat! sul awaldaab ju lapse mäng,
Kus ta tulew töö, kus tema säng.

Palju wäärt on õpetus ja tema wiis,
Puudub aga eesmärk, kehwa lugu siis.

Eesmärk on feesmärk.

Kui tahad kaewu kuiwata,
Pead soone kinni toppima.

Kaswatus lääb perekonnast laiali,
Perekonda pöörab jälle tagasi.

Puud on noorelt painutada,
Suhane Sufuna juhata;
Palk' lääb katti painutates,
Suhane jambfiks juhatastes.

Kaotage laste nutu pisarad!
Wihm on kahjulik, kui lillid õitsemad.

Kõwer puu on õigeks käända,
Aga käändes mitte wäända.

Puu kaswab pikaks tõiste õhinal,
Lühikeseks, kängu jääb ta lagedal.

„Mäl armastad ja õpeta'?"
Kui sina hakkad küsima;
„Mäl hakkab mina küsima?"
Kui mõte hakkab püüma.

Kooli tuba, kene kowade!
Siia mina istun ilule.
Aga, kowadesed külmad tuuled
Sagest' wõtwad wingu naeru huuled.

Kooliaeg on kowade,
Mällal õilmeid nähakse;
Aga õitse, õrnake,
Tahab hoidmist hooljaste.

Kui õilmed ära rifutud,
Siis lõikus' lootus kadunud.

Oh nõua wara laste käest,
Et õpikšiwad kõigest wäest.
Kes tööle harjund lapsena,
See pärast laiselda ei saa.

Kui wihm ja soojus ühes nõus,
Siis laabub ruttu taime tõus.

Tahad taime kaswata',
Tihhti teda kasta ja.

Kurjus teeb siin kurja,
Kuhklus ajab nurja:
Ainult arm siin awitab,
Armust ainult abi saab.

Pähäd oma sahaga
Põldu kündma pahaga:
Sala-kiwid lõhuwad su saha,
Teewad kümme korda enam paha.

Ribe wits on paha laste rohi,
Häid ei seega pahastada tohi.

Ära lapsi ähwarda,
Kui ei täna täida ja.

Pikne kül pilwedes müristab waljust',
Wihm aga äratab taimesi kaljust.

Kahe, oh jula ja sadades piiskeks!
Siis fina sigitad, siis teed ja niiskeks.

Rahe pole ükski raske
Ta on külm ka ühtlasi;
Sest ei wõi ta kaswa laste,
Kifub taime kõigiti.

Iga asja algusel
Oled koidu walgusel:
Ole koidu walgusel
Iga asja algusel!

Nii kui priske puu end ehib,
Wiibimata kaswab, lehib
Rõõmu päiwil kewadel:
Spi wara tundma hääduft,
Enese ja tõiste jääduft,
Kogu wara enesel!

Ükski jind wõi rõõmu randa
Minult oma kullal kanda;
Ise pead hoolega
Sinna poole tõttama.

Harjutus kül wältab laua,
Kaewab mõnel mehel haua.
Ole truul ja murrad raua,
Tema katab sulle laua.

Mis ei jõua osawus,
Seda jõuab usinus.

Wara jooksgu mehe higi,
Mudu nifu nurm ei figi,
Sest et sügise on ligi.

Bara tööle, hilja woodi,
Nõnda rikkus maija toodi.

Kurbdus kurdab kooli tooli al,
Kui ei ole tahtmist õppijal.

Karastatud saagu tahtmine!
Ta on tera riistaks kõigile.
Tahtmine on töö riista tera,
Ta on lõime lõng ja koe fera.

Mis küünlal taht', see lapsel tahtmine;
Oh sütita neid ikka aegsaste!

Tahtmine teeb mehe meheks,
Teeb ta töö ja teo teheks;
Tahtmiseta mees on loid,
Loidu lõnga sööwad koid.

Täädus on tahtmise käsi;
On, kellel kumbgi ei wäsi!

„Tahtmised peawad murretud saama!“
Ütle, kas kael peab terweks weel jääma?

Andke oma lastele keelt,
Sest keel äratab meelt.

Kõige armsam ema keel,
Kõige selgem tema meel;
Ema keel on keelte ema,
Sest nii mögub meeles tema.

Ema keel, isa meel.

Mõttele! et sa pead lugema,
Loe! et sa wõiksid mõtelda.

Tahwel on mõtte tahk.

Kui ka rehkendus on külm ja kale,
Tema and on tõsi, mitte wale.

Täädmine, tahtmine, wõimine koos:
Liigub siis laewuke lõbusas woos.

Paulikule.

Paulik, sina oled looja,
Oled ilu ilmaal-tooja:
Õpi loodusest, su emast!
Kõik sind juhib, mis on temast.

Paulik, sina awaldad mull' ilu,
Wäsimata sa siis sui ja filu!
Mõtted olgu sinul tublid tammed,
Misga sa neid katad — selge siid ja sammet.

Muusika mõnu sul juhtigu sõnu!
Kannelde kähinad kandgu neid süles,
Tõstgu neid tiiwadel täht'eni üles!
Juhtigu sõnu sul muusika mõnu!

Su töö, see õitseb iseeneses,
Ta elu on tal oma rindades.

Õõpik hüüab rõõmuga,
Kuuled sa ehk kuulmata;
Lillid õitswad lustiga,
Waataid sa ehk waatmata:

Laulik, lugusi ja loo!
Hiilgwaid tähti ette too!
Kõnni kõrgel, waata maha,
Oh, kes kulda taha!

Sõna on mõtete wäraw,
Sagedast' hiilgaw ja säraw.

Mõnus mõte, see on peiu,
Sõna sõlm — üks kena neiu;
Kui nad käse annawad,
Siis on pulmad ilusad.

Keele tiiwul tõuseb laulik üles,
Kiigub, liigub taewa tähte', süles.
Kamnis lind! siis kasvata neid tiibe!
Siruta ja silu oma siibe!

Laulikul mõte ta mõõtmata riik,
Sõna ta teraw ja pistaja piik.

Kõla rikastaja riimiga
Armastawad sõnad mängida;
Aga nende mäng on ime ilus,
Wiidab mõnus mõte selle wilus.

Lahkes laulus puhas riim
Maitseb nii kui rõõsalt piim;
Aga mõtte selge siju
Minult kustutab mu isu.

Sa tegid riimi kena, puhta,
Ja siisgi — sinu laul läks luhta;
Sa säadsid riimi õrrele
Ja jätsid mõtte kõrrele.

„Kuh' ta läks?“
Euh'ta läks.

Sirge ja file
On wiisak ja wile;
Range ja kale
Mul puhandab pale.

Kui hääduft äratafin ma,
Siis õhkus luule lustiga;
Kui katsin kurja waipaga,
Ta tahtis leegis lõkenda.

Kui find luuletuse tiiwad
Üle maa ja mere wiiwad,
Ära mõtle kodu pääl!
Mudu oled warfi jää.

Kui kottas tõuseb tuule käes,
Nii tõusku mõte luule wäes;
Kuid käigu kaugel pilwist nad,
Siis waatajad neid näewad.

Kus wõim ja waim on ühes koos,
Sääl wiis ja wägi laulu loos.

Glaw luuletuse wägi
Tõstab kõik, kas olgu mägi.

Mu teeb imet mu südame sees,
Seisab ta selgeste filmade ees.

Kui kõrged isa mäed,
Ei mööda sinu käed,
Kuid aga seda näed,
Et nõdrad sinu wäed.

Ütle hääd ja ütle wäähä,
Ma ta õpin kohe pähä;
Kui ja palju juttu a'ad,
Baewalt kuuljat minust saad.

Kus pilwed paksud, pimedad,
Sääl wikerkaari näha saad;
Kus elu tunnid tumedad,
Sääl tõuswad laulud jumedad.

Küüd on kõik jo laulu säädjad,
Suured kuuljad kunsti täädjad;
Kui üks kala wõrgu sees,
Kas jo walmis kalamees?

Palju on sul tarwis täada,
Palju rohkem mõtelda;
Tahad aga kirja jääda:
Pead wäähä ütleva.

„Kes laidab lahket laulumeeft,
„Ei leita head selle seeft.“
Ei laida ial laulumeeft;
Waid, mis ma leian laulu seeft.

~~~~~
Mõtte salmikesed.

Tõsidus ei ole uus:
2 kord 3 on wanast 6;
Wale sagedaste uus:
6 ja 6 on 66.

Mõttelejal kui poleks teha,
Wõiks ta ilmas imet teha;
Aga ainult tehake
Sunnib teda ilmasse.

Kuule, ümberpaneja!
Kas ja üks kord sooja 'i saa?

Wanad õunapuud ja tahad ümber istutada.
Soowid temast siis weel õigeid õunu saada?
Sääl on ainus tulus nõu:
Kaewa, kaksja üle jõu!

Mati on sinu weskfel
Tulus jahu muutmata;
Aga weske kiwi keskfel
Sääwad terad puutmata.

„Kül ta ütleb pika rodi,
Dotan punkti asjata.“
Tal on wana hää nodi,
Mis tal wiga ütelda?

Üsna kaunid kestad,
Aga sees on lestad.

„Kessi kirjutas need kenad lehed?
Uwaldage mulle, armsad mehed!“
Sinu poole-mees, kas mälestad?
„Aa, sest on nad nõnda räbalad!“

Kulla mees, ja oled weidi nina tark,
Söögi lauale ei kõlba ahjuhark.
„On mul nina tark, siis pääd wõid
imestada;
Ahjuhargiga wõin liha küpsutada.“

Nina peab ainult haisutama,
Pää hääst ja pahast aru saama;
Hakkab nina nendest aru saama,
Peab pää jälle haisu a'ama.

Pane tint ja paber kappi!
Tahuta veel wäha sappi!
Määri pipra pääle wõid:
Siis ja näitad, mis ja wõid.

Üle aru lõhub waru.

„Ei su epigramm tee selget wahet:
Iffa sadab nii kui Türgi rahet.“
Pärast wihma paistab jälle päike,
See on igawene loomu käike.

„Wõrgutama“ tuleb sõnast „wõrk,“
Siisgi tema kange, ehk kül wõrk on nõrk.

„Lapsed, pange tähele!“
„Kas siis täht on süüdlane?“

Rikkus rikub,
Waesus waotab;
Kus nemad aga kallewad,
Sääl fina aega astu' saad.

See oli minu rikkus,
Mis sind nii ära rikkus.

Sõnast „kole“ tulla „koole“,
Sõnast „suure“ tulla „sure“;
Wõru wend! oh mõtle ja,
Et ja wõiksid sureda!

Süda, jüüda — jüüta!

Mis oleks minul järel mõtelda,
Kui keegi poleks ette mõtelnud?
Kas pean aga järel ütleva,
Mis iganes on ette üteldud?

Waim end keeles awaldab,
Waimu keeles tunda saab,
Waim on keele tuum ja taim,
Keel on ise elaw waim.

"Mitte tera pole sinu nifu,"
Ütleb kohus ilma armuta,
"Aga luba on sul oma isu
Kustuta see wõõra toiduga."

Ilus idu
Kuulutab
Lõikuse pidu;
Sage sari
Tuulutab
Puhtaid teri;
Kindlas kirstus
Seisab
Warandus warjul.

Tulewased tundemata tunnid
Wiitwad waikselt waiba warjulla.
Kuda sina olewikku sunnid,
Nii sul tulewik saab tulema.

Kui olewik sul hoolelik,
Siis tulewik sul tululik.

Tulewik ei tule mitte wastu,
Tema kaswab olewiku seeft.
Tahad õnnelikult talle astu',
Ära lahku õigest õnne teest.

Otši õiget õnne rada,
Armastatud aimuke!
Neid on mitu, mitu sada,
Kõik ei kõlba sinule.

Suhtuwif riisub sult julguse ära,
Nikub su õnnistud õilmete jära.
Mis sinu südames, õitsma see lääb,
Mis sinu rindades, riismata jääb.

Olewif lennates kaugele tõttab,
Kõõmu ja kurwastust tiiwule wõtab.
Kiikugu taewad ja liikugu maad:
Liikmata jääwad me armastus' ra'ad!

Mis on loodus säädnud mäele,
Seda ära wota orusse.

Õuna koor, sa oled väga ilus,
Waatan päikse paistel sind ehk wilus:
Salwan sest sind juure isuga,
Aga — oh! ma wiiskan ussi sijuga!

Kotkas lendand kõrgesse,
Ruhu tiiwad teda kannud;
Maast ma waatan järele:
„Sul on loomus tiiwad annud!“

Küllus külwab.

Otsid tõsiduse rada,
Wõta mind ka endaga.
Tulgu eksitusi sada:
Sust ei taha lahkuda.

„Sa oled minu wastane,“
Nii ütles tõde walele.
Kui wastne wale ära waob,
Siis tõusew tõde ära kaob.

„Ise mees, ise meheke,“
Ise leht, ise leheke,
Ise puu, ise puuke
Nagu päike ja kuuke.

„Kes kannatab, see kaua elab.“
Kes kaua elab, see kannatab.

Sa pidid pea saama toime,
Ja siisgi: sinu töö läks loime.
Kust tuli see? See tuli sest:
Sa kartsid weikest waewukest.

Tahtmine awaldaab meest,
Sest tema tuleb su seest.

„Kus walgust, sääl warju,“
Kus õilmeid, sääl — marju.

Maailm on kaalu sarnane,
Kus kerge tõuseb ülesse.

Ei sind hellitada taha waenlane,
Ei sind hellitada tohi sõbrake:
Tülis ja tules sa kaswatad jõudu,
Saad oma siiwadel suuremat sõudu.

Djud fina wastu jöge,
Siis find woolas finni peab;
Djud fina risti jöge,
Siis find wesi wiltu weab;
Purjutad sa peri jöge:
Lähäd alla nii kui jöge.
„Mis ma pean siis tegema?“
Wöid jo kaldal kõndida,
Wagufaste waadata,
Selges seisu wees supelda,
Dnne järwes õngitseda.

Wöök, mis ainult kiidab sõa käike,
Weel ei tää, kus paistab rahu päike.
Inime, kes elab ilmaga,
Weel ei tää, kus päris isamaa.

Kuda pea wait jääb kena kägu,
Nõnda lõpeb iga ilus nägu.

Nii kui mustas mulla pinnas
Died ellad õitsewad,
Nõnda rõõmurikkas rinnas
Eootus' luuled lõbusad.

Laine ütles lahkest' laine wastu:
„Oh, mis rõõmuline aeg meil astu!“
„Siilgaw kroon mul pääs, ma tõusen üles,
Pea puhkan sügawuse süles.“

„Mida warem, seda parem.“
Mida karem, seda parem.
Mida rõõsam, seda rõõmsam.
Mida hulgem, seda julgem.
Mida filem, seda wilem.

- Mida noorem, seda toorem.
Mida soorem, seda torem.
Mida sagem, seda magem.
Mida lähem kaew, seda wähem waew.
Mida laiem õu, seda suurem nõu.
Mida laiem kabi, seda suurem abi.
Mida suurem mõis, seda kõwem kõis.
Mida suurem lind, seda kõrgem hind.
Mida kallim kala, seda parem pala.
Mida parem rasu, seda suurem kasu.
Mida suurem hoid, seda rohkem koid.
Mida suurem jagu, seda laiem magu.
Mida raskem töö, seda waikssem töö.
Mida kitsam, kehmem põld,
Seda sandem saan ja tõld.
Mida kitsam firstu laud,
Seda awaram su haud.
Mida suurem koidu walguis,
Seda suurem jõud mul jalguis.
Mida suurem seinä pragu,
Seda rohkem kütä hagu.
Mida enam kotis raha,
Seda rohkem majas paha.
Mida rohkem kaupä poodis,
Seda kehmem uni woodis.
Mida jämem wargä kael,
Seda lühem wõlla pael.
-

Reinwald, A.

Wiljandi laulud

— **Laulule.** —

Waimu suigust sündin'd uni
Kaugel mõttemägedes:
Wiibi nõnda kaua kuni
Ilmal hüüe südames!

Suures Jumalate jaalis
Wanemuine sünnit' sind,
Niina inimlikus maalis
Õhutab nüüd minu rind. —

Mis on mõtted wälja audnud
Hinge pimest põhjades, —
Taewast meelitada jõudnud —
Armastage igawest!

Minge siis, mu waimumängid,
Rauge, kauni ilmasse,
Unustage end'sed sängid
Igaweste öödele!

— **Õ i e d.** —

Tuul puistas toome õiisi
Mu kambre akna al,
Mad lend'sid ühest tõiisi,
Kui hirmu wärinal.

Ma waat'sin kaua aega,
Kui keersid kadudes
Ja katjusin neid käega —
Oks puhata's pudenes!

Kui pilved, tõusid taha,
Muul mõtted südames:
Ma nägin elu wõsa
Kord walges öies.

Ta walgem weel — oh walge —
Kui toome, katsid mind
Need öied: noorus' palge
Ta hella neuu rind.

Nii õitsid m'uga salgad
Maailma mägedel,
Meid jootsid õnne tilgad
Ta päike hülgusel.

Ta laiu õiisi liigut'
Üks kuldne tuule õhk —
Meid tasakeste kiigut'
Kaug' igatsuse õhk.

Tuul aga, oh sa ime!
Tuul tõusis waljust sääl
Ta lõotsus, läbi pime,
Mu eluõsa pääl,

Ta öie wihma sadas
Kui laia lumet nüüd;
Ta wainu walgeks tudas,
Kui walge furnu rüüd!

Tuul kaua puhus, kõle, —
Ta puhus pehmeste,
Mu hingel oli hale,
Et — õiis ni õrnake.

Armu kujutused.

Kus haljendawad armastused
 Weel neiu palgel noorus' maa,
 Säält käiwad kuldseid kujutused
 Mu südamesse waluga.

Oh kui weel alles koidu tuuled
 Mu lillekoplis kuhasid,
 Weel armsa, lahke Siisu uuled
 Mull' saatsid tuulil terwisid.

Siis hõiskades mu mõtted tõusid,
 Kui mere laened lendama
 Ja kauge õnneranda jõudsid
 Nad tantsil nalja käraga.

Kuis rahul näitab nüüd ja waga
 Mu mõtte=meri olewat! —
 Oh wäga kauge, kauge taga
 Weel kuulus waikest kohinat! —

Kes on teid minust lahutanud
 Te targad waimud, taewa tõust?
 Mu kuuma südand rahutanud,
 Mis mürikses kui maru jõust?

Oh süda, näita pilti siia,
 Mu kurwal waimul ilmuta:
 Kes julges sala rööwil käija
 Mu armu, röömu riisuma? —

Ei kuule ma sind wastu kohtwat,
 Ei kaebel kohtus olewat,
 Waid näen, kuis aeg ja elu tõstwad
 Su sülle waikest — haledat!

Sõbrale.

Sõber, ärgu tehku see sulle tustku
 Kui kuuled, et mul ei olegi usku,
 Sest ilm ei ole muud, kui jampsimise tuba,
 Kus nõdrus ja eksimised igaweste juba.
 Mis sina mulle seletad põhjast ja puhast,
 On tolmuke, tooreilma tegude tühast
 Ja wõimatunud, kentsakad kuulduse kujud,
 Mis määramata maalinud luuletuse tujud.
 Sest, sõber, ärgu tehku see sulle tustku
 Kui kuuled, et mul ei olegi usku.

Õnne soowitus,

Kuulsa Wiru laulikule, Dr. J. R. Kreuzwaldile

seitsmekümnema aasta sündimise päewa pühal,
 14. Joulukuupäewal, 1873.

Suur pühapäew, mis idas hiilgas täna
 Ja walges taewa pildis piirab nüüd,
 Kes noor ja siiski igaweste wana
 On isamaale imeline hüüd:
 Et wana kottkast, kõrges õhul, keerul,
 Me täna waitfelt wõime terwita,
 Tall' õnnesoowi, wiimsel päik'se weerul,
 Ta kotta tulla kuuma tänuga
 Weel enne, kui meil õnn saab ehama.

Sa oled palju walgust wälja külwan'd,
 Oh meie waimupõllu peremees!
 Ehk kül on hirmsad tuule marud ulwan'd
 Su ümberringi, hullu meele sees:
 Sa isamaa ja Gesti laste isa,
 Neid jootsid puhta waimupiimaga,

Sest tõttab täna üle wee ja wõsa
 Su laste arm Sind see eest tänama
 Ja tahab oma rõõmu tunnistata.

Me waimupõld ei enam wilja kandnud,
 Sest isa õues õitsen'd hirmus õõ
 Ei pühad pilwed wihma piiska andnud,
 Waid nuttu kandis Kalewite töö;
 Sest põgenesid põllult Gesti pojad
 Ja saiwad saksaks ümber muudetud,
 Neil kuiwasiwad rinnust armu ojad,
 Mis kõrgest taewa taadist kaewetud,
 Ei enam oma sugust hoolinud.

Ja laulu linnud panid pea puhke,
 Ehk tõusid taewasinis tiirlema,
 Sest waimu laiskus lendas ümber, uhke,
 Kui kataks pörgu pime unega! —
 Ei keegi pannud tähel päik'se tõusu,
 Mis koidutuli taewas kuulutas,
 Ei julgend sõnakesta sellest lausu
 Mis Uffku kaugelt ilmast kõnelas
 Ja taewa maalta meile tulemas.

Aleg pärib oma tütre ehtid taga,
 Ja küsib seda laulikute käest;
 Ei Wanemuine muistsed filmad maga,
 Ja ootab pulmapidu Taara mäest;
 Siin aga norgus seisis neiu palge,
 Ei tulnud teda keegi kosima,
 Ehk kül ta näust noor ja lumi walge,
 Ja siiski tõiste taga ehtilla
 Ja kõndis harimata kombega.

Laul, waimustatud, waike wiisidega,
 Sai laia leinalaande efsinud,

Paul, oma uhke, kuulsa kaugusega,
Sai püha petjatest siin paelutud,
Sest õues õitses taewas must ja tume
Ja helin seisis, suikus filmawees,
Ei paistnud ainsa tähekeste jume,
Ei läik' nud laia, pime taewa sees,
Sääl Wanemuine kuldse trooni ees! —

Sääl sündis, seitsekümmend aastat täna,
Üks Gesti pojukene pimel a'al
Ja kui ta juba willand oli wana,
Siis aimas kurba järke kodu maal;
Nüüd nukraks lõi tal süda noores rinnus,
Ta õe ja wenna õõsid waadata,
Sest igatsedes, läks ta wälja lennus,
Neid alwaks peetud loome aitama;
Kõik seda selgest armust tegi ta.

Ja et nüüd eesvalt alasti neid nägi,
Sest hakkas kirjatangast kuduma:
Säält laiad, pikkad laulu tekid tegi
Ja jutu kued, kuld'se äärdega;
Sest wõõras maa, kui Gesti waimu waatis,
Ta tütre siidi pääle filmad lõi,
Maailma otsadelle kiitust saatis:
Ei ilusamat enam olla wõi! —
Kõik seda isa tore ehe tõi.

Nüüd kallil kottal kullakarwa suled
Su tapetud on elu tuulega,
Et filmist kül weel paistwad taewa tuled —
Su õhust jõudu otsib uulega!
Ja stiiski walitseb weel laulu walda
Ja waimu töö on tema püham püüd

Seft tänu, kiitust tema sülle kalda! —
"Ta elagu!" nii kõlab meie hüüd
Nii ligidal, kui kaugel täna nüüd.

Ainus armuke.

Oh ei ole rahul, waga,
Kui ei ilmast leia ja
Ühte hinge, keda wäga
Südamest wõid armasta!

Sinu õnn on looja läinud!
Ihm ei wäsi ütlemast,
Kewade on ära käinud,
Kaebab süda haledast.

Üle kauge taewa õhu
Dnne hiilget otsib film,
Aga jääb on wait'ne rahu,
Siis, kui määsul armu ilm. —

Kurblik süda kaebab kuhjal,
Petja elu süle sees,
Istub noorus' lille luhjal
Suures mures, filma wees.

Hingab kuuma armu õhku
Kauge, külma ilmašse,
Tagab igatsuse rõhku
Tulewiku öödele.

Aga kõik kui kurblik uni
Kuhab, liigub leina wäes!
Ei ja leia rahu kuni
Ainus armukeene käes.

Kuttse kannel.

Kus kuld'ne õhtu eha kistub,
Kus taewas päik'se tule joob,
Kus eha täht weel mõttes istub
Kui öö maailmal rahu toob:
Säält kõlijeb üks kuttse kannel
Me hinge maale armsaste,
Et saame Paradiisi rannel
Kord igawese rahule.

Kui selge taewa sinimeres
Su kuld'sed tähed kirawad,
Kui walged pilwed, päik'se weres,
On roosi karwa amärad
Ja pehme õhtu õhk weel kiigub
Me mõtte ümber hellaste,
Ka kõrge tammik tasa kiigub,
Tad wärwib eha, fullane;

Siis meie waim ei wiibi enam
M, kurwa kärinate sees,
Üks isamaa, mis kaunim, kenam
Tal särab, hiilgab silme ees:
Ja nute ilma, noorusese,
Ja linnu kombel soowib siit;
Ei kõrge pilwe kingudele
Weel lõpe igatsuse sõit.

Ja ah, mis armas sääl on käära,
Mis kaunis, kallid kõndida!
Hing soowib igaweste saia
See õnna maale hingama
Kus läbi kõrge lille metsa
Käib elu jõgi kuhades,

Pääl Jumalate trooni otša
Kõik ümberringi helduses!

Säält lahke ilma lille fängilt,
Säält kauge, waike kodudest,
Säält waga ingli lusti mängilt
Ei tuleks waim mul igawest.
Oh aga mullaline wõimus,
Mind alla hüüdwad elu wäed,
Sest tunnen nõdrust omas waimus
Ja õnnetuse küttes käd! —

Ei taewa kandle kõlin jõua
Mind tõsta surma sügawast,
Ei igatsuse siiwad jõua
Mind rahu maale mürinast:
Tee lähäb läbi muld'se haua,
Tee läbi külma kaljude,
Õnn wirmendab su waimus kaua
Et ja ei wäsi, inime!

K o r s i k a.

Sa sünnitasid poega,
Oh kuulus Korsika,
Kes oma kuld'se mõega
Wiis üle Euroopa!

Ta laias taewa wõlwis
Wõt' taja tõuseda,
Lõi wälku waimupilwis
Ja — tuli rutuga.

Kes julges nüüd su poega
Beel wiita, wõidu teel,

Kui raske, raudse käega
Käis Gallilaste eel? —

Ta kuldse mõega järel,
Kust läbi lõikas ta,
Säid riigid, linnad warel
Ja weri kuhama.

Kül püüdsid wastu panna
Tall' mitmed miljonid,
Kus aga tõstis kanda,
Sääl furma uinusid.

Ja laial, walgel lipul —
Kõik riigid hulgani —
Mis seisid torni tipul
Tal' rahust räägiti!

Ja muist'jed Rooma pojad
Tall' laulsid õnne wiit,
Ei jäled were ojad
Neid hirmutanud siit,

Seft mustal wäljal weres,
Kus suikund sõa sõit,
Sääl õitfes priius järes —
Oh õnnis — õnnis wõit!

Korsika kalju kalld'el
Nüüd laened leinawad,
Ja riigis, linnas, wal'del
On mõtted ämärad:

Kas peaks kaljupõues
Weel waimu õhkuma
Kes terwes taewa õues
On ära wõitmata? —

Beel Bahemeri mõttes —
Ja kuulab tasaste,
Ja laene weereb töttes
Gallia rannasfe.

Sureja.

Paišta tasafeste, taewa päike,
Ennemuiſt'ſe hella wiifiga!
Wanailmas rändan wiimsid käike,
Suigun warsti ſurma wiluſſa.

Teie, taewa tuuled, käige kõrgeſt,
Winged marud wiitke pilwe'ga:
Minu waim lääb üle mäeſt ja orgeſt
Kõrge tuude poole lendama!

Igaweste wäſin'd waatab ſinna
Pääle tähte walge, ſügaw film,
Pennates ta igatſeb ſiit minna
Kõju maale, kuſ on iluſ ilm!

Ah mis maguſad on mõtted ſinna!
Kaugelt kutswad ingli helinad.
Näen Jerusalemma luſti linna
Paradiſi ſüles ſinawad. —

Ditſege, oh rõõmſad rooſid kawa
Püha päik'ſe paiſte walguſel!
Hinged, waad'ke läbi oma haua
Kõrget ſuwe õitſmiſt ülewe!

Teie rõõmſad linnud, laulge lugu
Dhu riigis, halja taewa al,
Aga inimeſte uhke ſugu:
Tunne laulu, mis on kaugemal! —

Paistku taewas kawa koit ja eha,
Läik'ku tähed waiksel ööse a'al!
Õhtu, õhtu ligi, öö on wiha
Eõine päike paistab kangel maal!

Minu mõrsja.

Punades ju õhtupäike
Lääne rannas looja lääb,
Minu mõrsja, leinaline,
Pime ööde hõlma jääb!

Kaugelt kuulen armu heli,
Udu mäedelt ulwamist:
Säält ta kutsub, kallis süda,
Ahnastuses abilist!

Kuula, wiimne walu kisa —
Igapõlste furnud, wait! —
Kes säält läbi uhke udu
Talle abiliseks sõit?

Kuningas on tulnud alla,
Mõõda tulnud taewa jõud,
Müüd mu armukene pääseb,
Tühjaks jääwad surma suud!

Süda, jaada talle wastu
Hõiskamise helinad,
Waata, kudas Lääne lainil
Kuldseid õnned kiiguvad.

Minu armukene astub
Mööda kallast maha mäest —
Taewa jõud on teda päästnud,
Armutuma surma käest!

Elu hällipaik.

Paul wiis mu waated sinna randa,
Kus seisis kord mu hällipaik,
Paul kinnitas mind kurba kanda,
Sest uinusin jääl kaua wait.

Oh mis ma näen siin muistsel kujul,
Siin kauge elu mere pääl?
Kõik minu soowid surma ujul
Ja upun'd igatsuse hää! —

Kus jäänud lootus lasti laewad,
Kes koidul kiiksid laen'te lael
Ja elu tormi wastu saiwad
Kül ehitatud kindlal käel?

Ei paista, waates wastu eha,
Mull' kangel lippu, purjupuud;
Kõik neelan'd möllaw maru wiha,
Kõik matnud lõõtsuw laine haud!

Waim ainuüksi pääsnud ära,
Siin rööwli rannas kurb ja wait,
Ja kuulab kauge laen'te kära —
Siin seisis kord mu kätkipaik.

Siin seisin röömsas, läik'jas laewas
Ma suure õnne hulgaga,
Mu ümber waifne ilm ja taewas
Kõik näitas õntsalt puhkama.

Nüüd kõik on tuul ja maru matnud,
Ei enam röömu, seltsilast
Ja tormipilwed taewast katnud! —
Kes keelab loomust mätsamast?

Üht aga unustus ei kata
Siin rõõwli rannas — muiste waif —
Mu elu mere haud ei mata:
Siin seisib kord mu hällipait.

Sakkalamees.

Ma olen sündinud Sakkalamees
Ja elan kesk isamaa südame sees!
Las läikida lõunapool päikesed puha
Ja läänepool mängida laenete kuha:
Mu ümber on isamaa hiilgawad piired,
Ja walwaja wendade sõbralik truu,
Mu orusse walguwad walguse wiired,
Sest kodukest kiidab mu süda ja suu.

Ma olen sündinud Sakkalamees
Ja kõnnin ta kullase piirete sees:
Siin leian ma lilledest läikijad raad
Ja sinajat, rohelist wiljakat maad;
Siin lendawad linnud ta metsade põues:
Ja loowad mull' lehekuul laulusi kül,
Siin järāwad tähed ta toredas õues
Ja kõnniwad koidud ta kaarete all!

Ma olen sündinud Sakkalamees
Ja seisau kui sammas siin marude ees,
Las kiita, kuhada, ulguda n'ad,
Ei jalge alt kiiguta kaljulist maad!
Kus wahwuse jälgi mu isade jalad,
On astnud ta muistese mägede pääl,
Sääal niidawad minugi samude salad,
Ehk wuhiseb, müriseb marude häääl.

Ma olen sündinud Sakkalamees
Ja kõnnin weel kunninga Kalewi tees!

Kui kullased kujud ei peta siin mind,
Siis kergib veel kodumaa kaljune rind.
Meil sügawas südames sooja veel õhkub,
Mis tonase tulede leekidest jäi;
Ta ajuti põrinal põlema lahkus,
Ehk kollete põhja kül maetud sai.

Ma olen sündinud Sakkalamees!
Tu muiste mu isade wahwus siin kees
Kui sõad ja katkud kõik kiiasid tantsil
Ja wägewast wõideldi Wiljandi kantsil.
Oh nüüd on kõik kadunud, warmetes magab,
Ja haljendab werrega wäetud muld!
Säält Utku meil õhtudel õnne weel jagab,
Sest olgu see koht meile kallim kui kuld!

Ma olen sündinud Sakkalamees
Ja läigin, kui koidikul kullatud prees.
Ja waatan ma wendasi siia ja sinna:
Kõik wiiwad weel ohwrid mu hiie ja linna.
Sest kindlaste seisab, ei karda nüüd kadu,
Ta põhi on wahwuse wägedest paas.
Oh keeda weel katel, kui muiste meil mödu,
Me joome ta terwiseks põhjani klaas!

P ä i k e n e.

Sää! tõuseb ta ruumi suures, siinises saalis!
Mäed ja metsad paistawad purpuri puna maalis
Ja taewas jumistab tema peiuliku palge ees,
Tähed kahwatavad häbelikult tema kullase sära sees.

Ta on näinud Jumalat ja ennemuist'sed ilusad ajad,
Tema koidupuna on kullatanud Taara altariid ja majad

Ja tema kiired kuulsid Wanemuise laulude Orna helinat,
Kui nad Taara metsa tihedat latwa kuldama tuliwad.

Kui tema peiu põskede pala ilmade otja waatab,
Kui tema oma armastust lume sügawuse sisse saadab,
Siis ärkawad hingelised pikalisest unest kõik
Ja surma õõ seeft tõuseb üles naerates lilledes riik.

Oh inimesed! tundke tema armastuse suurust ja jõudu,
Tundke tema kullast ilu ja sinisemerelist sõudu,
Tundke üle kõige tema tegija, armsa ja sure,
Ja igatsege siit sügawuseft waluga, kõrgema päikese juure!

Armukesele.

Armukene miks sa mures? —

Minu süda rõõmu täis!

Ei ma sind ei jätta surses

Minu ilus elu õiis!

Kustuda võib kuude kume,

Tähte hiilge taewa teel,

Pimeks minna päik'se jume —

Aga mitte minu meel.

Närtsida võib leht ja rohi,

Mitte arm mu südames,

Seda unusta ei tohi

Kus sa künnid iganes!

Südamesse olen pannud,

Dma südamesse sind,

Sellest sulle täatust annud:

Miks weel mures sinu rind?

Saada kaugel, saada ära
Hirmupilwed hinge maalt,
Dota õnne hilja, wara
Armastuse roosi raalt!

Neiu e.

Ära kiigu, kallid neiu,
Eia mure laen'te pääl,
Alles armastab Sind peiu
Nagu üksford eesmaalt sääl.

Alles ohkab ööd ja päewa,
Et sa kõnnid kaugemal,
Kannab igatsuse waewa
Dma rõõmsa rinna all! —

Kui ju lumi ära läinud,
Haljas metsas laulab lind,
Niit ja nurm on lille näinud
Tahab koju tuua Sind.

Rahulise elu randa,
Ilusama ilmasse,
Tahab õnne käik meid kanda
Armupaadis pehmeste! —

Tõusku tormid taewa põues,
Olgu wägew maru wõit,
Ei need minu mõtte õues
Piiguta ühtainust õit.

Leina tuuled juht'wad laewa
Rõõmustuse rannale,
Üle kõrge pilwetaewa
Paistab päike hellaste.

Seft mu kallis, kaunis neiu
Ole truu ja usu mind:
Soowin olla Sinu peiu —
Ole Sa mu õnne lind!

II.

Neiu, Sinu armupalwe
Tungib minu südame,
Suretab sääl muretalwe,
Toob mull' kalli kewade!

Slus igatsuse jõgi
Üigub läbi lille raast,
Waike armastuse wägi
Lahutab mind ilma maast.

— Armastaja Anna, ilus,
Walu mõttid wõitnud nüüd,
Villerikka mäede wilus
Hingata on minu püüd!

Aga oh üksainus walu
Pehmeste weel piinab siin:
Mill a'al Sind, mu hinge ilu,
Kallil kätel kodu wiin?

Mill a'al Sinu soojal rinnal
Armastades suigub film;
Oh siis minu murupinnal
Ditseb igatsuse ilm! —

Neiu, kallis, kas Sa kuuled,
Mõistad minu mõtted waest?
Mis siin rääk'wad minu uuled,
Tuleb hinge põhjast tõest!

Alwiinele *).

Laew lendab linnu kiirul,
Tuul mängib purjega,
Tu kaugel, waate wiirul
Mul sinab Saare maa.

Kül mürisedes meri
Mu ümber kuhab, käib
Ja tormipilwi wari
Mind Põidelt kaugel wiib!

Ei aga tulla taha
Mu armud, soowid säält:
Alwiine jääb mul maha,
Ei kuule tema häält;

Ei paista ingli palge
Mu armupeeglisse;
Siin aina wesi walge
Ja taewas sinine! —

Hing kiigu, liigu laewas
Hing oota, ole wail,
Eas olla õnne taewas
Siin must ja pime kõi.

Ma tõstan filmad üles,
Kus minu mõte kand':
Sää! kuldse koidu süles
Tu paistab kodu rand.

Sää! wogad wainud, lilled
Ja halljad hallikad
Sää! kahisejad kased
Weel armu warjawad! —

*) Luuletud Drisjaare wäina pääl, 1873.

Sa aga jääd nüüd siia,
Sa jääd nüüd igawest,
Ei sa Sind koju wiia
Ma üle meredest! —

Oh wiige, waitfed tuuled,
Mu laulu üle wee,
Te'e walge linde uuled
Tall wiimsid terwisi! —

Kül kuuleb laine kuba
Mu kurba Muhu maa,
Kõik taewa pilwed puha —
Alwiine, kuule kaa!

Elu - sõit.

Kewadise koidu walgel
Päiksin lustil laewaga —
Dnnelikul, rõõmsal palgel
Glumerde mängima.

Peeqli palgel waitne wesi!
Punas kaugelt kuldne maa,
Tõt'sid sinna tasakesi
Soowid igatsustega.

Aga kui jo kuldne luba
Päikis ligi filma sees,
Tõusis hirmus kange kuba,
Mässamine merewees.

Paksud tormipilwed tõusid
Kauge taewa kaaretest,
Üle maa ja mere luus'id,
Ekstasid laewakest!

Walges wahus möttemeri
Löötsus, mõrises ja fees
Ja mu rõõmsa ranna wari
Wilkus sügawuse fees.

Igatsuse idadesse
Ei mind toonud tuule hoog!
Külma kalju rahnudesse
Beeretas mind laen'te woog.

L i n n u l e.

Kuldne koidu kuma, laugelt
Ärata mu lindu ja,
Ärata ta taewa laugelt
Uuest jälle hõiskama!

Alles õitseliste tuli
Wagal õhtul wilgub nüüd,
Aga künnilinnu heli —
Ummu annab wiimast hüüd!

Alles kiigub koduilmast,
Ehapaistel pärnapuu,
Aga tema haljast hõlmast
Lahkun'd tuttau linnu suu! —

Wagad wainud, metsad koled,
Ei fiin keegi tröösti neid,
Sinnukene kus Sa oled?
Unustasid ära meid?

Kaugel halli udu süles,
Taewapiirel tudub ta!
Kes ta äratab weel üles
Elu wainul wõitlema? —

Kuldne koidu kuma, kaugelt
Arata mu lindu ja,
Arata ta taewa laugelt
Uuest jälle hõiskama!

T a l w e l.

Lõhnan, ilus sui on läinud,
Käes on kurblik talwe tund,
Loomus, mis meil rõõmu teinud
Magab mures surma und.

Halja, rohilise muru
Katab finni walge waib,
Duaes kuumub tuul ja maru
Haledast kui walu kaib.

Moored lilled nutwad wangis,
Kinnikaetud palgedel,
Tähte tuli walgis angis
Särab kuldseel hiilgusel.

Ein'de suus on lein ja kume,
Kõrbes tuisud kõhawad,
Kahwatanud taewa jume,
Wainul kõndwad wärinad.

Ära rõõwin'd külma käre
Päiksel puna põskedelt,
Kustunud ta kuldne säre,
Wiltu waatab ülewelt.

Ümberringi öö ja udu,
Pakatanud pime ilm:
Oh mill' näeb weel lille radu,
Kewadet mu kurblik film!

E h a a' a l.

Tu päike weereb, wau, b
Ta kuldne ilu kaub
Siit taga taewaste.
Weel wilgub paiste wari
Ja hõbe tähte kari
Tu tuleb taewa wainule.

Ilm oota, ole waga,
Sääl taewapiire taga
Sul rahu riides öö,
Ta lendes tuleb üles
Ja kiigutab sind süles,
Siis lõpeb kärin, lõpeb töö.

Hing nõnda üksford kaub
Su elupäike, waub
Siit surma riigisse,
Dõ, hirmus öö sul jõuab,
Sind igaweste nõuab,
Siit paksu, pime unele! —

Dh kallis õhtupäike
Las wirmenda su läike
Weel minu waimumaal,
Las kõige kõrgem mõte:
Et öö mul tuleb kätte,
Siin meeles seista eha a'al!

C. R. Linnutajale.

Tema pulmapäewaks. Rümnes päew Talwekuust 1874.

Kõige ilusam ja kaunim täna
Meelitab mu kannelt mängile;
Linnutaja kaenlas kallis kana,

Tema kuulsas kaenlas, mõtelge!
Eks see pea mu kandle keelde heli
Lennutama üle laia maa —
Isamaa ja laste armsam weli
Mängib, lustib juba mõrsjaga,
Elu rahulise rannalla?

Kes siin suures ilma keerus
Leiab ainust armukest,
Selle päike igawest
Paistab, punab elu weerus!

Ah kui alles wara, koidu walgel,
Läksid armumerde mängima!
Päike paistis ilusamal palgel,
Laew see liikus õrna tuulega;
Nepton oli kuldsid teesid teinud
Läbi laine mustast mägedest,
Sest su film ei hirmutusi näinud;
Püüdsid õnne elukaugusest
Purjutaks ehk laew sul igawest.

Armu mäsfud, nii kui meri
Mürisewad hinge maal,
Elu saadab noorus' a'al
Koerustiku waim'e kari.

Aga ehk Sa wäsitasid enda,
Pikal waimu tuiskamise teel,
Ilmaski ei koitnud kuldist randa
Sinu igatsewa filme al. —
Elu jumalad on jampsi lugul
Noorus' armastuse roosi ra'al,
Kade meel ja mure nende sugul,
Et nii ime õnn on ilmamaal,
Kellest sagest tühi taewa saal.

Mis siin maapääl, tähte illmes,
Elu keerul käima a'ab
Waimu wõrgutuseks saab:
Pimedaks jääb meie fillmes!

Laew see lendas. Südamete side
Oli Pillerkaare katketan'd.
Aga üksford, üksford tuli pide,
Kaugelt sinas soowimiste rand.
Hella film ja palge puna jume —
Armas Emiline Tuuli Tahl —
Sääl Sull' ütles häälelene kume:
Lõp'ku sõit, siin oled rahu maal,
Kuhu igatsesid õitswal a'al!

Inime lääb lusti linna,
Dnne maale õhtuni,
Veiab lage kaugusi;
Ilmaski ei saa ta sinna!

Kaldal nüüd ja kaugel selja taha
Laened lafsutawad kurwaste,
Jääwad igaweste, jääwad maha
Taewaliste kiusud tõistele! —
Wagaste Sa oled wälja läinud
Pillerkaare pühast pallastist,
Moorus waim on naeratades teinud
Pärge Sulle walupisarist,
Kui ta kuulis Sinu lahkumist.

Peab elu suurel sihil
Üksford lõp'ma lusti lend,
Inimene mõistma end,
Wana jumalate juhil!

Aga sadamas, kus õnn nüüd koidab,
Teretab Sind Taara hõiske hüüd —

Jumalad on kiusul kummas wõidab —
Wanemuine kannel kõlab nüüd.

Tõsidus on täna wõitu saanud
Elu magusamast mängidest;
Tuhanded kõik selja taga jäänud,
Süles hoiad ühte ainukest,
Kes on kallim, kaunim kõikidest.

Õnnis, kes siin suurel sõidul
Kätte saanud sadama!

Sääl ta hingab rahuga
Igapäewel armu wõidul.

Uga kesse teinud Pärnu pulma
Täna tähtjaks kaugel kalju maal?

Kesse kannud hõiskamisi ilma
Ümberringi muist'sel Runo raal? —

Sakkaläs ma kuulen lusti kisa,
Taara mäe pääl mängib mõtte tuul,

Kostab ööpikute laulu lisa
Kuni Emajõe wiimsel suul.

Keset külmal, kurwal tormi kuul.

Pakub ilm Sull tänu panti

Tõsiduses targaste,

Wõta wastu wiimate:

Taewast mõistus meile anti.

Pinnutajat, Wanemuine lasta
Tõstab kuulsaks, kõrgeks kodumaa!

Tulnud on ta oma wende wasta
Ihusama armastusega;

Surmanud siin Germania madu,

Mis ju näris Runo roosipuud; —

Kõõmsjalt nägime ta kurba kadu,

Wiimist lõhna warjas ida haud:

Eks Su wennad pea Sull andma suud?

Taewapõue pakub wiha
Maa ja wende waenlastele,
Kustumata kaugusele,
Nõder film ei suuda näha.

Paife paistab. Taewas sügaw, selge
Glukõlinal on kodu maa!

Seisust toonud meil' Su mõiste walge
Mõttid laientanud lauluga,
Wõlga maksab nüüd ka Wanemuine,
Lämmeküine, kuumas leekides
Glupärga ehib Ilmariine
Armumaihes, wiimses sidemes
Kurwas, pimes ilmapõhjaades.

Sumalate wõim ja wägi
Peaks ta palka maksama?
Mängib meie õnnega
Kaugemal, kui päikse mägi!

Ela siis! Sa õitse tõsist korda
Mõrsja hellal rinnal, roosikuul!
Ela torm: ta häbeneb ka murda
Kahte laia toome lillekuul. —
Sitswad hinged, ei ma mõista mitte,
Mõista teile mingit soowida,
Kõik ju olete nüüd saanud kätte,
Puhtaks riisnud rõõmu jumala
Wiimsse ühenduse paelaga.

Ringitage rõõmsad hulgad,
Tõstke klaasid: Elagu!
Peig ja mõrsja Elagu!
Seepääl jooime wiina tilgad.

Minu linnukesele.

Sa hõiskasid siin, linnuke,
Sa hõiskasid siin hellaste
Ja Sinu magus lauluviis
Mull' sala südamesse käis!

Kui kuulasin Su ilust häält,
Mis kõrwu kostis lehte päält,
Siis hing mul argset seisma jäi
Ja õnnemaale wiitud sai;

Sääl kohasid mul hallikud
Sääl lillepõõsad kiiksiwad
Ja sala sõnum rinnus hüüd:
See linnuke on minu nüüd! —

Sääl hallikal ma seisin waik,
Sääl oli minu armsam paik,
Sääl arvasin ma igawest
Ka laulma jääwat linnukest.

Oh aga, ei see jäänud nii!
Mu lindu kutsus tähte tee
Sest lendas ära kaugele,
Siit halli taewa laugele.

Nüüd wäga kurb on minu meel,
Et lind ju laulab wõeral teel,
Et hõiskab uue laanetel
Siit määramata kaugusel!

Nüüd nutan kurbalt hallikal,
Ma end'se lille põõsa all:
Siit kadun'd kallis viis ja õhk,
Mu hinges lehwib leina õhk.

Ma waatan üle argudest,
Silm otsib argset linnukest,
Ja aimab kohte ilusaid
Ei kõrre mul kuule helinaid. —

Dh linnukene, laula siis
Säält kaugelt mull üks magus wiis,
Dh saada tuule hooge pääl
Üksainukene ilus hääl!

Kui see mu kurwa rindu käib,
Siis hinge õntsa maale wiib
Ja kannab siit mu soowi ka
Su rinnapõhja õitsema.

Teemise töö*).

Kui jumalad weel hallis udus
Maailma raajal riidlemas,
Kuu päiksel kosja kindaid kudas
Ja igaweste kahwatas,
Ja maa ja taewa tule wägi
Üht hirmust sõda alustas,
Dõ tähte hiilg'waid filmi nägi
Mis sündsid tulepisaras:
Siis tõusid kustumata kaibed
Ja palwed, pime ruumidest,
Et Teemis tõmbaks wahel waibed
Ja lahutaks neid igawest.

Loomus' palwe lendab
Paksu pime sees,
Wiimaks kindlast seisab
Kohu järje ees.

*) õiguse jumalaana, muistisel Kreeka maal.

Sääl ta Teemis istub
Uma trooni ees,
Kurwalt, üksipäini,
Ilma nurga sees!

Tema kõrvas tekid
Märja mulla pääl:
Esimeses õigus,
Teises wale hääl.

Kui ta äkist kuuleb
Loomus' ulunaid,
Lahutama tõttab
Tülis jumalaid.

Kaugelt sinna sõuab
Tuule tiive sees,
Aga, ah mis hirmus
Pilt tal paistab ees!

Tulepilwed käiwad
Keerus, kohinal,
Murdwad hirmsa wäega
Suitsu samba all;

Pisarate puistus
Tähte riiki teeb,
Sügawus ja kõrgus
Tule meres keeb.

Ruttu Teemis tõmbab
Laial' tekifest,
Lautab ta läbi
Tule jõgedest:

Hele paistus pimeks
Suigub selle ees,
Jumalate kisa
Kõlab udu sees.

Aga oh kuis teda
Täidab ehm' ja süüd:
Ta on wale waiba
Wahel tõmban'd nüüd!

Ilm on wait ja waga
Aga pime ka —
Kogemata ekfil
Halest nutab ta.

Nüüd warjab waib, mis wainu üle,
Mis jahutas sääl jumalad,
See waib on must, on must ta süle,
On mis sa usuks nimetad.
Kõik hinged waiba pimes pöues
Nüüd saawad osa eksmisest
Ja rändawad ta wale õues.
Kas rändawad sääl igawest!
Al sügawuses Pluto *) filma
Aeg wäristamas waluste,
Sest sunnib ilusamat ilma
Ta üles astu tekile.

Elumerepääl.

Mu kaunid, kallid kuldseid päewad,
Kus lääte lendes nüüd mu käest?
Kus elutorm wiib lustilaewad?
Kus ruttab noorus kõigest wäest?

*) Tule jumal.

Ges kaugel punab õhtu eha
Kuld wiirud, taewa sõrwadest,
Wist sinna randa tormi wiha
Mul juhüb lainist laewadest!

Tu haledaks läin'd lahke pale,
Ei läigi lusti tema päält,
Kaug' koidutäht läin'd langewale,
Ei mõttemäe pääl rõõmuhäält.
Külm argtus jääb, kui furnu wäli,
Mu õnneläike lõpetan'd
Ja elutalwe külmanwali
Mu waimustused wangi pann'd!

Kül laagle kombel lendab läbi
Laew laine kõrge mägedest,
Sest teda sunnib seisu häbi
Ja tormiwägi ülewast;
Waim, noorus ist'wad tüüril waga,
Neid ehmatas nii lendaw kõik
Ja paksu pilwemüüri taga
Tu ammu kustun'd päewa läik.

Siit waates tagasi weel sinna,
Silm öö ja paksu udusse
Näeb maha jääma noorus' linna,
Ja kuldsed tornid kaugemale!
Weel kostawad säält kaugelt kõrwa
Mull' armumängid, magusad
Ja kustuwad siis taewa kõrwa
Kus kõik mu õnned hingawad.

Ah kui weel alles rõõmsal rannal
Ma kõndsin koidu paiste käes,
Kui alles õit'sid minu rinnal
Kõik armud, ilud wagas wäes,

Siis armastin et igaweste
Mu elulaew ei liigu siit,
Et koit weel kumab armsamaste
Ja õitswal õitel õhkub niit!

Kui aga rõõmsa ranna wilu
Mind hüüdis, kutsus kaldale,
Siis paistis silma suurem ilu
Mull' üle laine mägede,
Sest alustasin suisa sõitu,
Mis ilusama ilma käiis;
Nüüd marumäng on saanud wõitu,
Mul end'ne rand weel üksnes näiis!

Oh, wahus laen'te wilul wäljal
Laew igaweste efsib nüüd
Ja ränd'ja ohkab rahu näljal —
Ja ümberringi tormi hüüd!
Ja kui weel jõuab kindlamaste,
Siis laew ta lõppeks randa wiib,
Koit jälle särab ilusaste —
Mul aga närtsin'd elutiib!

Walupilw.

Üks walupilw, ta tõuseb
Sull äkist' armuteel
Ja ühte puhku nõuab,
Et armastaks sa weel.

Kui pöues sul see pilwe
Lööb wälku, walusaid,
Siis armufese kaelas
Sa nutad pisaraid.

J ä n u t a.

Leht'jad lille nutti
Katti kiskudes
Kaub ilu himu
Lapse südames.

Armastuse mõte
Magusam on sul,
Kui et oled juba
Armastanud kül.

Tegatsus ja lootus
Palju paremad,
Kui et sina juba
Asja kätte saad:

Jänuta siis jälle
Elu õimusi
Aga ära püüa
Tema wõimusi!

Armupriius.

Loomus' jumal, Taara, toona juba,
Ilma alustusel hüüdis säääl:
Pämmekünel olgu lahke luba
Danne külwa kurwa ilma pääl!

Üksnes õnn on ilmas inimesel,
Mis ta elufajuks kätte saab,
Priius olgu, priius armastusel,
Muidu surmani ta jänutab.

Tuhat, tuhat aastat tasakeste
Läksid lendes läbi loomusest,
Kõrge jumal nägi ilusaste
Dma käsul võitswat inimest;

Stägi, kudas Lämmeküne kändis
Läbi ilutsewa ilmade,
Armastaja hingedele andis
Stka uue, sooja südame.

Uga üksford kudas taewas kōitu
Põrmulaste liia õnnele,
Kõrge waime kiusud saiwad wõitu —
Armuta nüüd seisab inime!

Magus mäng on wastse ilma wäljal
Dtsa saanud suure tapja käel,
Pillerkaare leinab lusti näljal,
Lämmeküne orjab moodumäel.

Kinnikõitnud pühaduse paelad
Lusti lennu, armu ilma sees,
Karelt, tuimalt kumardawad kaelad
Suremata liia luba ees! —

Palju ilma pühaduse palwe
Dli eneses siis eksitöö,
Miljonite musta muretälwe
Katab finni igawene öö.

Kodust lahkudes.

Nüüd lahkun sinust ära
Mu kallis kodumaa,
Weel paistab päik'se sära
Mull' wiimse iluga!
Mu tut'wad orud, mäed
Mu tuttaw murumaa,
Silm wiimist korda näed —
Oh nuta, nuta sa!

Siin kiigutas mind kätel
Mu hella eideke,
Siin lill'de keskel lättel
Suud andsin taadile:
Nüüd jääwad minust maha,
Nüüd pean lahkuma,
Ei enam saa neid näha —
Silm nuta, nuta sa!

Siin tõstsin jalga, arga,
Ma käies koplisse,
Siin punusin ma pärga,
Siin laulis linnuke:
Ei unustada jõua
Neid igaweste ma,
Kes wõib mull' tröösti tuua?
Silm nuta, nuta sa!

Siin kaswasin ma meheks,
Siin tegin wirgalt tööd,
Siin isamaa mul ehteks
Tall' laulsin mitu ööd —
Nüüd kaugele ma läha,
Nüüd lahkun waluga,
Ei tröösti sõna taha —
Silm nuta, nuta sa!

Kõik armud jätan sulle
Mu õitsew Gestipind!
Kül taewas toob mind jälle,
Toob kord weel kodu mind.
Ma wannun isa õues
Sull' truu-ust surmani,
Oh hoia omas põues
Mull' aset wiimati!

Raks hallikat.

Raks ilust hallikat jookswad
Gluteepääl, sinu jalge ees,
Neid nimetakse usk ja mõistus.
Ei wõi n'ad mõlemad woolada sinu hinge sees,
Tõise kõlin peab kaduma, peab kuiwama,
Muidu ei ole mitte enesele elanud sa.

Armutee.

Armutee läib kahes arus
Läbi maast ja taewastest,
Mõlemate ilme waimud
Rändawad säääl igawest.

Inimene waata ette
Selle tee pääl tõtates,
Waata ette kus ja kõnnid
Kustumata kauguses:

Tee lääb walge taewa linna,
Tee lääb pime pörguse,
Waata ette kumba aru
Walitesid endale!

Mõtlemine.

Mis wõimatu, seda ei ole mitte sündinud,
Mis wõimalik, on tulewiku süles matetud,
Sellepärast pead sa, oh inimene! mõtlema.
Muidu pannakse sind paari lojufega
Ja tõsidust ei leia ilmaski, ilmaski sinu film,
Sest walet armastab ka kõige õnsam ilm.

Poistele.

Us'ke, wennad, minu hinge tõde:
Armumagus Maikuu kaub käest!
Paaritades teed sa pruudist õde,
Lahkud igaweste lusti mäest. —

Naese tarkus, lahkus, heldus, hääbus
Südand ala Saalemisse wiib,
Et find üksi armastab, see täädus
Nagu rahu jõgi rindu käib.

Kurwalt leinad, igawesjel lestel,
Südant salwab, närrib ussiu.
Seisjad pörgus pahawaime kessel,
Kui su naene 'pole mitte truu. —

Lust ja ilu läh'wad lendes ära
Dhwrüks eluharjumistele,
Tasakeste kustub auu'de sära
Unustuse pime udusse.

Mälestus see üksi, muist'ses majas,
Sõimab haledaste südamid,
Kannab ohkamisi tuule kajas,
Kannab end'sid õnne helinid.

Ära wõta.

Ära wõta usku ära
Terwe toore ilma käest,
See on alles wäga wara,
Alles wäga wara tõest!

Las weel lend'wad aasta sajad
Taga selja surmasse,

Siis waest tulewad ju ajad
Eöpe, muist'se mängile. —

Olgu usku rumalatel,
Möistust targa tundjale,
Ihm, maailm on jumalatel
Igapeweste wölglane.

Loomuse uurijatele.

Seda teie saite kätte tääl,
Et terwe puu ei kuiwa kannupääl?
Et soe ja walguš taine sünnitab
Ja talle elurammu sišse aab? —
Eks jeda ka siis teie leida wöi,
Kuis mullast esimene liha sai?
Kuis jeda liha tuleb hoida ka,
Et igawest ei enam wanaks saa? —
Last saatke mädanemist kaugele,
Eh! andke sünnitusi uueste j. n. e.
Niikaua, kui te jeda weel ei tea,
Ei kõrgemb tarkus teie atra wea.

Maese kahetsus.

Sääl kangel, halli taewa teel
Nüüd wiibib minu mõte, meel,
Sääl oma kallist kaswu maad
Näen naeratades sinawad.

Ma kaswasin kui linnuke
Sääl isa wainul waikselte,
Mu ümber öitses lill ja roht —
Sest kallis oli mul see koht!

Kui tuli wainne, ilus öö
Ja taewas hiilgas tähte wöö,
Siis hellaste mind peiu hүүd
Mind teretama tulla pүүd.

Ja ümber kaela kõitis käed,
Mu rinda täitsid taewa wäed
Ja salamõte südames
Üht paradüüsi igatses.

Oh otšas nüüd mu diekuu,
Ei laula enam sääl mu suu,
Ei enam waarik warja mind,
Waid kaugel ohkab minu rind!

Üks elu torm, mis petust täiis,
Mu üle kohisedes käiis
Ja wiis mind wälja muistselt maalt,
Mu lapsepõlwe lille ra'alt.

Nüüd uuel, kaugel külmal maal
Ma kaeban iga koidu a'al
Ja õhtu, kui ju ehav ilm,
Siis nutab sala minu film.

Ei soojust siin mu südamel,
Ei rõõmu kurwal rindabel,
Tuul mängib minu mõttemaal,
Tuisk kahiseb mu lille raal!

Siin jahtus minu igatsus,
Siin kustus armupalawus,
Kes peaks südant kõitma nüüd
On lähemal, kui minu pүүd!

Wööral maal.

Kaugel kodust, wööra piiri pääl,
Laulab leinates nüüd minu hääl,
Bara, lapsemeel lüstiga
Läksin kodu rüppest rändama,
Nüüd mull' kurwalt kaebab igatsus:
Kodus õitseb õnn ja iludus.

Kodus, kuldse koidu kaisu sees
Liigub lepit lämmet tuule ees;
Sääl mu kaasikute kabinad
Õrna õhtu sülle surewad,
Ei neid minu kõrw siin kuulda sa —
Pean wäeti wööral wiibima!

Kodus lill mul päikse sooja saab,
Döpit lehte rüppes laulu a'ab;
Linnu kari kisab kuldjel suul
Rohilisel, õitswal toomepuul,
Sluhääled, ei n'ad ulata:
Minu kõrwu üle kauge maa!

Kodu orus, kõrge kalda all,
Keerleb hõbe hallik kõlinal;
Tähed kullatawad walge wee,
Särwe põhja paistab linnu tee:
Ei mu film siin nende ilu näe —
Kaugel paistab minu kodupäe!

Wööral maal, siin päewad pimemad,
Tuuled walufaste winguwad!
Metsa ilu, ei siin jõua ta
Kutsu künnilindu hõiskama,
Sest siin mures minu mõte, meel
Käiwad ühte puhku kodu teel.

Wööral maal, siin taewas tumet täiis:
Tähte läige läbi udu näiis,
Tuttaw lillenutt ei nikuta
Pääd mu poole kodu armuga,
Sest siin mures minu mõte, meel,
Käiwad ühte puhku kodu teel.

Wööral maal siin kuiwad kalju mäed,
Ümberringi raba kõrbet näed!
Nagu jõgi, kodu kauguses,
Saadab hõbe lainid läikides,
Seda minu film ei leia siit —
Jänu tõbes seisab nurm ja niit!

Jälle tahan, jälle rutata
Kalli kodu poole minema!
Sääl mu süda lusti leiab weel,
Sääl on jälle rõõmus minu meel,
Sääl mind ammu ootab iluga,
Minu kallid, õitsew kodumaa!

Igawene aeg.

Igawese aja pimel piirel
Suured ilutsused säravad,
Alga minu mõtted, igatsused
Ei jäält leia ust ei wärawat.

Ütle mulle inimene, kesse
Käädid tulewiku taewastest;
Kas weel kaugel, surmariigi süles,
Leietakse usu tähekest?

Kas weel igawese aja õues
Teretawad elu mõtted mind?
Kas weel külmas haua sifikonnas
Hakkab tufsuma ära mädan'd rind? —

Oh ma oleks õnnis, õnnis, õnnis
Kui weel lõpeks haud ja igawus,
Kui weel usu kuldsed unenäud
Oleks enam kui üks jampsitus! —

Igawene aeg ei lõpe otsa,
Igawene aeg jääb igawest,
Glu kasuks, seda mõtlen mina,
Petetaks palju inimest.

H u r o n e.

Kaugel, kaugel Kwebeki laane sees
Glas Hurone, üks metsmees.
Ta tegi wälja maale ühte reisi,
Ei tunnud weel ristirahwa lubjatud wiisi.
Üht' õiglast südant, mis Zumal talle annud,
Oli ta siitsaadik põues omal kannud;
Ei kurjuse, kawaluse kombet ta tunnud,
Sest oli ta hõlpsaste käest ära annud
Mis waiwalisel wibu noolel püüdnud oli
Enne, kui mustast metsadest wälja tuli,
Ja ruttas nüüd, weikese hinnaga, jälle
Dma kalli, pruuni abikaasa sülle
Tagasi, sügawa metsade põue,
Kodu maa orgude, mägede õnuue.

Kaugel weel oli t'ast kallistud kodu
Sääl langes ta kaela äikse wihma sadu.
Pitkast, ranga musta juukse seest — walla —
Nirisesid weejad wõõni t'al alla
Ja ta karwane ihukate
Tõlgendas ümber keha ja käte. —

Hirmu wärinal, külma ja wihma all,
Uimab ta üht' maja oma ligidal:

„Kand, anna mulle warjupaika, ööda
Kuni torm ja wihm on läinud mööda!“

Nõnda seisab ta, südamliku palwete sees,
Elu wiisits peenikese peremehe ees.

„Wälja, wälja, m'u õuest ja astu!“

Nõögib peremees hirmsast' tall' wastu,

„Kasi, ei taha ma sinuga leppi!“

Seepääle wõtab nurgast rasket keppi. —

Kurwalt samub Hurone säält ära
Imesteles walge mehe kurjust ja kära. —

Wiimaks, kui waikenud torm ja sadu

Tõuab ta hilja öö pääle kodu;

Tule ääres pole ta meel nüüd enam paha,

Istub alasti laste keskele maha,

Ujab neil' kirju linnadest juttu,

Sõameistest, kes kandwad wäskude ruttu

Ta siis wihma ja pilwede kuhast,

Pääle selle walge mehe õelusest, pahast.

Nõõmsaste ripuwad lapsed ta külles,

Silitawad laiu põski, mis märjaks saanud tulles,

Kuivatawad willa karwa juukse lokid ära,

Otsiwad jahi taskust wõõra ilma wara. —

Waata, kes kõnnib jääl üle oru ja mäe
Kwebeki pimedada laane hirmu kääe?

Ta ronib kõrge kalju otsa üles

Et teerada aimada mägede süles,

Mis sügawa metsiku tahab t'ad wiija;

Üht sammu ei julge ta enam siin kääja,

Ta hõiskamise helinaid waljuste tõstab,

Kõik asjata — kolemus wastu kostab,

Kes mööda musta kalju feina
Kaugele kannab üht' laululist leina.
Poole ööni sammub ta, hirmu täiis,
Nüüd — nüüd ühte nõrka walgust näiis!
Rõõm ja kartus wõitlewad ta rinnus
Dmeti ligistab urtsikule lennus.

„Kes on õues?“ küsib hirmutawa häälega

Üks wõõras suu sügawas al maa

Ta warsti selle hääle järele

Astub üks pagan, üks metsmees õuesse.

„Sõber, ära efsin'd olen metja sees,“

Käägib säääl hirmuga meelitades walge mees,

„Wõite ööses nüüd jätta mind siia,

Homme õigema teedele wiija,

Mis wälja wiib metsikust, kaugele sinna

Kust leian ma kodu-maa tuttawa linna?“ —

„Tulge sisse,“ kostab metsmees heldusel,

Soojendage, tuli on weel majas ülewel!“

Hakkab tall' halastades finni nüüd kätte,

Wiib koopa, oma imestaja seltsiliste ette.

Säääl annab talle istmeks suurt jahi nuija,

Seepääle muretseb usinaste süija:

Karu liha ja wõõra maa kala

Neelab Eurooplane isuga alla.

Kindlalt, auusalt wahib Hurone säääl

Oma külalise otsaesise pääl,

Kes lahutab, sügawal lõikamisel, alla

Musta karu kintsu küllest tükkisi walla

Ta himuga jooki joob segatud meest

Kõrwa, ühe suure konnakarbi seest.

Kui ta nii auusaste kõhtu ju täidab

Metsamees nurgas tall' aseme näitab:

Karu nahk pehmema sammalde pääl
Uinutab walget meest magusast' säääl. —

Taewas ju jalutab hommiku päike,
Äratas pimedas metsjades kõike,
Säääl seisab, kui metja riigi hirmus sõamees,
Hurone weel magaja külalise ees:

Wibupüis ja haljas jahi nuga külles,
Nõnda äratas ta Eurooplase üles.

Eurooplase hing ja süda wäriseb sees!

Säääl pakub talle lahkest metsja mees

Kausitäie magusat hommiku jooki kätte

Üteldes: „Nüüd sõber wõtame teereisi ette!“ —

Kui ta naerdes karastanud külalisl,

Wiib ta teda üle orgusist,

Läbi paksu metja ja mägede selja,

Dige ja tõsise teepääle wälja. —

Eurooplane tänab peenelt, auusaste;

Pimel pilgul seisab metslane,

Hakkab wõõra sillmi waatama

Ja siis räägib kindla häälega:

„Oleme wist enne üksteist näinud?“

Stagu wälk oli wõõrast läbi läinud.

Ja nüüd tundis oma armast peremeeft,

Et see enne mõne nädalate eest

Tema maeast wälja wisatud saie,

Tuule, tormi ja wihma kätte jäie. — —

Waikselt naeratades ütles Hurone:

„Näete teie, walged ristirahwas, näete teie:

Teie olete küll palju, palju targemad meist,

Uga meie, metslased, oleme palju paremad teist.“

Ja kaub halja pöösaste wahetele wõõra eest,

Keda ta oli wälja toonud metja seest.

Paradiis.

Kaugel, ajariippe esirajal,
Seisab õnnis, püha paradiis,
Seisab Adam, hõiskades ja nuttes, —
Kuni ingel teda wälja wiis.

Wennad, need on noore ilma mängid,
Mis on sündin'd muist'sel jutumaal,
Tõsiduse taga otsimised
Rahwa lapsepõlwe pimel a'al! —

Sumal waim, sell' pole luud, ei liha,
Ei ta põrmus aeda ehita,
Ei tal ole inimliku käse,
Miska mullast tegi Adamama.

Kõrge Sumal, kes kõik enne teab,
Täätusi ei otsi nõdra käest,
Ei ta ütle kadelt Adamale:
Hoiast ennast, hoiast kõigest wäest! —

Peaks muiste ilma jutud jääma
Kindlaks, taewaliku tõe sees,
Siis ka tark ja wägew ilma Looja
Dleks nõder, efsiline mees:

Uga tema töö ei parandusi,
Sest et meister waim ju täielik,
Ei ta kiusa nõtra proowitusel,
Sest ta täadmine on lai ja pik.

Rahwa noorus, ilus aeg ja põli,
Selle põlwe püha, waga wiis,
Seda usu palawiku jampsus
Nimetab nüüd püha paradiis.

Elu haavad.

Kui ekfiline elu saatus
Su hinge sisse haawu lööb
Ja tulewiku õnne taewas
Kõik auu ja hülget ära sööb;

Kui kuldse lootus' koidu kumal
Su walu pilwed warjawad
Ja taga pilwe, häbi orus,
Sa seisad, palgil piisarad:

Siis jälle enda uuest heida
Sa elu saate sülesse
Ja niiskeid, nutu filmi tõsta
Weel igatsedes ülesse,

Sääl näed sa, kudas kõrgil kätel,
Aeg häbi pilwi ära a'ab
Ja sinu furnud, walus süda
Ut õnne, rahu, rõõmu saab.

Siis jälle õnnetuse orgu
Sull' sinab taewas tähtega.
Ja kaugel, lootus' koidu kambri,
Lööb kuldne leek sull' loitama.

Ja nõdra inimeste naerud
Dn wäsin'd, otjas, hingamas,
Sest sinu eksituse süüdi
Aeg — kõrgem käsi — kustutas.

Kas igaweste kust'sid ära
Nad tulewiku taewastes? —
Oh küsi kõrgelt, ma ei mõista,
Ma wastaks sulle unistes!

Uue waim.

Tulewik, täiis püha elupilwi,
Seisab warjul meie filma ees,
Mis meil jumalad säääl küpsetawad,
Hingab pakku, halli udu sees!

Tarkus, mõistus, igatsus ja lootus
Püüdwad sinna sisse waadata,
Aga jääwad siiski ikka enne
Aja müüri taga magama.

Waime wald ei falli päikse poegi
Säääl, kus elu saade sündimas,
Säääl, kus alles õnnetuse pilwi
Taewas kohiseedes kaswatas;

Säääl, kus alles noorused ja rõõmud
Mäng'wad mustas riigis, mõtteta,
Säääl, kus alles inimeste waimud
Ehitakse elu kleidiga.

Sääält sest pimest, warju riigi rüppest,
Kus meil' elupiiri panneti,
Toob üksainus waim meil unenäus
Kõrge jumalate käskusi. —

Tõsi: märkust liha ei wõi wõtta
Unewaimu pühast piltidest,
Aga selgid sõnumid waest saame,
Mis ta toonud taewa kaugusest. —

Muist'ne waim wald siin päikse paistel
Sündis jutust ja on jampsmine,
Aga unenäu ingli töösid
Aruustame meie tõtete.

Paulikule.

Roosipõõsas, pühast elu aiast,
Istutadi pime põrmu pääl,
Toodi alla jumalate majast —
Sest ta annab taewa lõhna sääl!
Sest ka tasafemad elu tuuled
Lä'awad liiak, rängaks roosile,
Walu kaebamist ja hinges kuuled —
Taewa õiis on ilmas õrnake!

Unnistuseks sulle süiski jäägu
Elu jäles tormis jumalik
Viljekene, õiisi maha a'agu
Üksnes sääl, kus elu ämarik.
Ennem himustan ma laulda walus,
Kui ma waluta siin olleks wait,
Dinne pärg on püha ning ka ilus —
Paulus seisab terve taewa wõit!

Selle õrna roosi jämmed juured
N'awad ida pilwe põllu sees,
Teda elustawad armsad, suured,
Niisutawad taewa wihma wees!
Sest maailma tarkused ja tunded
Du su waimu mere wirmendus,
Kuulsad jutud, kaunid kõne anded
Sinu hinge päit'se ämarus.

Roosi juurest tõuswad tuhat aru
Mulla pinnal päit'se paistele.
Kiigutagu kirju elu maru,
Argu tulgu neile murdmine!

Paſe lehed warſſi kinni katta —
Wilu hoiab waimu wärskema —
Aga ära möttid hoopis mata,
Et ei aiima neid üks rändaja.

Uru otfas libiſejad lehed
Kaunistagu pööſaſt paljuſes,
Warredele armsjad, ilu ehed
Olgu uued, wärsked haljuſes.

Sõna on, kui alles uus ja ilus,
Miska taewas toidab mullaliſt,
Sõna jääb, kui lõhkeb ilma alus,
Mäed ju Planetite ſuitſemiſt.

Moore, halja lehte ſüles nähku
Kuldſid üüſi kõige ſandem film;
Kui ei juhtu ſilma paistma kähku,
Waatab pööſaſt põlaſtades ilm.

Sie ilu ehitades lahti,
On, kui ſõlmiks ta neid ſiidiga;
Katsju ſiis ja sõnafi ja ehti,
Ara jäta rida riimita!

Sie haiis: ta mingi ilma õuue
Lämme, walge taewa tuulega,
Tõuſku üles püha pilwe põuue
Üle maa ja mere lendama! —

Paulu kaſuſt küſida ei tohi
Kus ta läks ja mis ta tegi tööd,
Sumalad ei anna ſellel rohi
Kes on igatſemas pimet ööd. —

Roofi pööſaſt, taewa elu aiast,
Otsiſin ma pime põrmu päält,
Otsiſin ma elu piireſt laiast,
Wiimaks leidſin, laulif, ſinu ſäält.

Ülemad, mis taewas põrmu põuue,
Nõdra hingelistel anda wõis,
Saadetud on sinu mõtte õuue
Et kõik ilm saaks jumaliku täiis.

L i n n a d e l e .

W i i n .

Toob tulewik ka tõistel seda,
Mis on su kibe kannatus,
Kui isamaa arm meeli märkab,
Ja kõrgeks kasvab rahwas. —
Ma palun: lasse lahti ohjad,
Mis armsad ilmad ootawad,
Mu wennad saawad sulle laulma
Suurt tänu Hymnet, ilusat.

P ä r l i i n .

Sa laulad kiitust laia juuga,
Tood hääle ette hõiskades!
Ei auusta sind mina muuga:
Käid kõigist üle kavaluses.

P a r i i s .

Kül oled werepulme pidan'd
Ja hirmu aege ilma toon'd,
Sest kõigest paistab selgest wälja
Et taewas sulle tarkust loon'd.
Kes palju komistab ja efsib,
Se palju püüab edasi,

Kes aga kõigest sellest kaugel,
Ei mõistuf' maad näe ilmaški. —
Gallia wirt ja kallis jugu
On ees maailmast, aegades'
Ma soowin muudel järgi jõudmist
Hääl lahkel meelel, tarkuses.

P ä r n.

Sull' taewas kinkis kallist andi,
Sa wõtsid wastu weriselt,
Ei hirmuta nüüd ükski enam
Sind pilwekõrge mägedelt. —
Mis aeg on aasta sadal annud
Maailmadele tafakest,
Kõik seda silma pilgul rõõwsid
Sa kauge tulewikuteft.
Nüüd wabaduse lille lained
Su mäel ja orus mängiwad;
Sa kaua, kaua saad weel õitsma —
Ma kiidan sinu rahwast, maad.

L o n d o n.

Üks terwe element sind tõstab,
Sind jumal Nepton jalgustab,
Sest sinu suurus, ilu, wägi
Maailmadele juttu a'ab. —
Nüüd kiitle linna laiaft wäest,
Ei mitte riigi rajadest
Sest suurem osa sinu käest
Saab kaduma ju igawest.

Stofholm.

— Su suurus heitis une fülle,
Ei näe ma teda tõusewat,
Siis üksnes saab weel abi fülle
Kui Kaarlit kutsud, äratad.

Seljingfors.

Sa oled ilus! Sinu ümber
Mäen mina muist'sid emamaid,
Kui mötlen armastes su pääle
Siis nutan rõõmu pisaraid. —
Su lastel, wiirmaliste walgel,
On kalju kindel mehemeel,
Sest ela, kaswa, õitse ikka
Sa wäga palju, palju weel!

Peeterburg.

— Sa warjad omas külmas hõlmas
Eruu õiglast südant, mehist meelt
Ja lahke rahwas sinu rüppes
Ei raatsi lahku rahu teelt. —
Su raske rajakiwi kandjal
Ma soowin õnnist, õnnist und,
Sest tema läbi laulikule
Sai eluaegne rahu tund.

Konstantinopel.

Su rüppes sures kallis sugu,
Misjugust ilm ei sünnita,
Sest mõteldakse ühte lugu
Su pääle põlastusega.

Marmora meri wände laine
Nüüd rullib sinu rannale:
Kas näed ja nendes werewaine,
Mis kõnnivad ju kannale? —

Parem aeg.

Et kord olnud parem aeg ja põli,
Kes võib selle vastu waielda?
Lauja lõkendanud waimu tuli
Üle Eesti rahwa, isa maa? —
Peaks fellest, peaks palju kiitma
Kuis siin kallis rahwas elanud,
Kalewite kuldsil aegil wiitma,
Kusa laulud, jutud kõlanud,
Mis me nõder ilm on põlanud.

Enne elasiwad põhja piirel,
Lääne rannal rahwas tarkust täiis,
Waata, nende waimu taewa wiirel
Möödanikust tuhat kiitust täiis.
Taewa tähed tunnistawad tegu,
Sau pilwed nende säädusi,
Laulud pajatawad püha lugu,
Toowad toonast meile täädusi,
Põhja ilmaft palju häädusi.

Kuulutas kord sarw siin sõa mängi,
Weeres wärin läbi Lääne maast,
Ei siis wiibin'd peigmees pruudi sängi,
Hakas kurba käiki ööse a'ast.
Waba isa pinda kaitsema minna,
Wõidelda ja surra wende eest:
Waata walgepõlwe poeg ja sinna,

Veiad jeda olewiku seeft,
Nimeta fiis mulle jeda meest.

Tahan teda taewa pojaks panda,
Kiita kuldse kandli kõlaga,
Aga ei sa jõua ainust anda,
Minust kallist poega, kalju maa! —
Paremuseft pühad piired tühjad,
Nurmed nutwad armsaid aegasi;
Kuna kõitsid orjapõlwe ohjad,
Jumaliku fiis jult hääwiti —
Oh et tuleks jälle tagasi!

Tulge jälle, tulge, tulge ruttu
Armsad ajad taewast tagase!
Mäed ja ojad tõstwad kurba juttu,
Iga õnneliku kewade,
Dotawad kõik siija jeda rahwast,
Keda muiste toitis Taara maa,
Rahwast, kesse töös ja teus wahwast,
Kõndis jumaliku palgega —
Aeg fiis parem, parem oli ta!

Emajärwe kaldal.

Oh Emajärw ju kalda pääl
Ma mõtlen mõnda weel,
Su muistse kuulsa kalda pääl
On imelik mu meel! —
Su laine kahiseb ja keeb
Nüüd taewa tormiga,
Mis on, mis mulle hirmu teeb?
Mind paneb mõtlema? —

Oh palju oleks sinule
Mu põues pakkuda,
Sa aga ütled armuga:
Hing oota, kannata!
Ma mõistan sinu mõtlemist:
Arm, tere! — taewaga
Mul on weel walust wõitlemist —
Hing oota, kannata!

Kui kuuled kella kõlinaid
Mu pime põhja sees,
Siis upun'd kirik tulema
Saab üles Ema weest;
Siis kirrja Tamme kalda pääl
Tu mõistab igamees;
Mis üksi aiimad, kuuled ja
Nüüd laine laulu sees: —

Järw sinu kuulsa kalda pääl
Su kõnet mõistan ma,
Järw sinu kuulsa kalda pääl
Ma mõtlen himuga:
Kus kohisejad metsad jäid
Su kalli kallastelt
Mis sinu pinnal sõudjale
Lõid silma siniselt? — —

Aeg lendes käis ju kalda pääl
Wiis ära sooja suid,
Torm tõusis ehast ilusast
Ja murdis waarikuid,
Pilw tuli tuule tiiwaga,
Wiis ära wärsket wet,
Nii riisus ilust, õnnest sind
Maailma — taewa pet'! —

Küüd jälle, järw, su kallastel
Dn lill ja linnu laul,
Küüd jälle järw su laenetel
Su mängib muistne tuul,
Ei siiski kella kõlinaid
Weel kuule minu kõrw,
Sest kõnnin sinu kallastel
Ma õnnelik ja — hurw. —

Oh Emajärw su kallastel
Weel kaua kõnnin ma
Ja punun pärjaks mõtlemist:
Hing oota — kannata! —
Su sini lainid lennule
Wiib wesineitsi mäng
Kül wõid ja olla minule
Ka niiske surma säng.

Ja kui see tuleb, tuleb siis
Sa kella kõlista
Ja kanna kõla kaugele
Mu üle isa maa!
Ja kallastele astub uus,
Uus mõnus mõtleja;
Siis talle jeda seleta:
Hing oota! kannata!

O l i m p i a.

Hilge südames ja filmis, töt'wad,
Wana Kreeka rahwas wainule,
Ehitawad püha Büne üles
Lausa taewa alla orusse.

Surma waitufega ümber seisab
Terwe targa riigi rahwa jalk:
Targa tööde toimetajal täna
Wõidu pärg on kallis, püha pall.

Kuulsad kõne mehed ast'wad üles
Kantsli pääle kalli meelega,
Taewapilk neil filmis, toowad ette,
Tarkust, täadust ilma otjata.

Tälle ast'wad ette uued hulgad:
Paukik lähab kõrge kantslise,
Loeb laulu, rahwa meeled tõuswad
Waimu tiibel pääle pilwede.

Rahwa lained liikwad lähemale,
Pandwad wõidu krooni päha tall',
Paukivad tema auuks Hymne hää,
Kandwad teda templi' hõiske al.

Laofoni *) laiad, kuldjed kääksjed
Tõuswad õnnistades ülesse,
Kandwad sureliku waimu suurust
Summalate ette uhkeste. —

Ena näeb: ta poeg on saanud pärga,
Wõidu pärga riigi rahwa ees,
Kõik see täidab tema tulist rinda
Langeb maha, sureb röömu sees.

Rahwas hõiskawad ta ümber ringi,
Laenetawad uutes leekides,
Wõtwad lahti uusi waimu walde,
Kuldjed taewad aja kauguses.

*) nende wanaaegne preester.

Nõnda tõuswad tarkused ja täated
Suureks, Taaneari sugu sees:
Olimpia neid kandis kõrgeks, kõrgeks
Ditsma igaweste ilme ees!

A. Kunileid'ile.

Wanemuine muistsed meeled
Taewast alla tõi su rind,
Tema kuldse kandle keeled
Elustasid wara sind.
Waimu riigi taewa sõrwas
Läikis ilus laulu koit,
Armsjad hääled, minu kõrwas,
Kuis nii wara jäite wait!

Kuulge! keskelt koidu sära
Warjas end üks ööde riik,
Tema käsul kustus ära
Taewa kaarelt tule tiik! —
Waimud taga tähe taewa
Kadestasid kurjaste,
Suhtisid su õhu laewa
Kustumata kõrgele!

Muusik? — seisab wait ja waga,
Sumalate kallim kink!
Kaugel Taara hiie taga
Lufus laulu taewa link! —
Taara tammikute keskelt
Kadusid ja, kallid taim! —
Uidab nüüd siin ümber keskelt
Gesti laste laulu waim.

Igaweses rahu ilmas,
Waiame waike piiri pääl:
Du sul pisarad säääl silmas?
Du sul rinnus hõiske häääl?
Kes su kodust kannab karrje,
Sinna wiib mu igatsust?
Wäraw taga tähte karrje —
Oh ta warjab igawust!

Kui siis waiame rööwli riigist
Hing mul sõnumit ei sa,
Dotab suurest taewa tiigist
Tõisi koite tõusema. —
Kaugel, ida kaare taga,
Kuldseid tiired kiiguvad,
Põulu öö — ta uhke, waga,
Hing, mis mõttes liigutab? —

Paulik, kallisk laulik kuule,
Kuule mind säält kuude päält:
Kas sind pääle surma tuule
Paiast ruumist leian säält?
Kui mind ingli tiibel kandaks
Kustumata kõrgele,
Wana ilma wäraw pandaks
Minu taga lukusse? —

Ara! sind saab ehmatama
Igaweste ööde riik,
Hiilgused ja ilma ruumid
Lõhub hinges surma piik!
Tähte wärawad ei tõsta
Ükski waim sul wallale! —
Eks sa kallisk nõnda kosta
Igatsesja täädule? — —

Taewad, kallid ilmad, keeled
Ruumid, rahu, rõõmu täiis
Täielikud mõtted, meeled
Walged päik'sed paistmas näiis;
Banemuine mängib kannelt,
Kuld'sed metsad kuhawad:
Kas ja uue ilma rannelt
Mulle seda awaldad? — —

Ei! oh ei ma enam kuule
Sgawest su hinge häält!
Sind ei leia ükski luule
Kustki ilma wälja päält! —
Mälestus on mulle püha
Sgas tuule ulunas
Eih'selt kõneleb mul kaha:
Surelik on hingamas.

Jut ja laul.

Inimene, kudas wõid sa elada ilma ilusa jututa?
Astud muumia kombel üle lehkawa laulu maa?
Ma ei mõista, kudas sa kirjata läbi saad?
Kõhule elad ja kiidad õnnelikuks oma elu a'ad? —
Wõtaksse kiri mu käest, ma ei taha enam elada,
Sest õn ja jumalad kutsutakse alla laulu ja jutuga.

Tarkus.

(Schilleri järelt)

Tahad sa, sõber kõige ülema
Kõige kõrgema tarkusele lennata,
Siis usalda ennast jelle häda ohu sisse
Et tarkus sind wälja naerab:

Vühite nägija näeb paljalt seda kallast,
Mis sinu selja taga maha jääb,
Seda mitte, kus üksford maale
Saab jõudma su julge lend.

Ilutsemised.

Hingede ilutsemised tegivad taewa,
Taewas ilutseb jälle hingedes,
Surelikud joowad säält jampsides tõsidust
Ja kõik ei ole ometi muud, kui ilusad ilutsemised.

Usk ja täädus.

Mis ustakse, seda ei täata mitte,
Mis täatakse, seda ei usta mitte:
Kudas käsed sa uskuda, kui ma juba tään?
Kudas wõid sa täada, kui sa usud? —
Tahad sa uskuda, siis ära tää midagi,
Tahad sa täada, siis ära usu midagi.

Keel ja meel.

Saksa keelt ma armastan,
Ta laiendab mu täädust;
Saksa meelt ma wihkan,
Ta hääwitab isa maa häädust.

Eluwis.

Rumal elab iseenesele,
Tark elab kõige aegadele:
Kudas nõuad sa siis,
Et ühe sugune oleks inimeste eluwis.

Mõtled ja mõtled.

Kes palju mõtleb ja pisut teab,
Saab tarkusele kõige lähemale,
Kes midagi ei mõtle ja kõik teab,
Arwab üksi ennast lähemal olevat.

Rahwused.

Armasta oma rahwust,
On magus hääled minu südamele,
Armasta kõik maailma rahwused,
On mulle veel magusam:
Tema tuleb õnnelikust tulewikust,
Õpetab wainud, sõad ja werewalamised.

Uusk ja usklikud.

Usku on ilmad täiis ääreni,
Uga usklikuid? otsib Jumalgi
ilma aegu!

Tääd!

Tahad sa kuulda,
Siis käi kirikus,
Tahad sa õppi,
Siis mine kooli,
Tahad sa mõista,
Siis loe kuulsa meiste kirjastid,
Tahad sa tark olla
Siis tääd palju:
Täädus on tarkuse oma.

Reiswald A.

Õitse õõpif

Õits ja Ööpif.

Muist'ne eha ära kistus,
Paksus pimes ööpif istus,
Ei ta kuulnud õitsi huiku,
Sest ta silmis leiti suiku.
Musalamad ehamängid,
Lehesfatest pehmed fängid,
Baga wainu furni weerud,
Taewapaistel tantsi keerud
Olid ammu, ammu lõp'nud,
Udulise ilma up'nud!
Muist'ne mure laande peitis,
Surma-unele säääl eitis;
Sompus seisis laane süli,
Ei säääl helkin'd õitsi tuli.
Radun'd olid neiu niuksed,
Walged, laenetawad juuksed,
Radun'd palgilt puna pilgud
Minnust armastuse wilkud.

Leht'de süles ööpif suikus;
Tormi müriinates tuiikus
Laia lepa ladwa keskkel
Igapewes leina keskkel.
Läbi kauge halli udu

Ditsi film tal õitsi radu,
 Ennemuistsed armsad aega
 Igatses ta hinge wäega.
 Sed ja wennad waat'ke imet:
 Ta ei leidnud muud kui pimet,
 Pilwe riigist, kuni maani,
 Aimas udulisi laani,
 Kus ei paistnud ehapilged,
 Ditsi tule walged wilged.
 Kui ta aimas musta õuue,
 Pääd siis pistis julg'se põuue,
 Mõtles: Seni ja nüüd suigud
 Kui sind hüüdwad õitsi huigud,
 Aratab sind õnne heli,
 Ida laugelt taewa tuli. —

Taewa õues ärkab koitu —
 Walgus pimesit saamas wõitu:
 Kuulge õöpik laulab metsas,
 Rohilise lepa otsas,
 Ditsi poistel' pehmet lugu,
 Enne haljast taewa agu! —
 Öö, mis rikus õitsi õiimu,
 Kautas ka kuulu wõimu
 Sest on laul ka liht'ne, mage,
 Ditsi wain weel alles lage. —

Tõudsalt jook's'wad aeajõed!
 Tulge siis m'u wennad, õed
 Muist'se õnja maale õitsi,
 Kuulge, mis teil' lauluks kõitsi,
 Laia lepa ladwa süles,
 Kus mind äratadi üles!

Mõrsjale.

Üks ainukene ilma sees
M'ul ikka seisab filmi ees
Ja südames mul seisab ka,
See — Viisukene oled Sa!

Sa õitsed, nii kui haljal a'al
Üks lillikene muru maal;
Tuul kiigutab su kullast õit,
Ilm ümberringi arg ja wait.

Kui waatan ma Su palge pääl,
Siis meelitab mind ime hääl;
Su taewa karwa silme sees
Üks õnnis ilm on minu ees! —

Su tarkus ja su mõistmine
Mind kannab läbi taewaste
Ja juhatab mind hellast ka
— Siin ilmapõhjas rändama:

Seft Viisukene, lahke lind,
Nii väga armastan ma Sind
Ja igatsedes ootan nüüd:
Mill' jõuab koen kallim püüd.

Peiule.

Oh armas Madu kuule Sa
Mis sulle tahan ütelda!
Ehk häbi on küll Sinu ees
M'ul seda üles rääkides,
Ma siiski annan teada full:
Et oled armsaks jäänud mull'!

Su lahke silma vaatmine
Sai mure koormaks minule;
Su ilma süüta naeru häääl
See tegi kurbtust mulle säääl
Sest olen ma kui üksik lind
Ja ükski rõõm ei tröösti mind!

Kui eidan õhtul magama
Siis tahab süda lõhkeda!
Ei tule uni filmadel,
Ei ole otsa kurbtusel,
Mu meel ja mõted rahuta —
Oh tõta Sa mind trööstima!

Napsi Mats.

Napsi Mats see kiitles nõnda:
 „Zoomine kül rikub mõnda,
 Aga mull' ei tee ta wiga,
 Lafun n'agu elu figa!
 Hüüdku tõised kõrtsi taadiks,
 Nimetagu wiina waadiks:
 Mite maiku sellest üsi!
 Mina kedagi ei küsi!
 Talu on mul wäga hea,
 Olgu siis ka purjus pea;
 Raha puudust mul ei ole,
 Sest ma joon, mis üsna hale!
 Tui jui jui jui joobnud pea!
 Heila õhto olli hea:
 Wiina seisin täis ma tilli,
 Kõrtsi Jakob mängis pilli,
 Olut lausa laual oens,
 Palju minu kõhtu waeus!

Tõistre Märt end targaks peab,
 Tühj'e asj'e feltsi se'ab:
 Heila õhto wõtis minna
 Põllomeeste feltsi linna;
 Sääal ta sellest saawad täada,
 Kudas sünnib nurmi jääda,
 Kudas perenaine õhtu
 Wasikatel täidab kõhtu,
 Paljus heinu ete kannab,
 Paljus lehm tall' piima annab.
 Sääal on mehikesel toru,
 Sääal on tema tarkus, aru.

Käib ta muido ümber luitmas;
 Ilma aegu aega wiitmas!
 Siin on mees, kes mõistab, teab,
 Tarkest asj'est lugu peab —
 Ei ta põllo seltsist tea,
 Ega sellest lugu pea,
 Siiski mõistab kända põldu,
 Mõistab seemet pääle pildu,
 Mõistab mõtjas eina niita,
 Mõistab kõrtsis aega wiita:
 Siin on tema seltsi maea,
 Siit ta saab mis ihul waea,
 Paier õlut, wärsket wiina,
 Et wõib unustada piina.

Tõistre Jaan end targaks peab
 Tühje asje seltsi se'ab:
 Elliteleb oma orje,
 Loeb raamatuid ja kirje,
 Nuustib läbi laiu lehte,
 Ütleb: „See on waimu ehte,
 Selleks, kes ei miskit tea,
 Urwan mina oma sea.
 Waimul olla tarwis toitu,
 Uratust ja mõte koitu,
 Muidu sureda ta ära
 Nagu mullu minu mära.“ —
 Oh sa wana pärdik, rumal,
 Ilmalik ja ebajumal,
 Oh sa wana tühi, sõge,
 Mina pean naerma õge!
 Eks siis napsi Mats ei nõha
 Kirikusse ega püha?

Istub palja pääga toolis
 Mitu tundi taewa koolis;
 Kuulab säääl siis wäga ergast,
 Et ei peeta lugu targast.
 Ja see üksnes saab ka taewa
 Kes näeb ala risti, waewa.
 Miks ma siis weel loen kirje,
 Ellitelen oma orje? —
 Dige tee on minu jalgel,
 Rõrge tarkus pääs ja jalgel,
 Rõrtsis kallis wiin ja õlu —
 Need on minu rõõm ja elu!

Mõni joodik, mis ma tea,
 Läks kül üsna raisku pea.
 Ammuks see nüüd alles oli:
 Muda kõrtsis tõusis tüli,
 Nuusjad mehed üsna hääga
 Pusklesiwad purju pääga.
 Wiimaks läksid n'agu marro,
 Kiskja elajate arro.
 Nemad wõtsid karwust kinni,
 Kisksid kaelasooned pinni;
 Kuskad kui haamred käisid,
 Piha tüke wälja wiisid.
 Wiimaks olli hirmus kára,
 Siis neid lahutasin ära:
 Tõine wigas, kust ei tea,
 Tõisel oli paljas pea,
 Tõine kaebas walu kereft,
 Tõisel tilkus habe wereft.
 Kõlarahwas naersid perast
 Kõnelesid kõrtsi käreft,

Pidasid neid kaua jutuks,
Nimetasid joomist patuks.
Ja kui meistel juhtus pea,
Tundsid et see polnud hea;
Lubasivad ära lepi
Edespidi tarkust õpi.
Paha oli riid ja kära
Seda näen ma isi ära;
Mõistan ka, et terve tüli
Joomisest kõik wälja tuli.
Sest näen ja tunnen nõnda:
Joomine kül rikub mõnda,
Aga mull' ei tee ta wiga,
Lakun n'agu elu siga!
Tälle räägitakse seda:
Wiinast tulla tõbe, häda,
Tulla tiisikuse haigus,
Mitmed moodi walu, oigus:
„Sina, joodik, ennast laastad
Lõpetad ka eluaastad,
Olu sööb su meele peast,
Kõri kõrweb wiina weast“ —
Nõnda tõistre Märt mind noomis,
Heila õhtu õllepoodis.
Aga Mats ei küsi sellest,
Mats ei küsi sõbrast, wellest,
Ei ta kuule nende jutu,
Paneb aga õlut kõtu!
T'al on isi mehe aru;
Terwe, n'agu wana karu,
Magus on t'al wiin ja õlu,
Ei need tee tal mingid walu! —

Nõnda Matsi mõte oli, is iin
 Kuni wiimaks aeg ka tuli, iin
 Kus ta pidi õp'ma seda: iin
 Soomine teeb kõigil häda, iin
 Kõigil tõeste, kõigil jaa — iin
 Napsi Matsil teeb ta ka! iin
 Mõni aasta jõudis mööda, iin
 Mats ei teinud enam tööda, iin
 Ei ta täadnud enam maeast, iin
 Ega hoolin'd pakist aeast, iin
 Sest läks elu raisku puha; iin
 Ei ta saanud enam raha. iin
 Död ja pääwad kõrtsis lakus, iin
 Küla meestel wiina pakus. iin
 Sagedast ka seda kuuldi, iin
 Läbi terve walla lauldi: iin
 „Napsi Mats on tulitanud, iin
 Hirmsad wiisi tapa saanud, iin
 Berine ta tootud kodu; iin
 Külap wistist näeb ta kadu: iin
 Las ta nüüd weel juua, jahti,
 Metakse maeast lahti.“ iin

Napsi Mats, kui wahel puhkas, iin
 Mõtles, nägi ja siis ohkas, iin
 Tundis küll, et elu reiisi, iin
 Tallab üsna hullu wiisi; iin
 Aga kange wiina wägi iin
 Teda oma orjaks tegi: iin
 Ikka pidi kõrtsi tõtma, iin
 Olut, wiina uuest wõtma! iin
 Ütleme mis päris õige: iin
 Mats jee oli nagu haige, iin

Kui ei jaanud õlut wiina,
 Tundis oma ihus piina;
 Seisis kurb ja seisis waga,
 Käed wärisesid wäga;
 Kurgus oli fange kõha,
 Süija tahtis wäga wäha.
 Kuulge nüüd, mis Mats weel tegi,
 Kui ta asja raiskus nägi.
 Tema jättis wiina maha,
 Ütles: „Ei ma tilka taha,
 Parem joon ma paiert õlut,
 See ei riku minu elud;
 „Anname nüüd õllel leti,
 Soome n'agu pehmed peti,
 See'p see õige waimu läke,
 Wiin on wana pörgu läke!
 Kõrtsmik, anna kümme nuia,
 Ma ta'as käega lahti lüüa:
 Siis on mees, kes kurku kõlab,
 Enda kuulsa kõhtu walab!“ —

Nõnda Mats jäi n'agu pime's
 Paiert õlut järgest imes,
 Kõrtsi laua otjas istus
 Kuni kuu ja päike kistus! —
 Kui ju kaugele koidu heli
 Taewa õuest wälja tuli,
 Aräteles linnud liifma,
 Wärskes õhus lilled kiifma,
 Siis waest Napsi Matsi nähti,
 Nagu wana erne wahti,
 Mõnes paigas matal suif'wad,
 Ehk ka kodupoole tuif'wad,

Kus ta naese läbi mutis,
 Lapse kõrvalt finni wötis
 Wiskas, na'gu weifest urri,
 Üle ukse wälja porri.
 Nõnda läks siis õlle õimul
 Nasta mööda wanal wõimul,
 Kuni wiimaks Mats sai aru
 Et ta puhus ühte toru:
 Tõi ta õlut ehk ka wiina,
 Mõlemad tall' tegid piina!
 Paier õlu, tundis seda,
 Tegi hullemine häda:
 Kihwti komel sisse tikus
 Meelt ja mõistust ära rikus
 Et ta mõtelda ei saanud;
 Baest ka mõrda jutu a'anud
 Mis ta isi tahtnud 'pole,
 Ega wälja mõtlend ole.
 Mats, kui ikka weel ta lampsis,
 Edespidi ka ju jampsis:
 Nägi pike waine ronte,
 Wanapaganit ja tonte,
 Kes t'ad ära wiia tahtsid,
 Ukse august sisse wahtsid,
 Tantsisid ja löiwad pilli,
 Pildusiwad kukerpalli. —
 Neid ei olnud mitte ilmas,
 Seisid paljalt Matsi silmas,
 Tema põlen'd pea aeus,
 Kuhu enne wiina waeus.
 Waimul 'pole luud ei liha,
 Teda ei wõi keegi näha,
 Kes t'ad ütleb, ära näinud,

On üht' hullu jutu teinud. —
 Nõnda lõpes aasta puha.
 Matsi käest nõuti raha,
 Härra ütles: „On Sul juua,
 Olgu tuhat mõisa tuua.“
 Naene, lapsed halest nutsid,
 Mõisa härra juure rutsid,
 Kumardasid halest saksa,
 Lubasivad perast maksta.
 Härra tõstis kurja kära
 Ütles: „Makske rutu ära!
 Kinni pean ma lubad aeast
 Kui ei jõua, läade maeast.“

Mats, kui jeda kuulda saie
 Et ta maeast ilma jäie —
 Kuulis naese sõimu jõda
 Nägi laste nutu, häda —
 Kui ta nägi jeda wilja,
 Mis ta kõrtsis külwan'd wälja,
 Heitis ära oma meele,
 Astus mures kõrtsi teele.
 Sääl ta rutu täis end lahus
 Bihas karwu pääst siis kakus
 Wandus, firus, tüli püüdis,
 Kurje waimi api hüüdis,
 Kuni wiimaks tõusis tüli,
 Nagu pakla otja tuli.
 Mats jääb andis puuga päha,
 Tõine langes furnult maha:
 Pää t'al oli pooleks lõhki;
 Asjata weel püüti mähki.
 „Eas ta Saadan furnud olla!

Kes ta käseb tülli tulla? No nõnda
M'ul on käsi nii kui mürgist,
Sagu saab ta igast türgist!
Nõnda Napsi Mats weel firus,
Salgupigi furnud firus.

Nüüd ka, oh ja wiimne walu,
Lõpes Matsi lust ja elu!
Käed panti temal rauda,
Wiiti linna keldre hauda,
Ja kui kohtus selgeks tuli,
Et ta täitsa mõrtsuk oli,
Saadeti ta Siberisse,
Aasia maa mägedesse
Purjus tuju lahutama,
Palawad pääd jahutama.
Sääal siis walitsuse ohjas,
Sügawamas mäede põhjas,
Kus ei wõinud paista päike,
Ega mingisugu läike,
Kaewas ilmapõhjas mulda,
Kaius kalju küllest kulda;
Sääal siis mäede sisikonnas,
Paksus pimeduse rannas,
Mõtles Napsi Mats weel nõnda:
Zoomine kül rikub mõnda,
Rikub iga talu lasti,
Rikub ära napsi Matsi,
Rikub ära iga ühe,
Kes on tema wastu lahe.

— — — — —
Kümme aastad täide saiwad,
Kulla mäed siis maha jäiwad,

Nõnda oli mõistnud kohus
 Napsi Matsi häda ohu's.
 Sääli ta pidi tarkust saama,
 Olle jänu ära a'ama,
 Unustama ära napsi,
 Et võiks toita naesi, lapsi.
 Napsi Mats, kui surma roeu,
 Tõudis ükskord jälle koeru,
 Tereteles endsid paika
 Kus tall' paistnud õnne päika;
 Kus tall' rõõmu rindu tõtis,
 Kuni eesvalt wiina wõtis.
 Häbi seisis temal filmes,
 Kõndis n'agu uues ilmes.
 Õnnetuse hirmus madu
 Saatis teda taewa radu:
 Kodu murul astus warwas,
 Mis wõera oma's arwas.
 Kui ta argfelt tupa astus
 Oli perenaine wastus,
 Langes nutes kaela talle:
 „Sumal, kas ma näen sind jälle!
 Kuulsid sa mu mure ohja,
 Rauge, hirmja mäede põhja,
 Sinna uute külma ilma
 Kus ei paista päik'se silma? —
 Waata, Mats, meil talu jälle!
 Mõisa härra oli helde,
 Tõtis kõik meil kätte puha;
 Nüüd on maksetud meil raha.“

Lapsed tõstsid rõõmu kisa,
 Hüüdsid: „Meil on jälle isa!“

Kodu on ta tulnud laugelt,
Udulise taewa laugelt,
Säält, kus ema käega näitis,
Kui tal westi filmi täitis,
Mats nüüd istus õnne süles,
Arkas nagu unest üles,
Jätis maha õlut, wiina,
Kes tall' teinud pörgu piina.

Mõisa wanakubja kahetsus.

Oh mina wilets, waene mees!
M'ul selgest seisab filme ees
See ilus aeg, mis otša sai,
Kus kepp mul iga ühte löi,
Kus minu käsi kohut mõist'
Et ülemad ei olnud tõist.

Tu kaua aega magan ma
Nüüd kodu kambriis rahuga;
Siin kõnnin ümber kurwalte,
Kui wana nõder naisele:
Mu walitsus on lõpenud
Ja aege sülle matetud!

Ma enne käisin kermeste
Kui kottas, üle nurmede,
M'ul käsi uhkest puusas seiis,
Ehk orja selja pääle käiis;
Neil sõumusõnu jagasin
Mõnd' karwupidi jagasin.

Ei leitud suure walla sees
Ühtainust poissi, ega meest
Kes minu krepist ilma jäid;
Kõik tarka õpetust säält said;
Ja mõisid perast tänada
Et mina nende nuhtleja.

Nüüd walutab mu süda sees,
M'u silmad seiswad sagest weest:
Et orjapõli otsa sai
Ja ametist ma ilma jäi!
Ei mõista, mõtlen sügawast:
Miks Keiser keelis nuhtlemast? —

Kes enne minu warju näi
See wärisedes seisma jäi;
Mind alandlikult teretas.
Ja kuldse keelil kõnelas:
„Ma palus täada kubja käest
Kus tingitult mul oleks waest?“

Ma kostsin: „Sina loru-ät
Käi mäest alla, kura kät,
Sääl seisab nurme wiies rind
Ja kolmas tükk on Sinu pind.
Sind nuhtlus oodab esimeses!
Weel ütlin kipi kõigutes.“

Näi jautasin kõrtsis ma
Kõik tingituid sõnaga.
Kui sest ei aru saanud mees
Siis palus uuest hirmu sees
Ja küsis: „Kõrtsi isand kust
Saaks kubjal keele niisutust?“ —

Nüüd waatasin ma rõõmus sääl
Kui karu mesipaku pääl;
Ja sülega tõi pudelit
Ja peenikesi sigarit;
Ka magust Sakjawiina tõi,
Mis kõige eesvalt ära jõi!

Ei nõnda üksi ainus mees,
Waid terve wald käis minu ees.
Mul karman seisib saiu täiis,
Suus oli magus õlle aiis
Ja ikka jälle uueste
Weel kaldasin tad kõrisse!

Need olid aead, olid — jaa
Mis taga leinan nutuga!
Nüüd n'agu pilwed ära läin'd,
Mu õnned enesega wiin'd
Ja jätnud maha häbisje
Mind uue päit'se paistele!

Nüüd inimesed, alamad,
Need nära kad mind naerawad,
Et otjas olla minu wõim,
Mu hirmus peksmine ja sõim,
Et küla raswast järe kõht,
Nüüd koku kuiwan'd nii kui toht.

Ja mina kuulan tafa päält,
Ei tohi tõsta sõimu häält,
Ei tohi hüüda: „Maha nüüd,
Siin maksetakse ära süüd,
Siin saad, et sõnad jämedad,
Kolmkümmend tulist silakad!“

188] Mull' wirgub meele end'ne wiis
Ja pisar paisub silma siis:
Sääl oli tingil peremees,
Kes mind ei tunnud kõrtsi fees
Ja igas paigas julgeste
Mind nimetas ta Sinasse.

Sest otsisin ma talle süüd,
Ja seega oli leitud nüüd:
Ma waat'sin tingituki hääd
Ja leidsin kolme wiljapääd,
Sest sai ta kraawi kalda pääl
Kolmkümmend juti ära sääl.

Ta kohtuse läks kaebama
Et minu nuhtlus asjata.
Sai minu mõte kuulatud,
Ja asju lugu tuulatud,
Siis kohus mõisas mõistis sääl:
Kolmkümmend saab weel uuest pääl.

Mees luges asja liiale,
Läks kihelkonna kohtuse.
Kui kohtu härra tundis sääl
Et mees ju kaebab kubja pääl,
Siis wõtis teda tereta
Ka kuuekümne löögiga.

Nüüd mehitene aru sai:
Et minu sugust narri wõi
Ja et ma loodud ülemaks,
Kui kubjas, kapi andijaks, —
Sest kumardas ta lahkeste
Ka kaela minu ifele.

Nüüd aga, nüüd on läinud a'ad,
Nüüd hukas näen ma isa-maad! —
Siit hirm ja nuhtlus ära läin'd,
Siin õigus oma pesa tein'd:
Mis aga on üks õigus muud
Kui painkep ja kaseluud? —

Oh mina wilets, waenemees
Nüüd igapidi häda sees!
Ei näe mu film nüüd mõisa maid,
Ei saa ma enam lüüa muid;
Ei saa maailmal õpeta
Ma wirka wiisi kepiga! —

Ja mõisa härra, tema ka
Mind hakab juba piinama.
Mull' hilja anti käsku ju:
Kaks sada rubla mõisa too,
See on ju kuba rendi-hind,
Mis peab andma mullapind.

Ma käisin teda palumas,
Nut talle meele tuletas:
Et sõbrus minul mõisaga,
Ma 'pole loodud orjama.
Kül nägi, et mul oli piin,
Siis ütles: „Olgu raha siin!“

Maailm on hukas, näen ma,
Tõest wiimne päew saab tulema!
See wõib ju olla wiimne ilm,
Kus nutab mõisa kubja film
Ja rahwal pole halastust,
Ei mõisa härral kahetsust.

Oh armsad aead, elu teel,
 Teid mäletan ma silma weel! —
 Kui kannetaks' mind firstule,
 Siis pange kepp mull hõlmasse,
 D'al pole tööd siin taewa all
 Kus wastne päife paistewall!

Tähessed*).

	Leht.
Sits ja ööpil	5
Mõrsjale	7
Peiule	8
Rapsi Mats	9
Mõisa wanakubja tahetsus	19

*) On Eesti keeli sõna ja tähendab soovitud juhutamist. —
 Arwastin teda siis selleks, tänini taga otsitawaks sõnaks süa sündiwad.

Luuletaja.

Lühendatud

arandlusest

nõu

sõnad

sõnad

I

Piigadele pühanduseks.

Wabandage weime hoidjad
 Julgust minu kandle teelt,
 Et teil pühanduseks punun
 Peenikesta pürgasi
 Patsis päade painutuseks!

Chataht teil heldeil helkib,
 Kumer kuu koub kngitust,
 Tähed taewas walwendawad
 Maha oma hiilgamist
 Teite peeneil puna-palgeil!

Woki wuhisedes murab
 Riitust teite kangusest,
 Kangas telgel kõlksuteleb
 Sppust ja ka osawust;
 Lõngad lugu lõõritawad.

Pean siis juuda hulgumaie,
 Keele kõma koondama,
 Salmikute sõba soif'ma,
 Kui kõik teite kiitusest
 Lehisteleb lame't laulu?

Ei ma jeda ei wõi teha
Käharpääga kaunistjed!
Waid pean wõitu waalimaie,
Sigust õigeks õiend'ma
Eoduf' lautuse laanes.

Sest siis jahisegu salmid
Kullerkupu kroonideks,
Helisegu aasad, arud
Tugewuses, täiuses
Teie noordel auustuseks!

Mühisegu metsad muistjed,
Kohagu kõik kalju keed
Elu ehte ellituseks.
Sündgu soowus suiisa siin
Noored neiud teitel täna!

Armastus.

Armastus on kindel side
Ja wõib kõita tugewast;
Kõik muu pea laguneb, —
Kindel arm ei iialgi.

Keda on ta kofku kõitnud,
Sellel sõlmed seisawad;
Tõuswad tormid, tõuswad tuuled,
Kindel arm ei lagune,

Waid ta wiiwib waitses woodis,
Kus ei kuule kurjusi,
Ühendusi üksi hüüab
Seltfiks, sõbraks enesel.

Kus ta leiab kaunist kalju,
Sinna pesat ehitab,
Südameid säält sulateleb,
Ühels, ain'jaks ühendab.

K a n n a t a !

Wõta wastu neitsike
Minu wäikest waewa!
Anna andeks armuke,
Ara hädas kaeba —
Kõik saab pea ennast muutma,
Uusi jälgi anda suutma.

Idu ärkab kewadel
Mullast muru mäta,
Walab walgeil wainudel
Kammu talwet jätta.
Nenda soowin ma ka sulle, —
Djaks saaks siis õnsus mulle!

Waisel wiisil wabanda,
Kui ei ole õige,
Kindlal meelal kannata —
Süda pole leige,
Waid on tuskmas tulijeste
Sinu auuks, hääks igaweste.

On mul õnneks annetud,
Teist kord rändamisel
Weel see kingiks koutud
Tühjal tallamisel —
Siis peab sinul ohwriks saama,
Moorus' elu täiendama.

Kokku kogun aegsaSte
Kenad Kullerkupud,
Nii et külgis la'edaste
Nõtk'wad naeru nupud
Säen sulle siis neid üles,
Et wõid wiivi õnne süles!

Armuksle!

Tasa tõuswad minu laulud
Üles, arm sind otsima.
Waiwuse sees wiw'wad wainud,
Maailm jäänud magama.

Sahijedes salgu ladwad
Sõudwad täht', kuu paistusel,
Andwad minu palwel jõudu
Kõrwa kosta selgusel.

Peppitutes lõksuteleb
Dõpik oma lugusi. — —
Sulle selgest seleteleb
Peiu pikki palwusi!

Sinnu peene põue tunneb
Armastuse ahastust,
Ja sest hõbe hääli paneb
Tilkma armu tugewust.

Walmis ammu ootus' tarbeks
Säetud kõik on korrale —
Üks on puudu täiuseteks,
Seda soowin järgeste.

Täida palwet jõuudu mööda;
Igatšuses otšusi
Dotan — enam pole waja
Mul siis — õnn on alati!

R a h u t u f ü d a.

Süda mul rahutu, kirju pää,
Mõted 'mõlgu sugugi,
Kohkeste 'tule nad ega lää,
Seiswad wak'all kõituses.

Ennemalt tahtsiwad teha mind
Tuhmiko omas täiuses,
Lindas üks pääsuke ehk muu lind,
Kõigile andsin kaasa neid.

Peiu ei kuulnud neid ometi,
Ega saanud kätte ka,
Süda siis lõhkes wiimati,
Kurwastuses külmaks läks.

Mõted nüüd lindsiwad ära mult,
Tätsid wäetit oigama,
Kurbdus see tuli mul warakult
Palgel tooma pisaraid.

Uuled ei lehwita naeru teel
Enam; walu weerlemas;
Armastus kustunud hinge leel;
Kammet pime, tühja täis.

Südant mul ikke üks fidunud,
Kinni hästi sõlmisin;
Sõlme all ära ma fidunud,
Päästma 'i tule fiduja!

„Heiu, miks walad sa pisaraid?
 „Siduja nüüd seisab siin —
 „Läbi ta rändanud palju maid —
 „Laew nüüd jõudnud rannale!“

Lampi tuln'd oli mul tagasi,
 Walgustud on süda soe;
 Sõlmed ju pääsnud wallali, —
 Side seisab jäädawaste!

Sõ n t u s.

Su päralt olen jäädwalt
 Siin ürikeses elus,
 Maapäälhes häda orgus
 Ma ihu hingega,
 Mu kõige kallim õis!

Sind kannan waimu wäedel
 Ma lihalikul kätel
 Kõik ettesäädmistel
 Ja mõtte andides
 Küll igal pillmisel.

Su jauts ma üksi elan,
 Ja tallan tuiskwat tolmu,
 Su käsku ikka täidan,
 Ma kõige jõuga,
 Mu ilus armuke!

Seepärast ole sina
 Ka minu, kui ma sinu
 Usklikus ühenduses. —
 Siis õõ!sub aja häll
 Ja külwab kaunidust!

D i s.

Mu kaunis lilleaidas
 On õitsemas üks õis,
 Mis kõigist teistest üle
 Tõest iluduses käib.

Et maru ei võiks murda
 Tend maha noorusel,
 Ehk paha äranoppi'
 Sest tup'a warjul' wiin,

Kus enam pole karta
 Ei nop'jat ega tuult;
 Sääal lõhna lautada
 Võib hingel, südamel.

Ma teisi jätan maha
 Ja üksi ainukest
 Pean oma rõõmuks, ehteks,
 Ja meele mõlg'miseks.

Ja seda õide tahan
 Ma hoida enesel,
 Ei mingi hinnalt anda
 Tend võeral wahtijal. —

Kes võib mul tunnistada,
 Kes on see kena õis,
 Mis minul magus maitseb,
 Ja elu ülendab? —

See õis on peene piiga,
 Mu kõige kaunim õnn,
 Mu elu kroon ja ehe
 Siin rändwal elu-teel.

Röödaläinud önn.

Kähar kask weel üksi seisab —
 Muud on kadund kaugele,
 Tema tüwi ja latw hällib
 Punastatud palgele.
 Tema lehed löime leht'wad
 Söudes salause suul,
 Kaste kannid kõrges kõik'wad
 Kummi kerelt pais'wal puul.
 Shu õlmas ta weel öötsub,
 Paistab pilw kas tormi, tuld,
 Ehk ta waikus wait kõik' löötsub,
 Riistab kask kui kaunis kuld.

Uga kus on muud kõik' jäänud,
 Mis ferd peitsed sala käed, —
 Tema tähte paiste kujud. —
 Oma alla warju mäed? — —
 Neiu noorega ma tüwil
 Istsin juttu westades
 Röödamängind soojal suwel,
 Karsti kannul kestades, —
 Silm mul siras sini filmist,
 Kõrwa kutistas ta pill —
 Kuu meil wiskas walgust wõlwist —
 Bastama ma olin will.

Rääkimata röömu tunnid
 Olid need meil elu sees,
 Ei me näind, mis loodus sunnid
 Immitsesid ilma ees,
 Ega kuulnd, et taewa taplus
 Põras juba serwadel —
 Hingest puistas hirmu priius,

Kõrwust kõla künkadel.
Taewas tõukas raskateles
Tuld ja tormi ilmale.
Kõju minna! lahtudeles
Pisar langes filmale.

Ühwardused jäiwad soiku,
Päike paistab uueste,
Uga armul waja waiku
Oli, ei saand saarele!
Ei näind taewa iludusi
Ma-apäälist meelitust, —
Otsis haura wiludusi,
Tättis maha wiletsust.
Tättis poissi leinamaie,
Tättis armu õhkama,
Tättis talu kaebamaie,
Tättis ilma ihkama!

Peiu üksi nüüd weel ägab,
Kähar kask on känguses!
Mõlemida walu waewab
Wihastawas wänguses.
Kuu küll kuldab kase lehti,
Paistab maa pääl ellaste,
Siiski lootust tulewajel
Dnnel pole iialgi.
Kask peab kurtma, peiu nutma
Kewadises looduses.
Otsas kõik! me pea rutma
Hauda saame nooruses!

Tule alla!

Kulda kana kauniste,
Maasikane marjake,
Hõbe elme helkitaja
Kuldse preeži põimitaja,
Sini silma siraja,
Paksu patši palmija,
Kuule minu kurvastusi,
Bõta vastu palumisi,
Aratuse häälesi,
Kaunistuse kaswusi!
Astu maha mäelta muistselt,
Rutta maha rahnult raudselt,
Tule maha tuule teelta,
Mõista minu mure meelta!
Mäe murul mäs'wad marud,
Ilma armuta nei arud,
Külmad kurwus' kuulutused,
Pahad põna pakitused;
Orgus õitswad õnsad õilmed,
Orgus läikwad lehte laened,
Orgus waihus walitseb,
Orgus tarkus talitseb.
Orgus oja sind ootamas,
Wäljade weerul sul waatamas,
Ringade rajal rändamas,
Lõhustikkus luusimas,
Et ei pääse paha põrgu
Tulda torikma alla orgu,
Et ei linda laene wile,
Orgu seisma, mis on file,
Et ei kerki kiusu kiud,

Et ei libise nei liud
Paradiisi pulma paifu
Mõrustama mõnu maifu.
Pepik siin lugu lõõritab,
Kaasik kõla kaswatab,
Linnud need lusti luiskawad
Põllud need pidu paiskawad. —
Pean siis mina üksi kurtma?
Pean siis noorelt üksi nutma?
Ilma armurikka täeta?
Ilma imelise wäeta?
Kas mul pole kaasa antud,
Kas mul pole pruuti pantud? —
Tule alla neiu noori
Beeretama weimi woori,
Karga maha minu kaenlu,
Astu alla armu orgu,
Sind siin ootab noorimeesi,
Noorimeesi mööda teesi!
Tõtta tükkä tuigutama,
Ennast ehite ehitama,
Sädemeida sidumaie,
Paari peiut panemaie,
Pulma pidu pühitsmaie,
Paari pidu pidamaie!

A r m a s t a !

Elupääwad lühikesed
Kärmest mööda weerewad,
Sitswad lilled pea närts'wad,
Pauulu laewad lõhkewad.

Süda, ennast pejaks anna
Armastuse wäele,
Et ta sind ka wõtaks kanda
Armurikka mäele.

Armasta nii kaua kui ja
Kändad ilmas effi teel;
See on inimlik ju olnud
Ja saab olema ka weel.

Ära ruumi tuimusele
Kõhu lukustades ust,
Waid tee lahti jüütwal noolel —
Sjaks jaad siis armastust!

Tasakeste heljub üles
Sügawasest hallikast
Mõistemata wõimusega
Glu õue osawalt.

Üürike ka tema anne,
Üksi wiiwib nooruses,
Wanaduse põli pärib
Hinge puhk'da wooruses.

Wõimalik weel on ta täna,
Kus ja sõuad soojuses
Ja weel hing ei ole huffas
Patu mere roojuses.

Seft tee lahti wärawaida
Nägusale armule,
Küll siis külmus kustub — arm sul
Glu walab õnnele!

Sõjamehe lahkumine.

Sõjapafun pikalt põrab,
Kutsub poegi pulmale;
Mässamine juba mürab,
Salkus sõi'taks' surmale.
Oda'i hooli õemeesta,
Kuu ei küsi kälimeesta —
Pausa langeb waenlan', sõbr!

Seft oh ilus õnne ingel
Tule minu rinnale!

Magus mesi mõiub hingel —
Walu'i wälta wennale
Wiimast korda õnne juua,
Armu tiiwul anda tuua
Rahu temple wärawas.

Ïstu jülle, peida päada
Kaisju kärmest sõdijal —
Ei mul pole jeda täada
Kas weel, kui päit' madalal
Olen endsel elu juurel
Wõi ehk ohwer surmal juurel
Sõja siju seletes.

Wiimast kord jefst annan suuda
Sull, kui õhtul rändamin' —
Ära otfi uute luuda,
Mis wõiks pühki paremin!
Uuel on ka omad wead,
Kiinutusel kiusjad kead —
Leige lootus laguneb!

Torkab taper minu keha,
Sunnib hinge heljuma,
Puistab külmalts kiiri eha
Maha niitu niisut'ma —
Täadmata kas elu kirjas
Olen, imelikkus kirjās
Wõi ehk waimus wältan weel!

Musta siis minu hauda,
Kui ma puhkan mulla sees,
Kaunist ka külma rauda —
Kisti — rahwa silma ees!
Kopi noorelt lilli põõsalt
Kooitsefi rohkest rõõsalt,
Kiputa neid kalmule!

Case mind nüüd mängu minna,
Istama eest wõitlema,
Et ma osaks saaksin hinna
Ilma, et saaks' sõitlema
Hakata mind järelejääjad,
Toimetuste targad täädjad —
Rohust täidan truuste!

Kui ma aga sõja sõbast
Pääsen ära elawalt,
Looda, usu kindlast, kõwast:
Soiku surun sügawalt
Üksinduse nukrat nalja,
Ülesotsin halja oksa
Säramiseks saunale!

Drja neiu.

Madalas ju päike seisis,
Eõuna tuul, see lehwitas,
Sepikus, mis kaunist kostis,
Taewas ennast kullastas,
Maailm seisis tenas kattes,
Kewadise loodus ehtes.

Tookswa jõe ääres istus
Neiu, walas filmawet,
Kurtes laende pääle waatas,
Mis jääd weersid tasakest
Wahu wermeid wirwendeles,
Ema kaisju kiikudeles.

Dh, te laened, õnnelapsed!
Muredeta woolate
Merde, kallid kaunikesed,
Pika peiu pulmale
Taara taewa tähtel tants'ma,
Magust elu mõnu maits'ma.

"Dh ma waene orjalapsi,
Dh ma sündind õnnetu!
Kes mul tahab tundemisi
Täita? Raskest rahutu
Hinge heljumisi hüüda,
Ikke painutusest päästa?

"Orjal pole õnneks antud
Teha oma tahtmisi;
Peremehe piits on poodud
Warna wiik'ma õnnesi.
Soowus iial täide läha —
Kaebdused mul kikk'mad teha!

„Mõttes mul küll peiu pesib,
Keda sooviks enesel,
Aga kes mu kütet küürib
Katki soovus' täiusel?!
Asjata kõik lootus' lilled —
Hõikmas võimatusel wiled!“ — — —

Päike wauš ja kuu tõusis —
Kaldalt kadund kannat'ja! —
Tõe põhjas neitsi puhkas,
Näki neitsi armastaja. —
Waht see wälkus, waht see woolas —
Neiu närtsind — teises ilmas!

! d e j a n e m ü N e i u . t

Neiu noor, nägus ja armas
Seisab meeles järgest mul,
Kändan ehk istun ma kodu —
Neiu pilt on ikka paistul!

Minewa pühapääm nägin
Esimest kord kir'ku teel
Teda, mu tuifest, oh peatsin
Praegu nägema tend weel!

Pilkusi wiskas ta kiirelt
Korra lahkest minu pääl,
Punastes filmi löi maha —
Kurku jäi mul kurtma hää!

Sõnu küll otsisin kaua
Neiul tänuks wastada;
Asjata otsimin' oli —
Suu ei wõtnud kõnelda!

Kirikus' wõinud ma kuulda
Tutlust; mõtted mäsjasid,
Hulgade feast otsisin üles,
Mis neid puhku puhusid.

Silmaga saatsin tend koju,
Südan puhtaks puistasin;
Armastus leida wõib rada,
Tanawat ju sillutasin.

Waimus ma wiirwin ta õlmas,
Sääl on rahu külluses,
Hingel saab täidetud isu —
Igatjus kaub soowuses.

Millal näen tulewat pääwa,
Et kõik ilmsi lähab tõeks,
Soowuste sünnistust' hädust
Nimetada jääd'waks õeks!

Rändada poleks siis waja
Minul enam kõik'wal teel,
Kodu kõik; — kaswamist kiidaks
Snnelikuks minu keel!

Ü ü r i k e!

Üürife armastuse aeg!
Enne kui arwad, otsas ta;
Külmus ju kerkib karedalt,
Läkitab meile piina.

Umarit ärkamisel on,
Kirgesi kõrges' killutab,
Süütama tõusemisel meil
Lampisi ajab lõtkel.

Põlege peerud lõukadel
Walgustust wälja woolage
Rohkeste armu olewif
Paiska ja kõige teedele.

Kõikumist keela warmaste,
Suurlemist sisse põhjenda,
Wõrsuta wält' waks wäatideks,
Sittedeks sircelt siunuta!

Noorus.

Lapse pääwad libisenud
Mööda ilma mureta.
Ah! kui magufaste maitšnud
On nad minul arwuta.
Uja merde ammu ojud,
Wanemate järel wajund!

Armastuse laiad lätted
Tundemata oliwad,
Ei weel olnud oksad juured
Leidnud põhja pidawat.
Wõib weel elu õnnelikum
Olla, ilmaš tululikum?

Uasta arwu hulkaš ärtšin
Üles noorus' elusse,
Sala wäes ma juba sõitsin,
Põue pääses tulesse.
Tühja maad nüüd armastus mul
Wõttis wäsimata waimul.

Stoormees wiskas eemalt pilku
Minu rõõsa näu pääl;
Oh, kuis tungis see mul rindu,
Kudas kees nüüd põue säääl!
Rääkimata käärimis
Olid mõtted ummitsuses.

Siiamaale kindlast arw'sin
Lapsepõlwe kõigidest
Kõige kallimaks ja lootsin
Häda leida noorusest.
Aga ah! mind petsid mõtted,
Mure mustad ettewõted!

Armastus' aeg kõigist üle
Elus ürikeses käib;
Enne ega pärast 'tule
Armu, mis end osaks täib.
Ditsemas on õilmed orgus,
Lõhna laut'wad lilled warjus!

Kaua tulewikkus tui'ge
Armastusest tühjad a'ad,
Rabades ja soodes rändge,
Kus teil küllalt kiusuks maad!
Meite juures arm ja noorus
Wiw'wad; neiga waimu woorus.

Uinumiseks.

Minu unewaipa õlmas
Minu kallis tuike,
Lautagu warju pääle
Dõ sul, neiu rõõmsaste.

Loogu oma armsaid anda
Sme elu kaisus sul,
Sünnitagu suuri mõteid
Noore elu kõidikul.

Unenägu kandgu ette,
Kosutlikku hingele,
Kus on armastuse tuli
Lõvendamas wallale.

Mingu tõeks, mis unewägi
Näitab õitswalt sinule. —
Kui kõik lahkund walgust kartes
Djaks saaks ja minule!

Nooremehe unenägu.

Oh mõted, miks te leina loote,
Ja mure pilwi mulle õhust ette toote?
Oh udukate, miks sa muljud maha
Mu elupäifest surma oru taha?

Miks ei võind jääda nenda kudas
Kõik oli ja peaks olema siin patu mudas,
Kui unewaip mu hinge wõrku kudus,
Et tema tiivad ei wõiks seista udus.

Ma wiiv'sin tema lahkes kaisus,
Kõik meeled seisid kõwa tammi taga paisus,
Kui korraga mult lõpes waimu walu,
Ja isa ütles mulle: „Poeg su talu!“

„Mind halliks teind on lindwad ajad,
Ja tallitusest tüdinenu wanad rajad,
Sest wiskan nurka toimetuste keppi —
Sa poeg nüüd katsu taaga kookulepi!“

Kõik wolidused olid wallal,
Mu filmad tegiwad tööd elu algus' kallal,
Ma korral saatsin tuba, lautu, aitu,
Kuid pärja puudus järgest tegi laitu.

Ma aru sain, mis nendel wiga,
Et ikalduses seisis asje elu iga,
Sest lasksin ruuni rakendada ette,
Ja istsin saani, lindsin üle wete.

Ja sõitsin ots'ma puud'wat pärja,
Mis annaks majal, laudal kosutawat märga;
Ei olnd mul otsida tend kawa waja, —
Mul ammu täada oli pärja maja.

Ma andsin kät ja panin kõrwa
Tend ist'ma, kunni saaksin' koju õue sõrwa;
Sääl tõstsin teda maha, wiisin tuppa,
Et laial lautaks oma lille nuppa.

Ei ikaldand nüüd lehm ei lammas,
Ei karjal teinud kurja hundi paha hammas,
Kõik kaswis, kandis kaunist, kallist wilja,
Sest mõrsja pidas muret wara, hilja.

Ei olnud hingel ihaldada,
Et lõpeks, mis mul elu wõttis wihaldada,
Mul täines ja külluses kõik antud,
Ja kõige ehteks kroon weel päha pandud.

Ma hüppasin nüüd rõõmu tujul,
Mul paistis tulewik nii selgel kenal tujul,
Kuid, nagu ööldaks, õnne krooni lipul
On õnnetus ju õitsmas kõrgel tipul.

Üks pääwa joon nüüd tungis woodi —
Kus unewaip, mis mul nii kenalt ettetoodi —
Kõik kadund — talu isa — kaugel neiu —
Siin ahastuses nutab waene peiu!

„Oh tule aeg ja armust täita
Mul katsju, mis see unenägu wõttis näita!
Sa isa, wiska tallitust ära,
Ja maitse elu, kus ei kuule kära!“

„Mu poeg, ma olen äranäinud,
Et jõuud mult ajahälli ligi kõndma läinud, —
Sest wõta talu, heida peremeheks,
Ja punu krooni päha elu leheks!“

„Oh unewaip, mult wõta tuhat kiitust:
Ei nüüd ka pea mul etteast'ma ühti wiitust,
Ma tahan koju tuua krooni, pärga,
Et leida wõiksin oo'tud õnne järga!“

Mahajäetud neiu.

Oh laulagem õeksed rõõmsatel keeldel,
Ja õiskagem waimustus' ärkamis' meeldel,
Et nooruse lillesi külmi ei wõi neelda, —
End aga sest tahan keelda!

Mis waadate järel mul leinamis' mõtel?
Ma olen ka õnnetunn'd noorus' ettwõtel,
Ja südames' peitnud mõnd naeru ja lootust —
Nüüd kannan jäääl surma ootust!

Kõik taimede ladwades kewad' end ehid —
Ma olen üks puu, kes ei näe, mill' lehib
Oh! kutsudes pulmale imelist loodust,
Et täidetaks' minu soovust!

Kui kihlatud mõrsjak'sed näitwad end tiivad,
Mis ilmale elu uut täiusk's wiivad;
Weed lätedel magusaid märgasi keewad —
Mul walud 'a waewa teewad!

Oh truu—us, oh truu—us, ma lootjin su pääle,
Et saatma mind saaksid sa õnnistus' mäele;
Kui haganaid on mult tend puhunud tuuled —
Mul leinast nüüd liif'wad uuled!

Oh armastus, armastus, kuhu ja jäänud,
Miks oled sa südamest õue pääl läinud?
Säääl kustund on tuli ja taewalik walgus, —
Mult kadund on õnsus' algus!

Dotaja.

Mäe harjal neiu
Istus waadates
Mla, kas on peiu
Näha tulemas.

Tund läks tunni järel;
Tulemata peig;
Päike taewa weerel
Eubas lahkuda.

Neiu pilka siiski
Laatis lagedal,
Waatas iga külgi,
Dotas armukest!

„Bõidu warast tahtsid
Tuua esimest
Mulle, wälja tõtsid
Täitma tõutust.

„Dodata mind kätsid
Mäe harja pääl. —

Kus ja nüüd weel wiiwid,
Kõju kutsub hääl.”

Waata, oda läigib
Wiimsel joonedel,
Tuhat nelja sõidul
Ruttab ratsalin’.

Neiul naer nüüd uuldel
Lahkest lehwitab,
Tammikutel tänu
Saadab südamest.

„Tere filma tera!
Olen jälle siin.
Wõitlemisest pääsin
Ära wigata!“

„Wendest kaetud wäli,
Ei nad taganen'd,
Sa mul jõuudu andsid,
Läbi ennast löin.“

„Tõutust tahtsin täita,
Mis said neiuke,
Tulekul ma wõitsin
Kolm raudriidelist.“

„Wara omandasin,
Oli rööwi kuld;
Säh, nüüd omal wõta
Minu hingefe!“

M u i n g e l.

Meiu, sina ingel
Oled minul waesjel;
Sinuta ma surnud
Olen röömu sees.

Sina iga bööse,
Iga terve pääwa
Minul mõttes mölgud,
Seisad filma sees.

Kui ehk unenäus
Uinum rahu kaisus
Iffa sina seitsmes
Taewas juures mul.

Mill saad inimeseks
Ingel ilma orgus?
Küll siis õnne loota
Wist ma tohin sust.

Pärna all.

Külawainul tihti istufime
Päratuma pärna warjus
Armukesega ning westfime
Salajuttu rändwas rõõmus.
Oh, kui wiirastusel wälksid
Meil siis tunnid filme ees,
Lahedaste filmad pillksid,
Seisid järgest naeru sees.

Nenda juwel sündis õhtudel,
Armust aetud olim' ühes
Kunni walguse lamp ilmadel
All pool maad ja filmilt weeres
Puna pilwe parwe pötkus
Ara ööse öelu eest,
Shu õimu surma jötkus
Pimeduse tiwadest.

Rätte jõudis aege muutmine,
Külm meid pärn' alt peeletas,
Saatis koju; ükski ist'mine.
Ei olnud enam end'ne õues.
Sügis' järel suurel sammul
Astus talwe tuisune —
Tühi, õutu pengil, murul —
Wastu waatab wastane.

Millal jõuad jälle tagasi
Ilurikas loodus' noorus;
Sammelhanud pengi külgesi,
Pärna paitab parem algus? —
Wana aset unustama
Ei saa meie ära siis,
Närtsimalt tend nägustada
Kärsib meite kohus, wiis.

Ü h e n d u s.

Cha hellis taewa telgil,
Widewit ju wajutas,
Õuna tuul see andis kofu,
Kaugel käänas kääku kuu,
Rahu templis puhkas maa
Lähte hiilgust fujutes.

Järwe järpsul äärel istus
Noormees mõte kütledes,
Seutadud meele mõlgud
Suija filmel selgedel.
Uurimata ümberdus
Kõik kivi kaebas kate all.

Korraga tal pörkas pilku,
Imet! luuletuse wäel
Külma hauda kantud mörtsja
Pääwa puhkamise päält;
Kiikus fergel sammudel
Dhkus waate rōngadel.

Kaugus noole nobedusel
Kadus ühenduse eest,
Lumivalget kät nüüd pakkus
Teretuseks targuilte.
Dhu osad hällisid,
Ura eest naad weersiwad.

Ime jällenägemine
Djaks antud õigel a'al
Pifa põue piina järel
Lahutadud paarile;
Kalmu künkad kõngenud
Kallist koju kohendand!

Taewa täius ja rōõm jãras
Ühenduse iludest;
Unustuse hälli hããle
Minewik jäi magama.
Nãhtawlikus õnjus' teel
Dli elu nooruses.

Hããda! aeg a'alt lagunesid
Kõik, mis enne külwasid
Küllust ihu oletus —
Mõte laew läind rannale!
Kadund kaasa, mured' mul
Wallal uue kurbdusel!

Pulma ehtes tõusis päike
Shumerda õõtsudes,
Kui ju jooned enam leidnud
Noort meest elu kirjades.
Niitmas loogu surma sirp
Igal pool on armuta.

Kurwastuse kahu kimbud
Lühendasid walu tee;
Ots'da oli abi waja —
Haud külm lubas rohkeste. —
Korral ilmas wõimata —
Mõlemida köidab muld.

Lõõri lõuke!

Lõõri, lõõri lõuke,
Lõuke mu linnuke!
Wii mu wellel wastufida,
Dotwal onil otsufida,
Sõsarale sõnumida,
Targal tädil täädufida.
Lõõri, lõõri lõuke,
Lõuke mu linnuke!

Lõõri, lõõri lõuke r.

Kanna kallil kuulutusi,
Armukesel annetusi,
Magusale maanitsusi,
Minukesel äratusi.
Lõõri, lõõri r.
Lõuke r.

Lõõri, lõõri lõuke 2c.
Kaua piiga igatsenud
On sind peiu waatma ennast;
Kuid on kadund, pääwad nappnud —
Kuulda polnud kaju wennast.
Lõõri 2c.

Lõõri, lõõri lõuke 2c.
Müüd on waikus ärawõerdund,
Ärawõerdund, wõeraks läinud,
Msemele häda juurdund,
Mure, kurbdus mulle tulnud.
Lõõri, lõõri 2c.

Lõõri, lõõri lõuke 2c.
Täida käsku, kuule käsku,
Paiska peiu juure pakilt,
Täata talle terwist palju,
Mis ma wihku wiskand wokilt.
Lõõri, lõõri. 2c.

Lõõri, lõõri lõuke 2c.
Pajata tal paikene:
„Piiga palub, piiga kurdab
„Peiut pesitama enne
„Kui tend talwe maha murrab!
Lõõri, lõõri 2c.

Lõõri, lõõri lõuke 2c.
Mure muljub neiu meeli,
Igatsemin' hinge ilmas,
Kui saa kuulda peiu keeli,
Näha peiut sini silmas.
Lõõri, lõõri 2c.

Lõõri, lõõri lõuke,
 Lõuke mu linnuke!
 Tule tuisult tagasida,
 Kallist kanna kaisus kaasa,
 Muljumaie muresida
 Uinutmaie üksindusta.
 Lõõri, lõõri lõuke,
 Lõuke mu linnuke!

Armastuse wägi.

Mei' armas wana taat on teind
 Maailma röömu täis,
 Kuid häda, ei see nenda läind,
 Pea kurbdus jälgil käis,
 Ja rikkus rahwa röömustust,
 Ja saatis palju pahandust.

Kus aga tõsin' armastus
 On kokku juurdelnud,
 Sääal leiab wastust tülitus,
 Ja laim, mis läkitud;
 Arm kiilu ette kiilutab,
 Ja waimu wõrkest wabastab.

Kas möllagu ka metsjades
 Üks hirmus põhja wing,
 Kui elam' armu hoonedes,
 Siis kartufeta hing.
 Kõik loodus' loome lait ja riid
 Meist maas, meid pole waew' mas süüd.

Kui wainne lõuna tuule keerd
On tantsmas lilledel,
Niisugust lõhna waimu weerd
Su korjab hingedel.
Et oleks sees pool rahu org,
Ja tundemata nappus järg.

Eas' wiha, wõimu mürada —
Meist jäägu eemale,
Kus koht, sääl wõtku kārada,
Ja and' end waenule.
Sa armastus, oh pesita, —
Meid ära lase wāsida!

Talwe igatsus.

Jõua talwe tuisurikas,
Kuju kaugelt kärmeste,
Silluta teed sildas pikas
Nuru lätel rohkeste,
Saada saani teeda sada,
Tasutele sõidu rada!

Küll siis tuleb armas kaugelt,
Peretütar paitama,
Eindab üle raba laugelt,
Wärawale waatama,
Kus tend ammu igats' takse,
Pikil filmil sibi takse.

Paneb laual' kosja wiinad,
Uue elu hakatust,
Surmab, mis on neiul piinad
Sõlmind sõlge köidikust.
Kutsub omal' kodu hoida, m
Dune õlma kinni püüdma.

Ei siis pole waja oota
Enam talwe tulekut,
Ega loodus' lusti loota,
Koorikute olekut.
Arm siis juba kodu leidnud,
Mis ta kawa omal' votnud!

Lahkumine.

Koit algamas oli ju taewa teel,
Ja säras sääl kõrgedel mägedel.

Üks ratsalin' seisatas maja ees,
Kus uinutus walitses sängides.

Ja tasakest estus ta edasi,
Kus armuke puhkas weel wagusi.

Ja põlveli lastis ta sängile,
Suud magusast andis sääl pruudile.

„Oh uinu ja rahu sees magades,
„Mind isamaa hüüab ju oigades.

„Suur waenlane hirmutab meite maad,
„Mis wabadust näinud on aasta ja'ad.

„Sää terweks ja meeles pea tõutusi,
„Ma'i kauta pääsemis' lootusi!“

„„ Oh kaitsegu Taara sind wõitmisel,
„„ Et usku ei unusta kõitmisel.

„„ Me oleme olnud tend orjamas,
„„ Sest on ta wist abi meil korjamas!“ —

Päik särab weel taewa all madalas,
Kui waenlane orgus ju wõitlemas.

Küll weriselt wõitlemin' weereb sääl,
Kuid siiski ju waenlased paistawad mäel.

Ta furnusi warjutab wõidu koht;
Neil lõpnud on ilmalik hädasoht.

Ka noortmeest leitakse furnud' seas,
Ta langenud wahwuses wendade reas.

Pruut kannab tend, — walmis on tehtud haud,
Kus enam wõi rõhkuda waenu raud. —

Ei taha ta lahkuda Taara wäest,
Waid surma ka otsib nüüd tema käest!

Kadunud sõrmus.

Mõteldes, kas kink'ja kindel
Sõrmust ümber weeretasin
Kobedaste näpu wahel,
Nagu truust otsiksin.

Korraga mu näpult maha
Sõrmus file libises,
Kulus alla külma hauda —
Wesi kokku wulises.

Mis on läinud, käest ju kadund;
Otsisin küll hoolega;
Asjata! wood paika unund
Olid, ei saand kätte ma.

Peig ka ühes sellest pääwast
Lahkus ära igawest.
Miks ei hoolind ta mu waewast,
Miks ei päästn'd mind kurbdusest?

Kui kord õnnetus ju tuleb,
Ei ta tule üksinda,
Uksest, aknast sisse poeb,
Saadab häda arwuta!

Armastus üks hallikas.

Imelik hallikas oled ja armastus,
Tufsumas südames tulifest keed!
Wõimata wõeruta ära sind, õnnistus,
Tärgeste juure uut kipitust teed.
Wälja ja läkitad jüütawaid nooli,
Millede kõrwale minekut noorus ei hooli!

Sumalaißt istutud inimestel jüudame
Aastade ajade hakatus' a'al,
Läbi siis rändasid alguse tuhande,
Edas' säält kunni nüüd sfiagi maal.
Wõitmata wägi sul taewalik anne,
Ühendus', õnsuse, lootuse, rõõmustus' kanne!

Kuhu ma waatan, sääl näen ma sind õitsawat
Die kuu nooruses rahwaste seas.
Igal pool kuulen ma wapraste kiitawat,
Kes sind jaand maitseada aastade eas.
Kõigile annud ja hallikas märku,
Ulendand, kosjutand, aitanud elude järku!

Kas siis ma peaksin sind hoidema enesest
Gemal ja lufust' ma südamet uft?
Ei! waid ma tahaksin paljugi selle eest
Anda, kui teaksin tend leida kufst.
Afsjata! otsida pole tend waja;
Lahti tee! Iffigi leidma saab puhkamis' maja!

Elu õilmedele.

Õed, ellad elu õilmed,
Kaunid kaswu kaitsejad,
Kurwastuse kufstutajad,
Mure maha muljujad,
Suure ilma sees,
Antke andeks minu eksmist,
Wabandage wahwaste
Minu keele kõminida,
Minu hääle häälitfust,
Käte kofstmifel!

Loodus' sunnitufel hüüdma
Panin kulda kandlekfst;
Keeled olid alles uued,
Ei löönd lugu lõbusaft
Eh' tei' kõrwa ees.

Sarjutufe ärksal annil
Kumab kannel kaunimaft
Taewa telgi tähtfas warjus.
Kaebdus kaub, rahuldus.
Aftub afemel!

II.

Emajõgi.

Emajõgi, sina neitsifene,
Oled kõige jõe wete walguš,
Sinu kallid, kuldne lätetene
Kõige Gesti lätte selguš! — —

Lase mind su ilu, sündmist waata,
Sinu wahwust, walgust' walgel kiita,
Sinu õige meele pääle loota,
Ja nii armjast aega wiita! — —

Sügawas maarüppes sündind
Salamahiti, kallid neitsife,
Pilwe rinnal wihmast, katest kaswan'd,
Ilma süüta ellakene.

Läte sooned endid warjul hoidwad
Muldšes, ärapeitud kambrifeses,
Hõbe kätkis nemad rahus hingwad,
Wäikšes wäikšes tuakšes.

Inimese surelik hing näinud
Pole teid, sest ema seda keelnud,
Ei ka teite hinge tõmb'mist kuulnud,
Ega rõõmu kurbdust maitšnud.

Üksnes waiksed õhu waimud käiwad
Lindes tuule tiiwul sisse wälja,
Läteeide tütreid kaswatawad,
Ja neid hoidwad wara, hilja.

Tarka meelt ja mõistust andwad neile,
Nende asju ja teed juhatawad,
Kunni näewad mõistust tütredele
Soow'wad nende sünnitajad. —

Nende tütreid endid kaswatawad,
Kahwast näha jaada himmustawad,
Sellepärast mulla põuest rutt'wad,
Nendel endid näha andwad.

Kõik siis kärmest, kenast kokkuheitwad,
Nii kui pilweks õhu jaufesed,
Dma jalge pääle toetawad;
„Emaks“ saawad ellakesed.

Taewa ilu naerdes tereta'
Wõtab s'; pääwal päikse armu walgust,
Dösel kuud ja lugemata tähta,
Ja ka nende kena selgust.

Kuuleb lehti tuulest kohisewat,
Sinnu laulu metsast lahkest kostwat,
Näab ka lilli ligi kaldal õitswat,
Puid ju ilust' lehtes seiswat.

Kuskil ta ei wõta aega wiita,
Sippab aga järgest kaugemale,
Lapse kombel wõtab tema kiita:
„Tõuaks järwel ligimale!“

Kõiki kõhti küllalt nõuab näha,
Kudas loodus ilma armust katab;
Sellest otse jooksta ta ei taha,
Waid end keerutada wõtab.

Loogiti ja ristati küll tõttab
Kõigil omal kuldjel elu käigil;
Edasi ta järgest aga ruttab
Hiilg'wa päikse armu läigil.

Abijõgedega ühendadud
Wäikse Wirtsujärwe poole woolab;
Seda nähes saab ta kohutadud,
Mõeldes kudas läbi lähab.

Siiski see ei sega neitsi mõteid,
Kärmelt järwe wette kargab,
Sirutab säääl selga ja ka liikmeid,
Kunni põhjapooldse kaldal jõuab.

Wene raja poole wagalt rändab,
Lootes Tartu linna ilu näha;
Seksed, mis oma sisse neelab,
Wõtwad teda suureks teha.

Kunni Peipse järwe wiimaks jõuab,
Kui ju ehtes Gestimaad on näinud;
Järwe süles tema waiksel jõuab
Laendes, keda waatina tulnud. — —

Püha neitsi! suured, uhked laewad
Kanda sul, mis inimesed teinud;
Sina ennast ikka see eest waewad,
Et nad pole põhja läinud.

Stenda maad ja rahwast armastada
Oled sina wõtnud rääkimata;
Sellepärast ennast rõõmustada
Tahame tõest arwamata!

R o i t.

Õised waimud ärapõgenewad
Linnust wuhiseb mu kõrwus hää!,
Ämariku algust, wäge kartwad,
Peitwad endid nägemata mäel.

Wõlwi äär ju walgustusest lumab,
Hele joon ka särab mägedel,
Kus nüüd hirmu tundemine algab
Pimeduse waimu wägedel.

Ärkamas on noore loidu wõimus,
Wõidu tähed hiilg'wad tegudes;
Häbenedes ruttab naertud wägi,
Kurwalt, nii kui unenägudes.

Pool on wõlwiist juba ärawõetud,
Kuhu woolab mesimagus õhk;
Maad sääl pole enam ööle jäetud,
Koormada ei wõi ta raske rõhk.

Kuule! juba helisewad laulud
Metsa lehtis kroonikese seest;
Glajateist täidetud on wainud;
Õhku rutt'wad ferged aurud weest.

Wõidetud! kõi endine on kadund,
Selgest walgustud on meri, maa;
Uuest tõuseb, mis on rahus puhkand,
Oma tegu jälle algama.

Pääwal koit nüüd oma ehteid annab,
Ühendadud wäega teha tööd;
Eilla eide kulmudele puistab,
Et wõiks kaug'mal kohutada ööd.

D h t u.

Pääwaratas waub metsa taha
Kuldseid jooni lautes taewale,
Pilwi wärwib tuhat karwaliseks
Waikeks rõõmustajaks waewale.

Vinnu laulud lõpwad lehtes metsast,
Waikeis lautab ennast tema sees;
Sulesabad rahu rüppes hing'wad
Ellast ehitadud oksades.

Kaste kosuteles maha heidab
Taimeriigi rikka rinnale;
Rammu, jõuudu, kui ka kaswu annab
Leht'wa lillekandwa pinnale.

Udu õhus sagest' annab näha
Shukefelt ööse imedust;
Taewatähed tasakeste waatwad,
Kohutawad ära pimedust.

Waat! kuu tõuseb sini taewa ferwal
Pakitusi ärawõerutes;
Tõgi kallab oma lahkeid laeneid
Mere poole õrnalt õerutes.

Snimeste laulu lugud lindwad
Üle rahulise lageda;
Pea lõpwad need ka otsa; rahu
Saadab oma tiiru ilma kattama.

J ä r w.

Laened päikse paistest läikwad
Siu andes kaldadel;
Hääled metsast wastu õikwad
Wete waimu waldadel.

Pea paistwad pilwe parwed
Raduwatel läikidel;
Kokku loõdud saawad sarwed
Wõidu kombe käikedel.

Siiski wet ei wõi nad wärwi,
Pinedaks see ikka jääb;
Ilmas küll on kuldseid järwi,
Silm sääl siiski nenda näeb.

Wulinad weest wäljakäiwad,
Näkingeitsi majadest, —
Isti aga ärajääwad
Särwe ime aiadest!

Udu.

Pikkamiste langes udu
Taewa wõlwi serwa päält,
Ettetoob üht warju kudu
Shuriigi rüppest säält.

Kuu ja tähed läiki laut'wad
Rahus hing'wa ilma eest;
Udu tiiwad endid laut'wad
Kuningtaadi süle seeft.

Kõik saab kaetud, et wõiks alga'
Udunei'e õnne mäng,
Sinul seda ilu salga' —
Sind ju warjab pime fäng.

Lilleriik.

Kes wõib mul seda tunnistada,
Mis ütleb lill'el jüda sees?
On wõind nad möödaničku unustada,
Ehk on neil palged filmawees?
Tah, seda nõder film küll näeb,
Et lille lõhn tõest salausi teab!

Waat, kudas nemad nurmel seiswad
Nii sadafordse ehtega;
West pulmapeul praegu rõõmsast' wiin'wad,
Ja lugu lööwad lehtega.
Sis die kõrwas õitseb fiin,
Kus enne oigas orja ikke piin.

See wõib ka olla, mis neid segab
Nai' lustilikul pulmapeul,
Et nende loodud tundemine magab,
Ja waljust hүүda ei wõi teul.
Kus jäänud teite kaunis keel?
Su lõpenud on helinad mu teel!

Mad tundwad, et meil inimestel
On tugi tarwis koorma all,
Seepärast on neil wagail lillekestel
Hool, kosutada igal maal.
Oh lilleriik, kuis läigid ja,
Ja siiski wõtad raskest leinada!

L i l l.

Pumekate ära lahkus,
Kui ju lill maa põuest tärkas,
Srn'i lehti õhku soowis,
Et jaoks läikel haljend'ma.

Uga külma ärmatused
Tegid noorel elul otja;
Warsti kahwas noorukene,
Langes surma rinnale.

Lootus' laewad läksid randa!
Sied ei saand õitsemäie!
Hädas oigwad waesed juured,
Kunni lein'des närtsiwad. — —

Kõndija, oh võta kuulda;
Kõik peab sündma parajaste;
Tuule kiirus ei wõi aita,
Kokkuwaub ehitus!

Kindlat põhja ifka pane
Kõigel töödel aluskiwiks;
Ehitus ka isi mingu
Sigel mõõdul edasi!

Sügisel lõpul.

Üks surmapilt nüüd sammul paistab silma,
Kell pärjaks närtsind lillekesed pantud,
Mis mahajätanud see imelikku ilma, —
Neil jäädaw paik maariüppes armust antud.

Ja loodus oma haudi päästab lahti,
Ja wuhisedes langeb end'ne elu sinna,
Kuid waimud, tuuletütred salamahiti
Weel wõtwad õhku õhtul käima minna.

Ja ilu endist seisust üles wõtab,
Kus olnud enne, kui weel elumerel
Ta sõudis ämarikul; nüüd aeg tõttab,
Et mullaks saaks ja elu ei jääks järel.

Ja põllud endist õnne taga nutwad,
Kus päikse paistus neile kosu andis;
Nei' kasulapsed kaugel ärarutwad,
Kui linnu parwed sest, kes enn' neid kandis.

Kõik suurel surmarahus raskelt puhkab,
Sest elu waim on saanud lõpetadud,
Ja helde maa, nii kui hing wangis õhkas,
Kui pahal wõit ja hää saab alles õpetadud.

Üks maruwing weel üle nurme ruttab,
 Ja kutsub närtsin'd lehekesi puudest,
 Kui matmis' laul, mis kadund noorust nutab
 Ja lausa läbi lõikab lihast lundest.

Jah tõest! see maru on's, kes kõigil annab,
 Kui langend nõrkend pikast elukäigist,
 Üht hädawingmist saatjaks ja seeft kannab
 Hoolt, et lein tõuseks päikse tera läigist. — — —

Oh inime, ja aga üksi tallad
 Siin kõiki neelwat ilma pikal piirel,
 Sa õnne otsid, kus on riigid, wallad — — —
 Kõik asjata, see kaub mõte kiirel!

Su ligidal on aeg, kus fina jätab
 Ka maha lindwad mured lootfikusse,
 Su rinda katwad muru, nurme mätað,
 Kui pugema pead surma urtsifikusse.

Sa närtsid nii kui lill, mis seisib nurmel,
 Ja ilu ehtes pääwa teral läikis;
 Sääal tuli surm ja tema elu urmel
 Dts nnti, kui sul, kallis kuldjes käikis. —

Siis hinga rahus õnna ema süles,
 Sul punub kuu õöl leina pärga,
 Ja koidutäht, mis tõusnud üles,
 Sind leinab nagu endseid õnne järga.

Ja lehekuu säeb kalmul lilli püsti,
 Mis Looja heldus kallist kofku kõitnud,
 Ja maru wihub lein'des wastu risti,
 Et langsid enn' kui walgus waenlast wõitnud!

Enn' kui tulnd õige õnne õnsad pääwad,
Mis endsel usul, kommel lõppust andwad,
Mis elutee pääl käijad pea nääwad,
Kui õigust, tarkust kängest koju kandwad!

Kalmu künkal.

Kalmu künkas kinni katab
Endseid elu ellakesi;
Muru mulla mätas matab
Ilma ilu inimesi.

Rahunõudjaid ristid rõhkwad
Roormat kandes kalmu kaldal;
Ohwri orjad õnne õhk'wad
Maetud muistse musta mull' all.

Selgas sõja sõnnum sõida
Mitte mõteid mõlguteles;
Keha keegi kuskil kõida
Kartus külgi kõlguteles.

Peened pärjad pinda peitwad
Sagedaste surma süles;
Saiged haawad heldust heitwad
Unenägudesse üles.

Rahu rüppes rohkest ripp'wad,
Puhk'wad pimeduse patust;
Kuldse kaananisse kipp'wad,
Kui lord kohus kehüb katust.

Põhja maal.

Kõik furn'd, mis iial silma juhtub,
Ei kuskil pole elu õhku,
Üks leinalaul siin ennast uhtub,
Kus waike rahu tunne rõhku.

Jäekambad, mäed, suured rünnad
Siin seiswad oma eluradal;
Ei kuskil pole haljad künkad,
Waid mattes, olgu kõrge, madal.

Neid jäädaw lumi finni katab,
Kui himut mõistlik mehe mõte,
Kõik oma waike rüppe matab,
Kus kaitseb neid ta ettemõte.

Ja hallid pilwed õhuriikis
Sääli pikalt piirdes edas' sõudwad;
Nad wiirwad nagu õnne lükkis,
Kui waikest, wagalt mööda jõudwad.

Üks wirmaliste tuule wuhin,
Ja waike walgu pilwe põues,
Siin tungib kõrwu nii kui tuhin,
Ja walu wangistuse õues.

Õht külmi, mis minu ümber piirab,
Ei kuskilt tungi soojus' õhku,
Jäe wirmalistest üksi wiirab,
Mis talle saadab wäha rõhku.

See kõik, mis filmad saawad näha,
Siin, kus on kahwand surma palge,
Mul leinalauluks tungil päha,
Kui paistab waike, selge eluwalge.

Oh kiida hing su Loojat põrmus,
Kes Gestimaad on õnnistanud! —
See on su õige kihlus' sõrmus,
Et kaugel tend ei unustanud!

M i n e w i f.

Laendest lõksutawal merel
Purjutab üks paadile;
Marust tähelpanemata
Tuhib tend üks taadile.

Täies purjus tüüri sunnil
Leikab läbi wahudest;
Päikse pärjad teba saatwad
Gemal kaljurahudest. —

Paadifene, miks sa ruttad
Kenda kiirest tuulel?
Kes on, kes su seljal sõidab
Uhutadud uulel? —

Minewif, sa oled rutt'ja
Üle mere õnnemaal!
Sääl sa jäädwalt aset wõtta
Tahad nüüd ja igal a'al.

Ära nii kui udu sõuad
Karastawast õhudest
Wihmaks ennast walmistama
Kaste tilke rõhudest.

Jõuaksin weel ümber muuta
Wanu sündind wigasi,
Küll siis pikendada wõiksin
Inimeste igasi.

Aga ah! neid parandada
Wõi siin iial surelik.
Mis on tehtud, see on tehtud —
Roormat kannab murelik!

O l e w i k .

Olewikku wõta priiufi
Inimene öiete!
Pea on ta mööda linnand;
Täljed jääwad järele.

Rahjatsemin' siis ei aita
Noole kiirus' hoidmisel;
Minewikku uueks muuta
Tarkus' juhil jüdamet!

Hoia ennast ikka eemal
Waritsewa kahju eest,
Et ta sind ei wiskaks maha,
Kust on raske tõuseda.

Mis sa praegu teha jõuad,
Seda tee sa tänapäaw;
Hoome wõib ju hilja olla —
Aeg meilt kärmest mööda läab!

Igal püüwal isi wiisid!
Päikest peidab pilwe piir;
Rahurikast lõune lugu
Rikub ära tuule kiir.

Kuu see walab kuldseid jooni
Lindwa olewikule;
Südamel täis mõtte mõnu
Kannan tulewikule!

Tulewik.

Pimedlikkus peidu rüppes
Hingab tulewiku taim,
Rahus meie elu kandes
Poleuste ande waim.

Pikalt jõuab ligimale
Kaua ootwail filmadel,
Kehitama hakab katet
Kewadistel ilmadel.

Süski tema ümber piirab
Sortsineiu mustlik yö,
Kunni koidu wiiru kiire
Olewiku enam löö.

Udupilwed endid heitwad,
Tõuswad merel kiigule;
Senni tema lootsil jookses
Weesi säädes liigule.

Kunni puistab oma kiiri
Wälja õitswa serwale,
Danne, õnnistusi täates
Haige, noore, terwele.

Kätte jõuab kaunis ootus
Igatsejal mõteta,
Uhuteles uuesti uksest
Siin ette võteta.

Kõigil annab ennast tunda
Baimu viisi olekust,
Et kõik võiksid õppust saada
Tulewiku tulekust!

Kärstunud selgel pääwal
Tulewat tend loodate; —
Tõledad, kas teie teate
Mis te ta käest ootate?

Looduse ilu.

Inime, võid ja ka diete mõista
Bägewust taewa all Loojalt nii waates!
Tungib su südames' imelik wägi
Shtudel taewade iludust' ehtes?

Millal need päikese heledad jooned
Kuldawad isamaa hiilgawat pinda,
Metsa ja mägesi Sumalag' jättes,
Kosjutes täätawad wabadus' kasu.

Pilwede kenade wärwide läbi
Taewas saab ehitud õnnistus' maaks,
Kus pool on õitsemas imelik eether
Kauguses pilwede, õhude seas.

Tuba jääb waub see taewalik päike
Metsade warjusse imedal tiirel;
Mägesi, pilwesi punatab paistus
Täada meil andes, et otjas on pääw.

Tuhata Looja mul isi üht teeda,
Kelle pääl kõndides wõiksin ma leida
Tarkuse hallikat, kõrgemat mõistust;
Looduse ilu siis küllalt ta'an kiita!

Laul ja muusika.

Kui mu rinda mure rõhub,
Dma küttes wangis peab,
Ja mu südamesse õhub
Waewa walu ja end seab
Minu südant ärawõitma,
Dma iffedesse kõitma.

Kui suur kurwastuse wägi
Mset wõtab minu sees,
Ja mu hinge nii kui mägi
Litsjub, et ma filmawees
Pean tema koormat kandma,
Ja end tema alla andma.

Kui mind hirm ja kartus waewab
Selle suure ilma pääl,
Ja mu süüdi üleskaebab
Sigus' mõistjatele sääb,
Kõik mu teud pahad, head,
Ja mu hirmsad patu wead.

Kui ma ahastust weel rindas
Kannan kaua mõeldes,
Ja end nii mu Gesti pindas
Naitan, paha veldes,
Gest et selle kiusu paeldes
Dlen olnud kaua aeldes.

Kui mind rist ehk waew siin wautab
Hirmsa suure wäega,
Ja mu rõõmu nenda kautab,
Dma kurja käega
Minu juurest õnne wõtab
Ja siis kaugel äratõttab.

Kui on kõik ju otsa lõpnud,
Mis mu hinge toetand,
Gest et paha wälja õpnud,
Ja end siia poetand;
Igal pool on leina pihu
Täitnud minu hinge, ihu.

Siis wõib neid kõik lõpetada
Kallis, kuldne laulu hääl,
Ümberpöõrmist õpetada
Roormatud maailma pääl,
Südamele rahu anda,
Tundmist jälle koju kanda.

Siis saab muusika mu waimu
Kinnit' ma, et ülesärkaks
Kindel meel, ja pahu laimu
Kaut' ma, et üal tärkaks,
Hingel rahu, kindlust andma,
Waewa, waenu äraandma.

Priius.

Priius, puhas elu läte,
 — Sumalast ja jaetud
 Rõige koorma kandjale
 Kes on hingest maetud.
 Sinu tiivad õnne sõrwa
 Tõstwad häda wärawatelt,
 Et ei enam läha sõrwa
 Rõõmu riigi rajadelt;
 Südant hoiad omas süles
 Kinni katkemata wäega,
 Taewa teele juhid üles
 Snnistuse armuga.

Drja kütkeid oled murdnud
 Ehk küll rauast olid,
 Ilma sügawusse saatnud,
 Kust nad kiusma tulid
 Rahwast, iket peus hoides
 Walgus' waimu surmamiseks,
 Surma sirpi käes kandes
 Sigus' otsjat hukat'iseks.
 Wangistuse wiha walu
 Peremees siin olla tahtis,
 Unustas, et loodus' tulu
 Dlema peab ametis.

Gestirahwas, sinu sõbraks
 On nüüd priius jälle
 Üksford saanud, ehk küll wõderaks
 Näitas jääda sulle.
 Ihu kütkeid on ju lahti,
 Waim weel wangis igatseleb,

Notes, mill on õiget mahti,
 Kus ta ilma muuta wõib.
 Gest oh pea kinni kōwast
 Priiust kindlas waimus, meeles —
 Küll siis süda pääseb waewast
 Taewa õnnel juhates.

D o t a !

Kui su südame sees sõudwad
 Meele ära heitmis' parwed,
 Igawuse waipas jõudwad
 Kõju kaugelt waewad, mured;
 Trööstimise lootus kaub,
 Kassi pidi mõtlemis'e waub —
 Dota siis! Dotus õnnis lootus!

Õtja lõpwad a'ad, mill jääwad,
 Waewajate piinad õhtul,
 Häda karika sees näewad
 Silmad neid siis upuwad.
 Põhja tuul kõik ärapuhub,
 Südant puhtaks sidemetest uhub —
 Dota sa! Dotus õnnis lootus!

E l u õ n n .

Ära otsi elu õnne
 Tormilise mere päält,
 Säääl ep ole jäädwat aset,
 Kus wõiks leida rõõmu häält,

Sääl ja wangud lootfiku sees
Nagu kõrkjas mägedel;
Maru wiib sind mässamises
Põhja kangel wägedel.

Otsi aga kindlal pinnal
Kaitse waimu kaisu all,
Et ta kinnitab su radu
Hiilgwal ehtis isamaal.

Sääl on temal noored juured
Mulla sisse tungiwad,
Et wõiks kindlaks saada tehtud
Kui kõik õigus' otsijad.

Eõbusaste lõunel kaswa
Sada wilja wõrsuda;
Kinnituseks nõrkel troosti
Küllalt koju korjada.

Diguse wõit.

Kaugel siit, kus elu oru igawene waius
Hingab kuldses woodis magust unewäge maitstes,
Ditseb õigus, mis ep ole leida ilmas mitmes paikus
Kurja komete eest inimese lapsi kaitstes.
Sääl on kõlamas ta hele, läbitungiw hääl
Muru pinnal, õhu rinnal, wete woogus;
Lausa luhab tema lahkel, laululoojal mäel
Snnelikult pakju palmi okste oogus.

Ennemuiste, kui meil oliwad weel õnsad ajad,
 Sõitis õigus ilmas hõbewankres jäädawaste,
 Aga otša jõudsiwad need kallid aasta sajad,
 Ära lõpes õigus elul äratuse kaste.
 Paha wõttis enesel pea peidupaika siin,
 Sigusel ei antud enam õiget kohta;
 Kawalus ja tüli tõusiwad nüüd ja ka piin;
 Sõja sõnum sõudes saatis häda ohtu.

Siiski ülekohus ei wõi iial saada wõitu,
 Kui ka kaua näitab oma wäge, wõimust, woli!
 Kui ju nähtaks taew' all tõuswat helewälget koitu,
 Langeb nagu tuhk ja kolm, mis enne wägew oli.
 Siguse eest õelus õhk'des, õig'des ära kaub,
 Pilwede alt röömustust toob selge päike;
 Glu tee päält kärmest pettus peidupaika waub; —
 Kõiki kosutab ja kannab õigus läike.

Snime, kas madalat ehk kõrget ja suurt sugu,
 Pane tähele ja tee, et sa ikka õigust nõuad;
 Üksford lõpeb otša ülekohu laimu lugu,
 Igawesse karistuse ette sina jõuad.
 Kudas lükkad, nenda lähab. Tee, et enam siit
 Sigus ei wõi enam koju minna algma mängi;
 Saada ära ülekohu mitte üprist wiit —
 Sigusele südames tee õnnist sängi!

Wäljarändajatele.

Üks kõitus' kõis, oh wennad öed
On see, mis teite südant täidab!
Ei selle lugud pole tõed,
Mis kaugelt pinnalt ennast näitab.
Tuul wingudes mul täädust toob,
Et mõera wälja walu wood
On ärksad ja neil paha soow —
Sest õhku täitwad leina loud.

Teil kodu pind on alwaks läinud,
Kus ehal helisewad hääled,
Teid waletus' wõrk waatmas käinud
Ja nõdraks teinud teite meeled.
Teil ette pandud on see wõrk,
Täis walekeele walusi,
Et igauks, kell' usk on nõrk
Peaks põlgma oma talusi.

Tei' petja juba mõtelnd kawa,
Kuis walekütke saaks teid saata.
Et te wõiks rahul näha hawa,
Ja õhk'des tema sisse waata,
Kus teile priius puhkab und,
On kütke sõlmist katetud;
Talt kadund ärapäasmiis' tund,
Ja temaga — te matetud.

Oh kuulgem seda hale't nuttu
Mis õhust mulle tungib kõrwu,
Ja pajates see leina juttu
Mul teatab õnnetuste arwu.

Oh tuleks teile päha märk,
Et tarkus läbi tungiks meelt,
Uus elu algaks, parem järk
Saaks aitma teid see wale teelt.

See tuuleoog ka minu mõtte
On wõtnud täita leinaga,
Sest õnneriisja ettewõte
Teeb tei'ga nagu heinaga,
Mis oma jalalt kukunud.
Oh tröösti, tõuse üles meel,
Sa tuule soigust tukunud —
Ja näita eksjail teesi weel!

Isamaa.

Isamaad, oh inime, sa pea kinni südames,
See on sinu kõige parem warjupaik,
Kes sind omas õnnerikas hoonedes
Laseb tunda, mis on õige õnsus' maik,
Sinu kõige wanem, kallim wara.

Dormi, tuule, marude eest kaitseb ta sind järgeste,
Mis sind püüdwad murda pikal wäljale,
Et ei lange, waid wõid seista julgeste.
Wõeral pinnal oled antud näljale,
Iga tuuleoog sind muljub maha!

K u u.

Tiivu lautand üle maa
Pimedus on ellalt;
Shud üle lageda
Seiswad waimu kommel.

Kustumas on taew' all lamp,
Wiimast walgust woolab,
Kaugel säraw põhjal kump;
Tooned tantswad jää pääl.

Walgustatud mere wood
Läikwad lambi paistel;
Pilwes hiilgwad hõbe eed
Üht teist finni kõites.

Wesi sätendab kui kuld,
Waimud pinnal sõudmas.
Oh ma wilets, waene muld,
Miks mu eest see peitus!

Kuhu tõttad kumer kuu,
Kuhu wiid sa ehteid?
Waike ju maailma suu, —
Keda sina kardad?

Wesi ja lamp seiswad koos;
Üks saab teist nüüd wõitma!
Laened omas mängu oos
Andwad kuul suud fiirelt.

Tuli kustund — pime õõ
Sõba saadab filmal —
Waimudel on algmas töö,
Snimestel rahu.

K a e b d u s.

Hüia ella lillekene,
Nuta kaunis diekene
Oma endist seisust taga,
Kus weel elu oli waga.

Kus sul õitsid õnne pääwad,
Mis nüüd kangel ära jääwad,
Kus sul ilu kallilt säras
Ilma lõpemata kãras.

Uga noorus' ajal nãrtsid,
Magust elu maha jãtsid,
Nupud, lehed üksi nutwad,
Kadund õide järel rutwad.

Tuule tuhinate tunnil,
Moore pääwa ilu sunnil. —
Menda kõit; — meit' ilu kaub,
Surma sirbi alla waub.

Mis on täna kõrgel kroonil,
Hoome juba muldsel troonil;
Olgu rikas, olgu waene —
Elu puhub jurma laene!

G e s t l a s e d!

Gestlased, Gestlased!
Ballal wãraw walgusel
Larisa kõigidele tehtud;
Õhti ei wõi algusel
Jãada nagu tihti nãhtud,
Waid kõik peawad wõttama
Elule tõttama.

Gestlased, Gestlased!

Wõtke waimu walmistust
Wastu wahwa wõitmisega;
Pimeduse palmistust
Saatke kõige kõitmisega
Ara, hästi auusas ärkmises,
Tõe tee pääl tärkmises.

Gestlased, Gestlased!

Elu enmast ehitab
Kuldses kroonis koidu kumal,
Paulu lippu lehitab.
Wõtke, nenda tahab Sumal!
Armurikkalt jeda antakse,
Ette teil pantakse.

Gestlased, Gestlased!

Dstke hoolsast õpetust,
Saara tarkusete tulu;
Kumalusel lõpetust
Saatke, ärge kartke kulu.
Tuhat kordselt saab kõik tasutud,
Kui kõik hääst asutud.

Gestlased, Gestlased!

Kui teil päha tulnud märk,
Aunstage elu toojaid, —
See on uuenduste järk, —
Uue Gesti waimu loojaid;
Nemad elawad su kaswu hääks;
Oh, et kõik jeda teaks.

Nooruse kiirus.

Kollatanud lehed puudest langwad,
Tuule keerud nurmele neid wiivad;
Pea seisab puuke lage, paljas,
Tüwi wastu wihtwad tormi tiivad;
Kõik on surma süles, mis on olnud haljas.

Nenda noorus' pääwad mööda lindwad,
Wanaduse wermeid järel toowad;
Kaste tilgad filmi niisutawad,
Wõrka päiwe leina louks kowwad;
Pilwed näul pimedusi piisutawad!

M u t u u b.

Jää mulle truuks, ja armastud alw kuub,
Me wanaks saame ühes;
Ma aasta kümned olen kannud sind,
Mu wäga kaunist wara.
Kui läkitus olustel
Eht kannab uusi wõitlusi —
Tee minu järel tarkus' teedel
Mu wana sõber lahkumata.

Mul tuleb järgest mõtte mölguma
See pääw, mill selga panin
Sind, küllus' rõõmu pidu enesel
Ma tegin sõbraks muutes.
Su oled, mis mind auustab,
Ei ole keelnd mul midagi,
Waid rohkest maitsnud elu hädust
Ma wana sõber sinuga.

Sind olen ambra laendes leutand,
Kuid iial tore olnud.
On saadetud mind tühjalt tagasi,
Kui sinus abi nõudsin?
Ei iial, waid kõik korda läind,
Nii kudas olek himmustas.
Ja paleuste helle kessel
Meil särand wastu waimustused.

Ei ole tühja käigi päiwi meil
Nüüd enam karta kumgil,
Mis segatud on rõõmust, hädadest,
Ja wihmast, pääwa paistest.
Ma warsti pean, see on näha
Maailma käiku lõpet'ma.
Oh oota pisut, meil ots tuleb,
Mu wana sõber, mõlematel!

Pane tähele.

Mu süda pane tähel' ja wõta õpetust,
Et iial ja ei usu maailma paha wiit,
Kui nägeda ei taha, kus hing saab lõpetust,
Waid rahus kõnniks sinna, kus õitseb ohwri riit.
Maailmas kiusu nõõrid on sulle üles säetud,
Mis rumalail weel pole siin iial mitte täätud,
Waid wihas mõirab lõwi, kell neelmin' selge on.

Oh süda pane tähel' ja pea meeledes:
Oh ära wõtta usku, mis luiskab ilma jutt.
Su sirgub patupori kõik' wale keeles,
Ja awal dab end wing ja libe kahju nutt.

Kui ettevaatmat' kõnnid, siis pettus ennast näitab,
 Sind hukatusse saadab ja waludega täidab, —
 Sest wõta kaunist õppust ja pea meeledes!

Sa süda pane tähel ja katstu püüada
 Maailma nägu põlg' da, mis kawalust on täis,
 Ja kena nõu all wakkas, kust sind wõiks hüüada,
 Et waatma tuleks teda, — nii kui ju mõni käis.
 See waga näu all warjus on hukasaatwad käed,
 Kui sind siin kaitsda wõta kõik ingli kaitswad wäed,
 Siis ihu, hing lä'äb hukka ja elul otja teed!

Sa waatma tuleks teda, — nii kui ju mõni käis.
 See waga näu all warjus on hukasaatwad käed,
 Kui sind siin kaitsda wõta kõik ingli kaitswad wäed,
 Siis ihu, hing lä'äb hukka ja elul otja teed!

P a n e t ä h e l e .

Sa waatma tuleks teda, — nii kui ju mõni käis.
 See waga näu all warjus on hukasaatwad käed,
 Kui sind siin kaitsda wõta kõik ingli kaitswad wäed,
 Siis ihu, hing lä'äb hukka ja elul otja teed!

Redlich, C. M.

Lille pöösas

Annetuseks.

Kui õhtu päike puude latwu, mäge
Ja pilweid ehib kuldse paistega;
Kui lilled uin'wad Ihu kiigutusel
Ja puud ja pöösad sala kohaga;

Kui linnud metsa hingusele töt'wad,
Ja laened ojas waiksest' woolawad;
Kui ööpik tõstab kenast' oma hääle,
Ja kuu ja tähed taewas hiilgawad:

Siis metsa pimedusse rändan mina,
Kus mõnda tundi istun rahulist',
Kus lauluks jaan'd nii mitu rõõmu hüüdmist,
Nii mitu õhkamist mu südamest.

1. Soowimine.

Oh, oleks ma üks lilleke,
Siis ehk mu pääle waataks ta,
Siis ehk ta juukstes wõiksin ma
Ja tema rinnal hingada.

Müüd minust mööda astub ta,
Ei waata mu pääl iialge;
Tal täadmata, mis ihaldus
Mul täidab minu südame.

---

2. Armukesele.

Mu süda rindus lööb waid full,
Mu kallis armuke!
Ma mõtlen õhtul, hommikul
Su pääle üksine.

Sa seisad minu silma ees
Kus iial olen, lään,
Ja kui ma hingam sängi sees,
Ka siis su nägu näen.

Kui õues puudes kohab tuul,
Laen' wõitleb laenega,
Siis on, kui ütleks fina mull':
Mul armas oled sa.

---

3. Uuenägu.

Ma nägin und: Üks lilleke,
Kui taewas nõnda jinine,
Täis õilmid seisis peendra pääl,
Mu rohu aias akna all.

Ta tema ümber kasw'siwad
Kolm roosipõõsast, ilusad;
Need lõkendawa palgega
Ta ees end wõtsid kummarda.

Ma rohuaeda astusin
Ja mullast wälja kaewasin
Mu lille, taewasinine,
Ja kandsin teda kambrisje.

Sääl roosipoti istuta
Ma wõtsin teda hoolega.
Nüüd hiilgas ta mu akna pääl
Ja tegi mulle rõõmu tääl.

Üks hommiku, kui tahtsin ma
Ta mulda weega niisuta,
Ja tema juure astusin,
Siis hoopis ära kohkusin:

Ei leidnud mina poti seest
Mu kena lille enam eest:
Ta kohas oli kaswamas
Üks offaline ohakas.

4. Rõõmulik täädus.

Üks ainus ferd ma nägin siud,
Siis täädsin selgeste,
Et nii sa armastad ka mind,
Kui ma siud, armuke.

Kui poleks nägijaid oln'd säääl,
Siis kohe armsaste
Suud oleks mina annud sull,
Mu kallis armuke!

---

5. I s a m a a.

Ma olen kaugel ümber käinud
Ja mõnda wõõrast kohta näin'd,
Ei ükski mulle rõõmu teinud,
Ei jüda kuski rahu leidn'd.

Mu meeles üksi seisid sina,
Mu õitsew wanemate maa,
Kus sündin'd, üleskaswan'd ming,
Kus mõnda rõõmu maitse'n'd ma.

Ma saigest' taewa pilweid waat'sin
Ja ränd'sin mõttes nendega,
Ja palju tuhat terwist saatsin
Sull' iga tuule õhuga.

Su õits'wad orud, leht'wad luhad,
Su haljad metsad armsamad
On mul kui wõõrad hiilg'wad lohad
Ja kõrgest kõik'wad palmipuud.

Muud ihaldust ei mina kanna
Mu südames, kuid' üksford ma
Wõin sinus filmad kinni panna
Ja sinu mullas hingada.

6. Jookse jõeke.

Jookse, jookse jõeke,
Läbi lille hiilg'wuse,
Läbi luha, lehkawa,
Läbi metsa, heinamaa.

Jookse, jookse jõeke,
Jookse sinna rutuste,
Kus on minu armuke,
Terwiksid wii temale.

Ütle tal, kuis rahuta,
Mures, kurb nüüd olen ma,
Et ta mind on põlganud
Ja uut armu otsinud.

Ütle, et ei pahanda
Sellepärast ennast ma,
Et tal' soowin südamest:
Rahu, õnne, rõõmustust.

7. Mil leiad, süda, rahu mul.

Pääw looja läin'd ja eha walge
On taewa sõrwas kustunud
Ja waikse rahu rüppe tõttab
Kõik, pääwa waewast wäsinud.

Kuu taewast lahkest' walgust annab,
Ei seismit iial ole tal.
Ja t'aga mõttes rändan mina,
Mil leiad, süda, rahu mul?

8. Wee pääl.

Kiigu, liigu paadike,
Liigu, kiigu tasaste,
Sest mu armu kannad ja
Mööda jõge läikiwa.

Laened, jätke kohina,
Tuuled oma mühina.
Linnud tõstke jala häält
Pööjastikust, kalda päält,

Et ei ärkaks ülesse
Minu kallis armuke —;
Minu rinnal uinus ta
Rahuliste magama.

Kiigu, liigu paadike,
Liigu, kiigu tasaste,
Sest mu armu kannad ja
Ja mind ühes temaga.

9. Sild.

Üht silda tunnen, armukene,
Kus pääl end süda rõõmustab,
Kus ennast alaline suwi
Täis ilu wälja lahutab.

Ja südame seeft südamesse
Käib jelle filla ime tee;
Ea pääl ei keski muud wõi astu,
Kui armastus waid üksine.

Tad armastus on ehitatud,
Kui lillist, nenda kenaste.
Säääl pääl lääb süda südamelle,
Kui peigmees oma pruudile.

Ka armastus on wõlwe teinud
Sell' fillal' nenda toredaks;
Säääl armastus on tolli wõtja
Ja magus musu tolli maks.

Kas, magus tüdruk, tahad sina
See imesilda waatada?
Üks kõik, siis truuißt aita mulle
Ka teda üles' ehita.

Kõik mured kadugu süst, waata
Mu pääle lahkest' ja su suud
Mu suu wasta armsast' pane,
Siis on see sild meil ehitud.

10. Lahkudes.

Ma lahkun just, weel üksford suud
Mull' anna armas, kallis pruut,
Ja las' mind ford weel armuga
Su kaela ümber hakata.

Riul raskest' tujukub minu rind,
Et pean maha jätma sind
Ja sõameeste hulgaga
Sust waenuplatši minema.

Oh see kül meil on täadmata,
Kas ükstõist saame nägema,
Wõi lahkume nüüd igawest',
Pea fiiski kinni lootusest.

Jää Jumalaga kallis pruut,
Weel annan üksford sulle suud,
See olgu pandiks selle eest,
Et truuiks jään sull' igawest'.

11. Arusaamine.

Ta istus m'uga laua taga,
Mu pääle lahkest' waatas ta;
Mu süda põues tufjus wäga,
Miks pärašt? — mul on täadmata.

Ei ühte jõna lausun'd meie,
Eiig palju kuuljaid oli sääl,
Ja omet' süiski aru saime,
Mis mõtles süda, tundis meel.

Üks ainus armas waatamine
Ükstõisel ütles selgeste:
Sull' üksnes elan, armukene,
Kui süren, süren sinule!

12. Kurwastus.

Suud tahtsin ma anda sulle
Eile, mu armuke,
Sa aga pöör'sid end minušt,
Ja läksid eemale,

Ja ütlesid: „Armastanud
Ei ole sind iial siin ma,
Sa wõid, kui süda sul soowib,
Nüüd armukešt otsida.“ —

Ma nutsin, ei mitte jeepärašt,
Et tema mind põlganud,
Waid, et ehk üks tõine, kui mina,
Täht jälle saab petetud.

13. Süda, miks nii kurwalt tüksud?

Süda, miks nii kurwalt tüksud?
Miks nii niiske seisad film?
Waata, kewade on õues,
Rõõmu maitseb kõik maailm.

Puud ja pöõjad pakkatawad,
Kuulda linnu laulu hääl,
Pääwa paiste lahkest' läigib
Wete hiilg'wa peegli pääl.

Lilled on kõik unest ärkan'd,
Leh'wat pärga pähe pann'd.
Süda, miks nii kurwalt tüksud?
On sind kewad' kurwastan'd?

---

14. Ime jõud.

Üks ainus kord ma waat'sin sinu filma,
Üht ainust sõna kuulsin sinu suust,
Säääl armastasin mina kõik maailma,
Kõik, kellest süda leidis rõõmustust.

Mul oli nii, kui oleks lahti läinud
Üks hiilgaw taewas minu filma ees,
Kui oleks ma üht rõõmu mait'sda saanud,
Kes kaduda ei wõi siin iiales.

---

15. Armukesest lahkudes.

Oh armuke, s'ust mina
Pean lahkuma,
Mull' wõta suud weel sina
Kord andada.

Mu ainus rõõm sa oled
Siin ilma sees,
Kui tulufene põled
Mu südames.

Ei muud ma soowi, taha,
Kuid' järgeste
Sääl olla, kus sind näha
Wõin, armuke.

Mil wõtab aeg meil tulla,
Kus igawest
Wõin ma su juures olla
Täis õnnistust!

16. Ühe linnule.

Linnuke, miks tõstad sina
Nenda kurwalt oma häält?
Waata, kewade on tulnud,
Talwe kadun'd põllu päält.
Metjad kohawad kõik lehtes,
Lilled seis'wad õilmedes,
Sõed, ojad rõõmsast' jookswad
Pääwa paistel läikides.
Linnuke, oh üttele mulle,
Miks nii kurb on sinu rind?

On ju armuke sind petnud?
On ta maha jätnud sind?
Kui ta on sind mahajätnud,
Kui üht tõist on otsin'd ta,
Siis kül parem kurb on olla,
Kui nut armu otsida.

---

17. Jää Jumalaga, isamaa.

Jää Jumalaga, isamaa,
Mu kõige kallim ase!
Ehk sinust kül pean lahkuma,
Ei siiski ilmas meelest ma
Sind kaduda siin lase.

Tuul mühab waljust purjetes,
Laew laenel edas' tõttab;
Ma seisán wõõra rahwa seas
Su ranna poole waatades,
Mul jüda põues nutab.

Merd ehib päike kullaga,
Läab looja wete põue,
Kui hommikul jäll' tõuseb ta,
Ei enam siis ma näha saa,
Oh isamaa, ju õue.

Jää Jumalaga, isamaa,
Mu kõige kallim ase!
Ehk sinust kül pean lahkuma,
Ei siiski ilmas meelest ma
Sind kaduda siin lase.

---

18. Weel praegu kõlab sinu hääl.

Weel praegu kõlab sinu hääl
Mu kõrwas armsaste;
Mul praegu põleb pale pääl,
Su mušu, armuke.

Miks oled sa nüüd minust läin'd,
Mu kadun'd armuke?
Miks seda rasket haawa löön'd
Mu kurba südame?!

---

19. Meiu akna all.

Kuu ja tähed kõrgeft taewast
Waat'wad alla selgeste,
Ja üht kuldast unenägu
Saat'wad sala sinule.
Maga rahuš, armuke!

Maga rahuš ja näe unes
Tulewikust õnnest sa,
Keda pea walmistama,
Armuke saan sulle ma.
Maga rahuš, armuke!

Sinu akna all ma seisän,
Laulu kõla rinnust lööb.
Ei ma jõua aega oota,
Kus mu film sind jälle näeb. —
Maga rahuš, armuke!

---

20. Sa vaatad mu filma. 81

Sa vaatad mu filma, üht pisarad näed
Tas hiilgama fina.
Et sinust pean lahkuma, fina m'ust jääb,
Sest kurb olen mina.

Siis annan, oh neiu, kõik pisarad sull,
Mis hiilg'ma näed fina
Mu tumedas filmas, kui ütled sa mull:
Sind armastan mina.

21. Päästmise hind.

Kes nii hüüab metsa seest?
Kinniseitud, puude wilus,
Ohtab piiga, noor ja ilus,
Tahaks pääse sidemist.
Pois läks metsa rutuga
Hüüdjad üles' otsima.

Piiga palus nõnda sääl:
„Tee mind lahti, poisikene,
See eest sulle, kallikene,
Tahan sõbraks jääda tääl!“
Tärsku vastas poisike:
„Minul on ju sõbrake.““

Piiga palus uuest jääl:

„Dee mind lahti, poisikene,

See eest sulle, kallikene,

Tahan õeks jääda tääl!“

Järsku vastas poisike:

„Minul on ju õeke!“

Tasem palus piiga jääl:

„Dee mind lahti, poisikene,

See eest tahan, kallikene,

Armukeseks jääda sull!“

Pois tal' andis südamest

Suud ja päästis armukest.

22. Kewadel.

Kadunud on talwe päewad,

Kätte jõudnud kewade:

Luhad, wäljad haljaks läawad,

Puud ja põõsad lehile.

Einnud laulwad jälle kenast’;

Karjalapsed wainu päält,

Lilledega ehtis ennast,

Tõst’wad rõõmsast’ oma häält.

Ei siis mina kurb wõi olla,

Waid ka hüüan rõõmsaste:

Sissa, õissa, et meil tulla

Wõtsid jälle, kewade!

23. Mu magus Maria.

Oh tääksid, kallim, ja, kui ilus oled sina,
Siis tunneksid kül ja mu waewa, ahastust,
Siis näeksid selgest' ja, kui kurb nüüd olen mina,
Et sina põlganud siin minu armastust.

Siis ammu oleksid mu pääle halastanud
Ja lahkest' ütelnud mu palwe pääle: ja!
Ja mittu tuhat kord' suud mulle armust annud,
Mu kallis armuke, mu magus Maria.

24. Surmu aed.

Siin on see paik, kus hing'wad rahus
Kes wäsinud on elu ra'al;
Siin on see paik, kus lõpeb mure,
Waew, ahastus ja nuttu hää.

Siin on see paik, kus siit mailmast
Tee meie isamaale lääb;
Siin on see paik, kus lahkun'd süda
Su taewa rõõmu maitse'da saab. —

Kus iial waatan, muru pinnal
Kõik lilled leinas seisawad;
Siin kadun'd linnu rõõmu-laulud,
Ja puud kõik kurbast kohawad.

Mul on, kui nende kurblik kohin
Mu kõrwa ütleks jalaja:
Siin on see paik, kus kord ka sina
Saad wiimses rahus hingama.

25. Oh, ära looda asjata.

Sääl oja ääres kalda pääl
Ma ist'sin t'aga puude all.
Päew oli juba looja läin'd
Ja tähed taewa alla jõudn'd.

Sääl kät mu ümber pani ta
Ja küsis minult armuga:
Kas armastad ka sina mind,
Mu kallim, nii kui mina sind?

Ei wastan'd mina sõna tal,
Kuid' lang'sin tema rinna naal
Ja andsin suud tal armsaste.
Oh õnnis silmapilk'mine! —

Sääl langes taewast häffiste
Muu ees üks hiilgaw täheke.
Wist tahtis ta mull ütelda:
Oh, ära looda asjata.

26. Ma armastan sind.

Marie, mu ingel, ma armastan sind,
Waid sulle siin üksine tujsub mu rind.
Marie, mu ingel, oh ütle mull' ja,
Kas armas su meelest siin olen ka ma.

Marie, mu ingel, kui mered ehk jõed
Ehk kõrwed ehk kaljud siin lahutaks meid,
Tää, siiski su juure siin leiaksin teed
Mu meel ja mu mõtted ja soowimised.

Kus iial ma olen, kus iial ma lään,
Marie, mu ingel, su nägu ma näen,
Ja siiski, kui hingam ma sängi sees maas,
Marie, mu ingel, sa seisad mu ees.

Sa waatad mu pääle, mul kurwaks lääb meel,
Et 'p ole, mu ingel, mu oma sa weel;
Seepärast, oh kuule, kui palun ma sind:
Marie, mu ingel, oh armasta mind!

27. Wiimne soowimine.

Weel kord ma tahaks öelda sinul,
Kui armas mulle oled sa,
Ja kuni ilmas elu minul,
Ei iial ma sind unusta.

Mull kostma sa ei peaks üht sõna,
Waid waat'ma mu pääl' lahkeste,
Ja maha lüües filmi, kena,
Sa mu ees seisma waitseste.

Siis käsi ma su pääle paneks
Ja paluks suurelt Jumalalt:
Et tema sulle rahu annaks,
Mis ära wiinud fina m'ult.

C. H. Redlich:

Oh rõõmusta ja laula!

Annetuseks.

Tere, armas Gesticahwas,

Tere tuhat forda ja!

Sinu ette aral sammul

Ustun laulu andega.

Mis on õhtul haljal oksal

Dõpik lustil wilistan'd;

Mis on õrnal tuule õhul

Silme õilmel kuulutan'd;

Mis on kuu ja tähe hüügel

Laene lausun'd laenele;

Mis on sala kohisetes

Põõsas ütlen'd põõsale: —

Olen püüdnud ära mõista,

Laulu kangaks kududa; — —

Ja nüüd usaldan su kätte

Raamatukest pakkuda.

---

1. Kurwastus.

Mul kurwaks lääb süda ja haledaks meel,

Kui waatan mu kadunud armuk'se pääl,

Kuis, ehitud siidi ja sammetiga,

Nüüd elab ilus ja uhkuses ta.

Et waene ma olen, sest põlgas ta mind,

Ei tõsist armastust tunnud ta rind:

Ta arwab, et ükski õnnelik see,

Kell' raha ja rikkust siin rohkest' on kae.

---

2. Kewade laul.

Oh läki nüüd wälja, nüüd haljas jälle maa,
 Nüüd jälle lepik lehtes ja õilmes heinamaa,
 Nüüd kägu jälle kufub ja ööpik tõstab häält
 Ja laste rõõmu kisa on kuulda tänawalt.

Oh läki nüüd wälja, sest kewade on tuln'd,
 Kes külma lume kätte all kaua wangis oln'd.
 Waat', kuda oja hüppab, päew hiilgab taewa all
 Ja leht'wais puude lehtis tuul mängib kohinal.

Oh läki nüüd wälja! Waat', kuhu pöörab film,
 On õits'was ilu-ehetes ja rõõmus kõik maailm.
 Oh, süda, jäta mure, oh jäta õhk'mine,
 Ja laula kiitust jellel', kes toon'd meil' kewade! —

3. Küsimine.

Ma nägin mu armukest ist'wad
 Gile siin puude all maas;
 Tal pale punas ja hiilgas,
 Silm seisis pisaras.

Ta põimis üht lillist frantsi,
 Üht kena frantsikest
 Ja laulis üht laulu ja õhkas
 Sääl juures südamest.

Kas saatsid neid õhk'misi mulle?
 Oh ütle mull', neiuke,
 Kas põim'sid mull' pulma frantsi,
 Wõi frantsi mu hauale?

4. Ta mõtleb praegu minu pääl?

Ta mõtleb praegu minu pääl,
Tal meeles seisab mina.
Kõik maailm tõttab hingusel'
Ja taewa alla, sinna,
Kuu, tähed jõudnud paistega;
Neid waates mu pääl' mõtleb ta.

Ja laulu lugu lahkeste
Lõõb lõpik lõõsa peidul. —
Oh kõlaks kõrwa temale
See armastuse täidul:
Hääd ööd! oh maga rahuga,
Siin walwan ju pääl' mõttes ma! —

---

5. Wee pääl.

Kuu hiilgab ilul taewa wõlwel
Ja tähed paist'wad selgeste.
Ma istun wenes, sõuan sala,
Kus poole? — täadmata mul see.

Üks ime hää! mu kõrudes kõlab
Ja täidab põues südame.
Du näki-neitsi laulu heli,
Wõi minu ramukese see?

Oh läikiw laene, liigu, kanna
Mind laulja juure lähedalt,
Et rahu leiaks süda minul
Ja kauks pisar pale päält!

---

6. Sull' olen ma mu südant annud.

Sull' olen ma mu südant annud
Ja sulle truust tõutan'd;
Sind üksnes olen meeles kannud
Ja ükski sind siin armastan'd.

Ei aga sellest hoolin'd sina:
Mind põlgasid — uut wõtsid ja.
Kõik sulle andeks annan mina,
Oh ela õnnes temaga! —

---

7. Mu soowimine.

Kui kord siit lahkun mina
Ja pannaks' hauda mind,
Siis ärgu kurbastagu
Mu pärast ükski rind.

Siis ärgu helisegu
Mull' wiimselt kella hääl;
Ja ärge lilli pange
Mull' ehteks haua pääl.

Ka ärge kirjutage
Mu nime risti pääl,
Kust kaua aastaid tuntaks'
Mu rahu paika weel.

Kui maha jäetud kõigist,
Ja mures, kurbtuses,
Ja häda, ohtu kandes
Ma elan'd ilma sees,

Siis armsam on see mulle,
Kui unustab kõik mind
Ja ükski pisar mullas
Ei rubju minu rind'.

---

8. Ööpik.

Kül fenast' kõlab oksa pääl,
Döpit, ööpik,
Su armas, lahke laulu hääl,
Döpit, ööpik.

Kõik tõised linnud jääwad wait,
Kui nad suu laulu kuulewad,
Döpit, ööpik.

Oh linnuke, oh õpeta,
Döpit, ööpik,
Mind nõnda fenast' laulma ka,
Döpit, ööpik,
Et akna all mu neiule
Wõiks ma ka laulda rõõmsaste:
Döpit, ööpik.

Kui teda see ei rõõmustaks,
Döpit, ööpik,
Kül sellest siis ma aru saaks,
Döpit, ööpik,
Et talle armas p ole ma —
Ja laulaks tõisel' rõõmuga:
Döpit, ööpik.

9. Oh wõiksin weel.

Oh wõiksin weel üks kord su pääle waata
Üht lahket sõna kuulda sinu suust;
Oh wõiksin weel ükskord sull' awalbada,
Kuis' armastan sind, kallim, südamest.

Siis süda põues rahu minul leiaks
Ja õnnist und ma näeksin jängi sees;
Siis wiimsel tunnilgi ma rõõmsast' hüüaks:
Su igawest' — ka ilmast lahkudes!

10. Ja seda tahtsid sa!

Kui halja kase-metsa all
Ma hulgun üksine,
Siis pisar täidab silma mul
Ja kurbtus südame.

Mul on, kui rohus praegu weel
Ma näeksin ist'ma sind,
Kui täidaks sinu armas hääl
Weel armuga mu rind'. —

Dh õnjad ajad olid need,
Nüüd kõik läin'd kaduma;
Nüüd lahutud me' südamed, —
Ja seda tahtsid sa!

---

11. Las' mind minna.

Las' mind minna, las' mind minna
Mu mure, kurvastusega!
Dh ela t'aga rõõmsast' fina,
Ei sinu õnne riku ma.

Mu rahu südamest on läinud
Ja pisar hiilgab silmas mul;
Kõik seda oled sa mull' teinud,
Kõik seda andeks annan full'. —

12. Meiu kirstu juures.

Siin hingad sa, oh neitsikene,
Siin hingad sina wiimast und;
Su elu-tee on ära käidud,
Dh oleks mul ka wiimne tund!

Kuis punetab weel finu pale,
Kuis naeratab weel lahkeste
Su sun, kui tahaks wiimselt öölda
Ja „Tumalaga“ minule.

Oh, Tumalaga, hinga rahus!
Weel annan suud full' armuga,
Mis enne meil õnne-päiwil
Oh, neiu, mull' ei annud sa.

13. Kui su pääl' öösel mötlen mina.

Kui su pääl' öösel mötlen mina
Ja walan händast' filmawett,
Siis unenäul tuled fina
Ja rinnale mul paned kät.

Su film nii selge, lahke, kena,
See waatab mu pääl' armuga,
Kui ütleks mull': miks oled fina
Mii kurb? — sust kaugel 'p ole ma.

Ja kui sa jälle lahitud minust,
Ei kurb siis enam ole ma.
Mu mure koorm on kadun'd rinnust;
Sust olen troosti leidnud ma.

14. Kui sinu kirja lahti tegin.

Kui sinu kirja lahti tegin,
Säält seest üht lille-lehekest
Ma leidsin ja need sõnad nägin
Ja pääl: Oh sinu igawest'!

Ma tahtsin wõtta lehte kätte
Ja anda talle armsast' suud.
Ja aga langes minu ette —
Ja oli äranärtsinud.

15. Armsam koht.

Armsamat mul kohta 'p ole,
Kui mu weike kambrike,
Sest mu wastas naabri majas
Elab ilus neiuke.

Hommikul kui päike hiilgab
Minu kambri iluga,
Akna pääl siis laulan ma:
Armsamat mul kohta 'p ole,
Kui mu weike kambrike,
Sest mu wastas naabri majas
Elab ilus neiuke.

Kui mind keel'wad tuisud tormid
Kambrist wälja minemast,
Langeb mustast pikse pilwest
Wihma maha tihedast';
Siis mu päik'se pääle waatan,
Kes mull' paistab südame, —
Armsamat siis kohta 'p ole
Mul, kui minu kambrike,
Sest mu wastas naabri majas
Elab ilus neiuke.

16. Soldati lahkumine.

Du sõa pajun waljust' hüüab
Ja sunnib mind just lahkuma.

Rät wiimne korv weel julle annan,
Ja wiimast musu armuga.

Kui langen ma ka wõõral rajal,
Ei saa mind enam näha ja,
Oh, kallis neiu, ära liiga
Siis minu pärast kurwasta.

Ma isamaa eest astun sõtta
Ja ta eest tahan rõõmuga
Ma waenu wäljal elu jätta
Ja wõõras mullas hingada.

---

17. Ohkamine.

Sa oled mu õhk'misi kuulnud,
Sa oled mu filmawett näin'd,
Ja siiski, oh piiga, sa oled
Kõik lootusi tühjaks mul tein'd!

Ei kuskil nüüd rahu ma leia,
Ei kellegist rõõmu ma näe;
Haud on nüüd mul paik, kõige kallim,
Oh, oleks mu wiimne tund fäe!

---

18. Õhtu l.

Waike rahu täidab orgu,
Täidab metsa, heinamaa;
Kosutawa une rüppe
Tõttawad kõik rõõmuga.

Drnalt tuule-õhk weel mängib
Lehk'was lille õilmetes;
Hääd ööd! oh hinga rahus, —
Kohab puude lehtedes.

Viinde laul on waiſſeks jäänud,
Karjad ammu koju läin'd,
Kõrget ſini taewa wõlwe
Tähed ilul ehitän'd.

Kuuled? — kaldal pööſastikus
Dõpik õhtu-laulu lööb.
Süda, laula ja ka tänu
Sell', kes ööd ja päewa toob.

19. Jumalaga, armuke!

Jumalaga, armuke!
Kaske on kül lah' mine!
Et nüüd juſt pean minema
Mulle ſuud weel anna ja!
Jumalaga, armuke!

Kaske on kül lah' mine!
Jumalaga, armuke!

Kaske on kül lah' mine!
Igawest' jään truuiks ſull',
Oh ſiis jää ka truuiks mull'!

Jumalaga, armuke!
Kaske on kül lah' mine!

Jumalaga, armuke!
Kaske on kül lah' mine!

Ara liiaſt' nuta ja,
Surmgi meid ei lahuta!

Jumalaga, armuke!
Kaske on kül lah' mine!

20. Märtsin'd on need lilled ammu.

Märtsin'd on need lilled ammu,
 Mis ma sulle noppisin.
 Kui weel sinu juures olin,
 Sinust rõõmu maitsefin.
 Ammu ärabelisenud
 On need laulud, mis ma sull'
 Paulsin õunapuu all istes,
 Paulsin õösel akna all.

Oh, ma nopiks uusi lilli,
 Paulaks uusi laule sull',
 Kui ma sinu juures oleks,
 Mitte kaugel wõõral maal.
 Kurb nüüd on mul jüda põues
 Ja üks hääl mul ütleb sees,
 Et ma sind siin ilmas näha
 Ei saa enam iiales.

21. Wõõral maal.

Sumalaga, waike maja,
 Sumalaga, tuttau tee!
 Kurwalt waat'sid mind weel taga
 Tja, ema, armuke.

Oh, siin kaugel wõõral rajal
 Mõtlen üksi kodu pääl!
 Rõõmust laulu ka siin kuulen,
 Aga see en wõõras hääl.

Tõised linnad, tõised neiud
Puutuvad mull' filmale;
Oh, kül on need tõised neiud,
Mitte minu armuke,
Tõised linnad, tõised neiud,
Ja kurb nende hulgas ma!
Tõised neiud, tõised linnad,
Kuju tagasi lääks ma.

22. Müüd jälle waikus wälja pääl.

Müüd jälle waikus wälja pääl
Ja metsa pimeduses:
Ei hüüa enam linnu hääl,
Ei tuule koha puies,
Kuid oja woolab hiilgades, —
Kõik hingab une rüppe sees.

Mii kui see oja woolab mul
Ja keerleb süda põues;
Kül otjin metsas, heinamaal,
Kül wäljal, laenel sõues,
Kust rahu leiaks südamel,
Ei aga leia ial tääl. --

Oh, unenägu, kanna ja
Mind tema sängi sõrwa;
Laf' salaja mind ütelda
Mu armukejel' sõrwa:
Död, päewad seisad ja mu ees,
Kas kannad mind ka südames?

23. Wiibind kewade.

Kus wiibid nõnda kaua weel,
Dh kena kewade?
Kas wäsisid sa pikal teel,
Täid wõõra maadesse?

Sind ootab ammu meie film,
Dh kena kewade;
Meil' lume kate, talwe kül'm
Teeb kurwaks südame.

Ei ühte õrnast lehekest
Nüüd ole ehteks puul;
Ei kiiguta üht lillekest
Nüüd lubal hellalt tuul.

Ei jõgi jookse lustiga
Nüüd hiilg'des ilusalt.
Ei kägu wõta kuffuda,
Ei ööpik tõsta häält. —

Dh tule, jõua, kewade,
Meil igaw oota sind.
Dh tule, tänu sinule
Siis laulab iga rind!

---

24. Kas tunned seda maad.

Kas tunned seda maad, kus soojust' süda lööb,
Kus lill ka külmas kenast' õilmitseb,
Kus kaste hiilgab ime iluga
Ja ööpik laulab õhjal lustiga?
Kas tunned seda sa? — Sull' ütlen rõõmuga:
See on mu Eestimaa, see on mu isamaa.

Kas jeda majakest ja tunned, ütle mull' ?
Ja seisab peidus õits'wa puude all;
Ja kõrwal jõgi lahkest laenitseb
Ja kala wetes röömsast' sulpsu lööb.
Kas tunned jeda sa? — See on see majake,
Kus elab minu õnn: mu nägus neiuke.

Kas jeda neitsikest ja tunned, ütle mull' ?
Waat', kuida lahkeste suu seisab naerul tal!
Ja pale punab, hiilgab selge film,
Ja selles warjul on üks taewas, üks maailm. —
Kas tunned teda sa? — Sull' ütlen röömsaste:
See nägus neiuke on minu armuke. —

25. Kui lahk'sin sust.

Kui lahk'sin sust, ei pisarad
Siis hiilgan'd siimas mul,
Ei õhkan'd süda raskeste,
Ei kurwaks saan'd mu meel.

Kui aga jälle wõõralt maalt
Ma tulin tagase,
Siis täitis pisar filma mul
Ja kurbtus südame. —

26. Igatsemine.

Oh Gestimaa, mu ijamaa,
Mil saan sind jälle näha ma!
Su juures seisab minu meel,
Ja sinust laulab minu keel.

Su õits'wad orud, heinamaad,
Su haljad metsad, ilusad,
Su lilled, linnu laulu hääl, —
Kui armsad minule on tääl!

Ra siin on taewas sinine
Ja kenast' õitseb lilleke
Ja halja puude okste pääl
On kuulda linnu laulu hääl!

Kõik see nii armas minule
Ei ole aga iialge,
Kui süs, oh kallis isamaa . . .
Mil saan siud jälle näha ma!

---

27. Mu silma pisaratest.

Mu silma pisaratest
Kaswawad roosid tääl
Ja minu õhkamistest
On kuulda ööpiku hääl.

Kui armastad mind, neiu,
Siis kingin kõik roosid sull';
Su akna all peab hüüdma
Ka ööpiku laulu hääl.

---

28. Mu piip.

Mis on mul järel' jäänud
Kõik rõõmust, õnnestke,
Kõik armust osaks saanud?
Mu piip, piip üksine!

Mis wähendab kõikwaewa?

Mis nii kui päikene

Mul paistab iga päewa?

Mu piip, piip üksine!

Kui sõbrust minu süda

Ei leia kusage,

Mis kautab siis häda?

Mu piip, piip üksine!

Seft, kui kord suren mina,

Siis pange mu hauasse,

Mu pääotsi sinna,

Mu piip, piip üksine.

---

29. Poiskese õhkamine.

Dh, kui üks armuke mul oleks,

Nii suur kui ma, kui roosi õis,

Siis süda armust minul põleks,

Ma heidaks woodi rõõmu täis.

Dh, et üks armuke mul oleks.

Siis, kui üks armuke mul oleks,

Ma kustutaks tuld rõõmuga;

Mul tondi eest hirm pääl' ei tuleks,

Ei wõiks mind waimud hirmuta. —

Dh, et üks armuke mul oleks!

Dh, kui üks armuke mul oleks,

Ei tunneks ma siis wäsimust;

Oh! emal kül hää meel ei oleks,

Ma siiski suudleks armukest. —

Dh, et üks armuke mul oleks!

Oh, et üht armukest mul 'p ole,
Kui's wiisiks tehtud suuremaist!
Ma waene pois! — Kes kingib mulle
Nüüd Tõuluks ühte pruudikest? —
Oh, et üht armukest mul 'p ole:

30. Ju hingab kõik.

Ju hingab kõik, siin üksi õues
Weel hulgun mina rahuta.
Mul süda kangeist' tufsub põues:
Kus nõnda kaua wiibid sa?
Sest ainust rõõmu tunnen mina,
Kui minu film sind jälle näeb,
Kui minu rinnal hingad sina?
Kes sulle armastusest keeb.

Mis on maailma rikkus, raha?
Mis on maailma auu ja õnn?
Kõik tühi, ei neid mina taha;
Su armastus mul kallim on.

Su armastus mul teeb maailma
Siin paradüüsi lille a'aks
Ja täidab rõõmuga mu filma,
Teeb iga tööd mul magusaks.

31. Lilleke.

Rõõnsin õits'wal heinamaal
Halja puude wilus;
Leidsin ühte lille sääl,
Lille lahket, ilus.

„Lilleke, siin õitsed ja
Nägemata, tule
Parem ühes minuga,
Ditse kodu mulle.“ —

Mullast teda kaew'sin ma,
Kodu akna alla
Panin jälle kaswama
Kena koha pääle.

Kätte jõudis tõine päew,
Märtsin'd lehtil aga
Seisis peenral lilleke,
Peinas metsa taga! —

32. Kaugelt.

Ma olen ära kaugel sinust,
Sind lahutab must kauge maa;
Su juures siiski mõtted käiwad, —
Sull' tuhat terwist saadan ma!

Mu süda on su juure jäänud,
Mu meeles seisad üksi ja;
Mu armastus su põues hingab, —
Sull' tuhat terwist saadan ma!

Maailm ei wõi meid lahutada,
Su ligi ikka olen ma;
Ja kui ükskord siit lahkun mina, —
Sull' tuhat terwist saadan ma!

33. Jällenägemine.

„Kallis piiga, ära nuta,
Ära nuta, kurwasta,
Et ma pean sinust sõtta
Nuttēs ära minema!“

„Naske on kül lahkumine,
Aga magus maitsema
Saab meil jällenägemine,
Kui kord koju ilmum ma.“

„Sumalaga!“ — hüüda wöttis
Noormees oma pruudile
Suud weel andes ja siis tõttis
Beri-waenu wäljale.

„Oh, mu kõige kallim wara
Du nüüd minust kadunud,
Kellest hilja, kellest wara
Mina rõõmu maitse nud!“

„Üksi olen ma nüüd ilmas,
Üksi hauda lähen ka;
Mure pisarad mu silmas
Ei saa ial lõppema!“ —

Nõnda, oma muret, õhtu
Kaebas nuttes härdaste,
Iga päewa, iga õhtu
Maha jäetud pruudike. —

Aastad läksid, aastad tulid.
Ammu koju tagase
Tõised mehed tulnud olid, —
Mitte Anna peiuke.

Ta see täitis südant Annal
Kurbtusega raskestē:

Nüüd ta täadis: wööräl rannal
Langen'd oli Ansfuke. —

Kui ta ühel öhtal jälle
Oli nutnud, kurwastan'd,
Läks ta wiimaks asemele,
Ei ka säälgil rahu saan'd.

Süda ööse kätte jõudis,
Uni ei tuln'd temale,
Sest et meel ja mõte jõudis.
Kalli peiu järele. —

Häliste säääl kuulis Anna
Kambri jaapa kobina;
Kohkudes ta waatas sinna. —
Aga keda nägi ta! —

Waat'! — säääl seisis kahwatanud,
Haawatud ja werine,
Keda ammu ihaldanud
Näha saada neiuke.

Ilma sõna lausumata
Waatas wari Anna pääl';
Wöttis kolm kord' kummardada,
Ja siis jälle kadus säääl. —

„Oh, ma wilets, oh, ma waene,“
Sikas piiga südamest,
„Sälle olen üksipäine,
Lahutatud igawest'!“ — —

Ta sell' silma pilgul tuli
Kambri kirjakandaja;
Selle käes üks kiri oli,
Kiinni musta lakiga.

Meitsi kirja wasta wöttis,
Murdis lahti pitsardit.

Euges, — langes woodi nuttes. — —
Hing see oli lahkun'd siit. —

34. Mu lilleke.

Üht lille offa tunnen ma,
Kes õitseb wara, hilja
Ja kannab wäsimuseta
Mull' kosutawat wilja.
Üht lille offa tunnen ma,
Kes rõõmustab mu meele
Ja kui mu pääle waatab ta,
Mul laulma sunnib keele:

„Kus õilmitseb see lilleke?
Mis moodi õilme ilu?“ —
Sa küsid. Tule, läheme
Siit aawikusse, wilu.
Säääl leiame üht pärna puud,
Ja all üht piiga, fena;
See neitsike on minu pruut
Ja minu lillekene.

Ei ole leida kuski maal
Üht piiga, kes nii fena
Ja armas on, kui tema mul,
Kuis ifi näed nüüd täna.
— Gest kuule: Snnis on see mees,
Kes leid'nd üht piiga ilmas,
Kell' täidab südant armastus,
Ja truus hiilgab silmas. —

35. Sulle elan, sulle suren.

Kui esimist kord' nägin
 Sind, näguš neiuke,
 Mu filma ees sešt saadit
 Sa seisad alate
 Täis armastust ja ilu,
 Täis rõõmu, rahu ka;
 Ja nii kui pooles unes
 Sull' jala ütlen ma:

Siin õnnelikuks teha
 Mind wõid ja üksine,
 Oh jää siis igaweste
 Sa omaš minule.
 Siin üksnes sulle elan,
 Oh armukene, ma
 Ja kui ma ükskord suren,
 Siis suren sulle ka.

36. Kadunud sõrmus.

Waikselt läbi lehk'wa luha
 Woolab hiilgaw hallikas
 Ja ta kaldal istun mina,
 Süda kurb, film pisaras.
 Kuldsed minewiku päewad
 Nesk'wad lahkest' minu ees.
 Aratawad mõnda mütet,
 Mõnda soowi südames.

Siin, see oli heina-ajal,
 Ist'sin wiimast korda ma,
 Käsi käes, rind rinna najal,
 Minu kalli armuga.

Mis ta ütles, juud mull' andes, 78
Kõlab praegu kõrvus mul:
Sulle üksnes lööb mu süda,
Igawest' jään truuiks sull'!

Ja üht kena sõrmust andis
Mulle mälestuseks ta;
Seda hoidsin, seda kandsin
Ikka oma juures ma.
Aga kaugel wõõral rajal
Läks ta minul kaduma;
Kõik mu õnn ja kõik mu lootus
Kadusiwad temaga.

Kui ma aasta pärast jälle
Tulin koju tagasi,
Kohes pruudi maja poole
Tõttasin ma rutuste
Aga sääl ei leidnud mina
Enam kallist pruuti eest:
Tema oli tõise naine,
Kadunud must igawest'!

Õnn ja rõõm must kadun'd olid
Korraga nüüd ilma päält; —
Pisarad mul filma tulid
Ja ma tõstsin hõrdast' häält:
Oh, et kautama pidin
Wõõral rajal sõrmust ma!
Oleks ta mul alles, siis ehk
Armui rinnal hingaks ma.

37. Kui roos, nii armas, kena.

Kui roos, nii armas, kena
Ja puhas oled sa;
Mul südant täidab valu,
Kui su pääl waatan ma.

Mul on, kui käed ma paneks
„Sull sinu pää pääl
Ja paluks, et Tsa hoiaks
Sind ifka nõnda tääl.

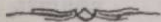
38. Ära unusta sa mind.

Seda kena lille mina
Kingin sulle neitsike;
Teda armu pandiks täna
Panen ma su juukseste.

Sinu filmal' vaatamiseks
Sina teda omal' saad,
Ja su juukstel ehituseks,
Kes su pead katawad.

Wõta teda. Kui sa waata
Wõtad selle lille pääl'
Oh siis minule ka saada
Mõnda soowi wõoral' maal'!

Mõttele, kuidas ma kuu-walgel
Hellaft armastasin sind
Ja mu pale sinu palgel':
Ära unusta sa mind! —

Liivis lüütsid

Annetuseks.

Nii kaua, kui weel Taara mäel,
Dn haljad tammed näha;
Nii kaua, kui puu oksadel
Tuul andmas oma koha;

Nii kaua, kui weel heinamaal
Dn lilled õilmitsemas;
Nii kaua, kui weel murumaal
Dn karjad rõõmsast' söömas;

Nii kaua, kui weel metsa sees
Dn hallik kohisevas;
Nii kaua, kui weel põõsastes
Dn ööpik wilistamas:

Nii kaua, hää!, mul helise
Ja laula wara, hilja,
Ja lille põõsas õilmitse
Ja kanna rohket wilja!

1. Meie.

"Sa oled mul kallis, sa oled mu elu,
Mu süda waid üksine ihaldab sind,
Sa oled täis armastust, oled täis ilu,
See rõõmustab mind." —

Kui waewab mind häda, kui olen ma mures,
Siis troosti mu süda jaab omale tääl,
Kui hingada wõin ma mu sõbrukesse juures
Ja waata ta pääl.

2. Jõe kaldal.

Jõe kaldal eha walgel
Istus kena neitsike,
Süda mures, pisar palgel,
Waatas wete woodisse.

Tema kõrwas parem käele
Seisis mustaks wärwitud
Surnurist ja selle pääle
Oli nenda kirjitud:

"Siin üks noormees laente põue
Lõttas waike woodisse,
Waewa jättis ilma õue.
Rahu tema hingele!"

Neitsi waatas risti pääle,
Wesi woolas filmadest,
Ming siis oma härda hääle
Waljust' tõstis südamest:

"Willem, miks sa mahajätsid
Üksi mind maailmasse
Ja siit minust äratötsid
Igwese rahusse!

"Suures mures ööd ja pääwad
Olen mina sinuta,
Sest mu mõtted ikka käiwad
Sinu pääle lõpmata.

"Minu rõõm waid olid sina,
Minu õn siin ilma sees,
Ja nüüd mures õhkan mina
Sinu pääle mõteldes.

"Oh, et surm mul jõuaks tulla
Waewast ärapäästma mind!
Siis wõin mina rõõmus olla,
Siis mu film näeb jälle find." —

Jõe wesi wahu randes
Tõttas edas' rutuga
Waitselt neitsi õh' mist kandes
Läbi metsa, läbi maa.

Dõse kadus, taewa kõrwas
Päike oli tõusenud,
Aga neitsi risti kõrwas
Igaweste uinunud.

---

3. K e d r a d e s.

Tõtta ratas, keera lõnga,
Keera lõnga keerule!
Täna kambri üksi istun,
Homme kena mehele
On mu ümber piilumas,
Wokki finni pidamas.

Tõtta ratas, keera lõnga,
Keera lõnga keerule!
Täna istun neitsi põlves,
Homme olen naisuke,
Ei siis mehest aega saa
Bokki taga istuda.

Tõtta ratas, keera lõnga,
Keera lõnga keerule!
Täna üksi lõnga kedran,
Homme priske lapsuke
On mu süles uinumas,
Aega ära viitamas.

Tõtta ratas, keera lõnga,
Keera lõnga keerule!
Täna noore naise põlves,
Homme wana emake,
Siis on tarwis puhkada,
Surma wastu walmista.

---

4. H a u a l.

Siin puude al find näinud
On sagedast mu film,
Kui hingusele läinud
Su oli kõik mailm.

Siin mõnda armusõna
Ma kuulsin sinu suust;
Siin kinnitasin mina
Sull' oma armastust.

Siin mõnda õnnist tundi
Su rinnal hing'sin ma,
Ei igawuse jundi
Me' tunn'd ükstõisega.

Meid nägid kuu ja tähed
Ja linnud puude pääl
Ja õilme ilu ehed
Siin wilu warju al.

Stuüd seisjan, süda waewas
Siin sinu haua pääl.
Sa oled röömsas taewas,
Oh, oleksin ka sääl.

5. O h t u l.

Pääw waatab naerates
Üle ilma maa,
Puu oksj kullates
Paistega.
Lilled kat'wad õie ilu
Kinni lehemähkmega,
Et ei tale õõsewilu
Kahju teha saa.

Metsja linnufene
Lendab rutuga,
Kus ta pesakene,
Puhkama.
Enne uin'mist oksja pääle
Heidab ennast röömustes
Ja sääl tõstab oma hääle
Õhtuks laulades.

Ruhu iial wõtab
Pöörda minu film,
Rahu jisse tõttab
Kõik maailm.
Ja mul on, kui keegi mulle
Kõrwa ütleks tasaste:
Sõber tõtta hingusele,
Sest see aeg on kae.

6. Pilwedele.

Pilwed, kõrgel taewa külles,
Ärge nenda ruttage!
Sagest' mõttes teie süles
Olen sõudnud kaugele.
Wõõral maal nüüd olen mina,
Põlew igatsus mu südames.
Teiega ma tahaks minna,
Dige rõõm on teie sees!

Dh, nad lähwad, ei nad kuule,
Kui siin õhkan hõrdast' ma;
Ei mind kaasa wõtma tule,
Tõtt'wad ära rutuga.
Wõõral maal nüüd olen mina,
Põlew igatsus mu südames.
Teiega ma tahaks minna,
Dige rõõm on teie sees!

Dh, siis palju terwist kandke
Minu armjamatele!
Ja ka seda laulu andke,
Kes mul truu'id, nendele!

Wõoral maal nüüd olen mina,
Põlew igatsus mu südames.
Teiega ma tahaks minna,
Dige rõõm on teie sees!

7. Tühi lootus.

Ta istus minu kõrvas
Ja waatas minu pääl.
Kuis tufsus minu süda,
Kuis wärises mu hääl!

Rät minu ümber pannes
Suud mulle andis ta,
— Mu paled punetasid, —
Ei jeda keel'nud ma. —

Oh, õnne aea pääwad,
Kus olete te' läin'd?
Miks olete mind petnud,
Mu lootust tühjaks tein'd!

8. Armuke lilleke.

Ma hoidsin üht lillekest süles,
Üht kena lillekest;
Mu süda sees waljuste tufsus,
Rõõm hülgas filmadest.

Mul oli, kui oleks ma waat'nud
Mu neiu filmasse
Ja südames salaja lausund:
Jää seie alate!

Mu lillele, armas ja kallis,
Ma tahtsin anda suud:
Suu puutus ju õie' se külge, —
Eil oli närtsinud. —

---

9. Kindel armastus.

Sääl jõe kaldal metsa sees,
Kus linnud laulwad pööjastes
Ja lilled õit'wad kenaste,
Sääl elab minu armuke.

Mul töisi kül on kosjas käind,
Ei jüda ühtgi himustan'd,
Sest et ju olin ammuge
Ma kinkin'd südant Mihklile.

Mi kaua, kui üks lilleke
Dn õilmitsemas kewade,
Mii kaua, kui weel wälja pääl
Dn kuulda lōo laulu häääl;

Mii kaua, kui weel põllumaad
Ja aiad wilja kannawad:
Mi kaua tahan mina ka
Mu kallist Mihkelt armasta.

---

10. Ohkamine.

Mu meel on haige, mis tähendab see?
Miks hülgab mu silmas üks piisarak?
Miks ohkan ni raskestest rõhutud ma?
Miks on minu jüda ni rahuta?

Mu kallis piiga m'ust ära on läin'd,
Kes mulle ni rohkeste rõõmu on tein'd,
Sest on minu meel nüüd murede sees,
Ja süda nutab ja filmad on wees.

11. Aasalilled — armuke.

Kui weel alles laps ma olin,
Män'gsin puude warjul maas,
Siis mind linnu laulu helin
Ütlemata rõõmustas.
Lilled, kes kõik metsa täitsid,
Mulle armsad olid tääl,
Mati mu filmad waat'sid
Rõõmu tundes nende pääl.

Ei ma hoolind ema rinnast,
Ei ka süleshoidmisest;
Gemal hoidsin mina ennast
Kõigest ellitamisest. —
Aastad läksid, aastad tulid,
Noorus kadus minu käest;
Lapse põlwe rõõmud olid
Kadun'd ka mu südamest.

Ei mind enam rõõmustanud
Kena linnu laulu hääl;
Ei ma enam himustanud
Istu rohu mätta pääl;
Ei mind enam kosutanud
Lilled oma lõhnaga;
Ei mind enam kiigutanud
Puud ja põõsad suikuma.

Mul üks tõine lillekene
Oli aga õitsemas:
Minu kallis armukene,
Keda süda armastas.
Tema filma vaatamine
Armsam oli minule
Kui üks lille õiekene,
Kui üks laulja linnuke.

Ei mu süda himustada
Enam omal võtnud muud,
Kui et võisin ta pääl waata
Ja tal' anda armsast' suud,
Teda ellast' kaenla wõtta
Ja ta kõrwas istuda,
Tema palet silitada
Ja ta rinnal hingada. —

12. Kus wiibid sa?

Kewade on tulnud jälle,
Ehtes hiilgab mets ja maa,
Lapsed tõst'wad rõõmu hääle. —
Miks ni kurb siis olen ma?

Süda kagu kujuk jälle,
Dõpik laulab põõsa sees,
Lõo tõstab oma hääle. —
Miks mul pisar filmades?

Aga kus weel wiibid sina,
Armuke, ja waewad mind? —
Tule tõtta armu tenna,
Rahuta on minu rind! —

13. Jääks magama sa igawest'!

Oh, armas kallis Mari, maga,
 Oh, maga ilma mureta!
 Ma walwan sinu süngi taga,
 Et ükski sind ei ärata.

Sest üksnes rõõmu tunnen mina,
 Sest üksnes rahu maitsen ma,
 Kui woodis waiksest' magad sina,
 Kus jagedast' weel käräd sa.

Sest maga minu marjukene,
 Ma toimetan kõik sinu eest. —
 Siin üksnes on mu soowimine:
 Jääks magama sa igawest'!

14. L. K.'le.

Rahutaks meid kõrwed, kaljud,
 Ehk ka mere sügawus,
 Oleks jõe laened, waljud,
 Nähtawalt meid neelamas,
 Ikka sinu juure leiaks
 Teed mu mõtted ja siin hoiaks
 Ennast süga ühendud.

Minu mõtted, soowimised,
 Unesgi, mu kallike,
 Pendawad kui wiirmalised
 Mäti su järele.
 Rahu leian südamele
 Ma sest üksnes, kui su pääle,
 Armuke, wõin waatada.

Sinuta mul siin maailmas
Oleks elu waew ja piin,
Lahutud just, minu filmas
Glaks üksnes kurbtus siin.
Täida siis mu palwet, keda
Sulle wöttan awaldada:
Armasta ka sina mind!

15. I h a l d u s.

Kuu on tõusnd ja tähed taewas,
Tõgi woolab rutuga,
Ja ta kaldal, süda waewas,
Üksi mures istun ma.

Kurwad on mu elu pääwad,
Rõõm on mahajätanud mind.
Oh, mil jõuab aeg, kus näewad
Minu filmad jälle sind!

Oh, kui oleks minul tiiwad,
Nenda nagu lindudel,
Kes neid ruttu sinna wiiwad,
Kus on armsam täädusel,

Ei siis aega wiidaks mina,
Kurbtusel ei annaks maad:
Läbi ööd ma tõttaks sinna,
Kus sind filmad nägewad. —

16. Jää Jumalaga.

Jää Jumalaga! Kõrgel katab
Pilw kinni taewa lautust
Ja kuud kui kätte alla matab,
Kui ära lähan mina sust.

Mii kui se pilw siin olen mina
Su südant kaua warjanud!
Kui leidsin sind, siis olid sina
Täis noorust, õnne — ja kuis nüüd?

Nüüd päästan ma sind, kallis wara!
Sul on kui unest ärkaks sa;
Waat'! — pilwe kaub jälle ära,
Kuu paistab lahkest — Jumalaga!

17. Mäki neitsi.

Dõse jõudis. Taewast kuu ja tähed
Ghitasid ilu paistuses.

Rohi, pöõsastik ja puud ja lehed

Hiilg'sid haljendawa kaste sees.

Dõpik tõstis oma laulu hääle,

Dõkul huikas laane sees,

Mets see kostis selle pääle

Saea wõrra kohades.

Wäsimata jõgi wõtab kanda

Wesi woogu edas' rutuga;

Ei tal ükski wõ wõi rahu anda,

Ütski kel ei kutju puhkama.

Waikselt kujukawad kaldal ennast,

Wete woodi waatades,

Pöõsastikud, lilled kenast',

Tuule õhul kiikudes.

Puude warjul, süda mureohul,
Istus üksipäine weel üks mees,
Lootis rahu leidma wete kohul,
Kadund õnne laenid waatades.
Kuumad pisarad ta filmi täitsid,
Ning ta õhkas raskeste,
Sest ta wara, kena neitsit,
Oli läinud surmale.

Ei nüüd rahu tema kuskilt leidnud,
Illa seisib tema filma ees
Tema piiga, kes tal rõõmu teinud
Igas hädas, igas kurbtuses.
— Aga waata! — hälist laente süles,
Ditse nooremehe ees,
Tõusis näki neitsi üles,
Kulla keelne kannel käes.

Kärmest lōi ta sõrmi keelte pääle,
Wanemuinse kõige kenam wiis
Kõlas nendest, ja ka oma hääle
Tõstis nägus näki neitsi siis:
„Nagu udu lendwad pääwad ilmas,
Dnnis, kes neist maitseunud
Rõõmu: iial selle filmas
’p ole mure pesinud. —

„Ara nuta nenda sellepärast,
Et su piiga finust kadunud.
Tule m’uga, siis sa kõigest kārast
Dled igaweste päästetud.
Tõtta alla wilu wete sängi,
Kus on minu ase, wail!
Sääl sa leiad rõõmu, mängi,
Sääl sul kõige armsam paif. —

Neitsi kadus jälle wete woogu,
Aga tema kena laul ja wiis
Kõlas alles rohke rõõmu hoogu
Armjast' noore mehe kõrwades:
Iga lafsu lööwa laene kohin
Oli tal kui laulu hääl,
Iga winguw tule kahin
Kõla kandle keelte pääl. —

Põlew igatsus ta südant tättis,
Tõtta alla neitsi järele,
Kes täis ilu, armastust end näitis,
Kadus wahutawa laentesse.
Waijselt waatas noormees laente pääle,
Kaskest' tufsus tema rind,
Ja siis tõstis oma hääle:
„Mina tulen, — oota mind!“

Kuu ja tähed taewa õuest waat'sid
Waijselt alla wetewoodisje,
Kuhu laened kohisedes saatsid
Noortmeest wiimse rahusse. —
Rändajal, kes langend mõttedesse
Kaldal wilus puhkab end,
On kui kõlaks kõrwadesse
Hääl: Ma tulen, — oota mind!

18. Tõustus.

Ma ist'sin t'aga puude warjus,
Rind rinna juures, käsi käes;
Mul rõõmu pisar hülgas filmas,
Täis õnne süda lõi mu sees.

Ja ütles, armjast' mu pääl waates:
„Nii selge kui pääw taewa al
On, kallis neiu, sinu wastu
Mu armastus siin ilma pääl.

„Ja nenda haljas kui need lehed
On minu truus, usu mind;
Sest looda julgest' minu pääle,
Ei ilmas mina jäta sind.“ —

Üks pilwe pääwa finni kattis,
Üks kolletanud leheke
Mu rüppe pärna oksast langes; —
Ja öues alles fewade! —

19. Liigu laene.

Liigu laene, liigu wene,
Puhu pehmest' tuulekene,
Wii mind sinna rannale,
Kus on minu armas, kallis,
Armas, kallis armuke!

Süda öö maad katab öues
Ja ta hingab, rahu põues,
Dmas kambriis waikjeste.
Liigu laene, liigu wene,
Wii mind sinna tuuleke!

20. Surnu a'al.

Puude warjus eha walgel
Seisin mina surnu a'al,
Süda mures, pisar palgel,
Waat'sin hauakeste pääl.

Nende hulgas nägin mina
Seda kalmu künngast ka,
Kuhu minu piiga, kena,
Oli pandud puhkama.

Ohkades ja kärmel sammul
Haua juure ast'sin ma,
Kus mu kurvastus mind rammul
Sundis nenda kaebama:

„Rahu maitjed sina külmas
Kambri kitsa kirstu sees,
Ja ma seisjan, pisar silmas,
Maha jäetud haua ees!“

„Miina, miks sa äratötsid,
Tötsid minu jurest siit
Ja mind seie maha jättsid,
Murdtsid armusidemid?
Oh, üht rõõmu tee weel mulle:
Tõuse külma kambri seest
Ja las' kord weel anda sulle
Armsast' kät, suud südamest!“ —

Häkkist' mustad pilved katstid
Taewast, selge, sinine,
Ja kui waipa alla matstid
Kuu ja tähe paistuse.
Puudel tuuled saatsid koha,
Maapind raksus, wärises,
Kõik mis ringi oli näha
Wankus minu silma ees.

Ja üks wari külmaft mullast
Astus wälja minu ees
Walges riides, kandes kullast
Krooni oma juuste sees.

„Miina, Miina, oled sina?“
Hüüdsin mina waljuste,
„Ammu ju sind ootan mina
Haual nuttes härdaste!“ —

„Seks ma tulin“, ütles mulle
Tema lahkest, rahulist,
„Et ma tahan täita sulle
Sinu wiimast soowimist.“ —
Ja ta kaela lang'sin mina,
Undsin tale kät ja suud;
Ja — kui waht jääl oli tema
Minust jälle kadunud.

21. Ime wõim.

Kui waatan ma su silma,
Nii selge, sinine,
Siis iga kurbtus, mure,
— Kaub rinnust alate.

Ja kui sa ütled mulle:
Mul armas oled sa!
Ei seda mina mõista,
Siis pean nutma ma.

22. Mälestus.

Ei iial unustada mina
Wõi seda tundi ilma pääl,
Kus wiimast korda hing'sid sina
Mu kõrwal nende puude al.

Kõik loomus meie kurbtust nägi,
Ja õhud õhksid ühtlase.
Mis meie südant kurwaks tegi,
See oli lahkumise tee.

Ma kaua sinu järel waat'sin,
Kui tõt'sid minust minema
Ja mõnda jala soowi saatsin
Su järel kurwa meelega.

Oh, meie alles lahkumises
Siin saime mõistma tõine tõist,
Kus hääl meil hüüdis südames:
Jää Jumalaga igawest'!

Kui õhtul mina üksi olen,
Ja tähed paist'wad selgeste,
Siis arwan, et sind kaugel kuulen
Must õh'ma, nutma hõrdaste.

23. Oh, mängige üht hale lugu.

Mu armu nad on mulda pannud
Sest lähen siit nüüd ära ma;
Keed, kes on teda hauda kannud,
Mind tulewad weel saatma ka. —
Oh, mängige üht hale lugu,
Mis südant wõtab täitada,
Mu meelde jääb ja kõrwus kõlab,
Kuni kord põrm ka olen ma.

Weel teede lahkemel, pisar filmas,
Ma seisjan, waatan tagase
Ja õhkan: Jumalaga! ilmas
Ei näe sa mind, oh, kohake! —

Dh, Jumalaga! metsad, luhad,
Kus fagedaste kõnd'sin ma;
Dh, Jumalaga! orud, aasad,
Kus sagest' ist'sin temaga.

Nüüd kadund on need kallid pääwad,
Mu rahu nendega on läin'd;
Kui unenägu meelde jääwad
Need tunnid, kus ma rõõmu näin'd.
Nüüd lahke sõna kurwalt kõlab
Mu kõrvas, mis ta rääkinud! —
Dh, mängige üht hale lugu,
Ei süda mul siin soowi muud!

24. M e t s a s.

Kui ühel pääwal ist'sin ma
metsas

Mu kalli armukesega,
metsas,

Siis kõrgelt pärna puude päält
Ma kuulsin räästa laulu häält,
metsas.

Ta hüüdis: Aeg on ürike,
metsas,

Ja kärmest' kaub kowade,
metsas,

Üksford waid lehtkuu naeretab,
Kõik tema järel kohmetab,
metsas.

Ma linnu keelest aru sain
metšas,
Ja tema sõnu uskma jäin
metšas.
Oh, kallid mets, su iluga,
Sind tahan kiita lõpmata
metšas!

Seft mid' su hõlmas sünnib ka,
metšas,
Ei sina seda ilmuta,
metšas;
Lind waatas mu pääl' pärna päält
Ja lauldes ära lendas jäält
metšas!

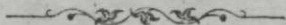

Pauliku möödaminek.

Ma uin'sin õhtul õilmekünkäl
Lah' lille põõsal mäta pääl
Ja une paelte pilwe rünkäl
Sääl ränd'sin rahu rajadel.

Kui unendult ime aimul
Ma ärkan rohkest' rõõmustud,
Siis kuldse kandle, kauni, kaimul,
Näen mööda tõt'ma laulikut.

Ta kadub wilu warju ringis,
Weel lõppul lüües lugusi.
Kas, kallim, ta mu meelde mängis
Neid ime mõtteid, nägusi? —

Hind 50 Kop.